

Obsah

Zhrnutie.....	4
1. Makroekonomické predpoklady rozpočtu	6
2. Východiskový rámec rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 v metodike ESA 2010	9
2.1. Aktuálny vývoj verejných financií v roku 2023.....	9
2.2. Rozpočtové ciele	16
2.3. Vzťah schváleného limitu verejných výdavkov k návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026.....	17
2.4. Hrubý dlh.....	18
2.5. Bilancia príjmov a výdavkov rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 v metodike ESA 2010	21
2.6. Informácia o zapracovaných úpravách niektorých príjmov a výdavkov rozpočtu verejnej správy v metodike ESA 2010	24
2.7. Informácia o nerozpočtovaných tituloch.....	25
2.8. Jednorazové a dočasné opatrenia	27
3. Rozpočtovanie príjmov verejnej správy	30
3.1. Rozpočtovanie daňových a odvodových príjmov verejnej správy.....	30
3.2. Iné ako daňové príjmy verejnej správy	43
3.3. Príjmy samostatných účtov štátnych rozpočtových organizácií vstupujúce do rozpočtu verejnej správy	56
3.4. Daňové výdavky.....	56
4. Rozpočtovanie výdavkov návrhu vyrovnaného rozpočtu.....	62

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 – Prognóza vybraných ukazovateľov ekonomiky (september 2023).....	7
Tabuľka 2 – Porovnanie prognóz Európskej komisie (EK) a MF SR.....	8
Tabuľka 3 – Rozdiely príjmových a výdavkových položiek oproti schválenému rozpočtu.....	9
Tabuľka 4 – Výdavky na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií.....	10
Tabuľka 5 – Výdavky štátneho rozpočtu.....	11
Tabuľka 6 – Hospodárenie samospráv bez daní.....	12
Tabuľka 7 – Fondy sociálneho poistenia.....	13
Tabuľka 8 – Daňová prognóza.....	14
Tabuľka 9 - Vplyvy legislatívy na výnos daní v roku 2023 (ESA2010, v mil. eur) – zmena oproti RVS.....	15
Tabuľka 10 – Výdavky vyvolané vojnou na Ukrajine.....	16
Tabuľka 11 - Rozpočtové ciele.....	17
Tabuľka 12 – Porovnanie schváleného LVV s návrhom vyrovnaného rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026.....	18
Tabuľka 13 – Porovnanie aktualizovaného LVV s návrhom rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026.....	18
Tabuľka 14 – Štruktúra hrubého dlhu verejnej správy (% HDP).....	20
Tabuľka 15 – Vplyvy na zmenu hrubého dlhu verejnej správy (mil. eur).....	20
Tabuľka 16 - Bilancia rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 v metodike ESA 2010.....	21
Tabuľka 17 – ESA 2010 tituly.....	24
Tabuľka 18 - Príjmy a výdavky nerozpočtovaných subjektov.....	25
Tabuľka 19 - Príjmy a výdavky EFSF - European Financial Stability Facility.....	26
Tabuľka 20 - Jednorazové a dočasné opatrenia.....	27
Tabuľka 21 - Rozdiely aktuálneho odhadu daní s rozpočtom verejnej správy na roky 2023 až 2025 (ESA 2010, v tis. eur).....	32
Tabuľka 22 - Legislatívne opatrenia prijaté v roku 2022 (nezahrnuté v daňovej prognóze do RVS na roky 2023-2025) (ESA2010, v tis. eur).....	34
Tabuľka 23 - Vplyv legislatívnych opatrení zahrnutých v prognóze daňových a odvodových príjmov verejnej správy na roky 2024 až 2026 (v tis. eur, ESA 2010).....	34
Tabuľka 24 - Daňové a odvodové príjmy (ESA 2010, v tis. eur).....	39
Tabuľka 25 - Daňové a odvodové príjmy (hotovostný princíp, v tis. eur).....	40
Tabuľka 26 - Predpokladaný vývoj sankcií (v tis. eur)*.....	41
Tabuľka 27 - Odhad rozdielu medzi aktuálnymi a hotovostnými prognózami v rokoch 2021 až 2026 (v tis. eur).....	41
Tabuľka 28 - Vplyv daňových kreditov na rozpočet (ESA 2010, v tis. eur).....	42
Tabuľka 29 - Vplyv prevodu prostriedkov na verejnoprospešný účel (VPÚ) na rozpočet (ESA 2010, v tis. eur).....	42
Tabuľka 30 – Prognóza vybraných nedaňových príjmov verejnej správy.....	43
Tabuľka 31 – Legislatívne opatrenia zapracované v aktuálnej prognóze (ESA2010, v tis. eur).....	43
Tabuľka 32 - Iné ako daňové príjmy rozpočtu verejnej správy*.....	45
Tabuľka 33 - Iné ako daňové príjmy štátneho rozpočtu.....	45
Tabuľka 34 - Nedaňové príjmy štátneho rozpočtu.....	45
Tabuľka 35 - Príjmy štátneho rozpočtu z dividend.....	47
Tabuľka 36 - Príjmy štátneho rozpočtu z grantov a transferov.....	49
Tabuľka 37 - Príjmy štátneho rozpočtu zo zahraničných transferov – prostriedkov z rozpočtu EÚ.....	50
Tabuľka 38 - Iné ako daňové príjmy ostatných subjektov ústrednej správy.....	50
Tabuľka 39 - Nedaňové príjmy ostatných subjektov ústrednej správy.....	50
Tabuľka 40 - Príjmy ostatných subjektov ústrednej správy z grantov a transferov.....	51
Tabuľka 41 - Iné ako daňové príjmy vo fondoch sociálneho poistenia a fondoch zdravotného poistenia.....	52
Tabuľka 42 - Iné ako daňové príjmy územnej samosprávy.....	52
Tabuľka 43 - Nedaňové príjmy územnej samosprávy.....	53
Tabuľka 44 - Príjmy územnej samosprávy z grantov a transferov.....	54
Tabuľka 45 - Príjmy samostatných účtov štátnych rozpočtových organizácií.....	56
Tabuľka 46 - Prehľad daňových výdavkov podľa typu dane alebo poistného.....	58
Tabuľka 47 - Zmena daňových výdavkov oproti RVS 2023 - 2025 podľa typu dane alebo poistného.....	59
Tabuľka 48 - Prehľad daňových výdavkov podľa ich účelu.....	60
Tabuľka 49 - Hotovostné výdavky všetkých subjektov verejnej správy.....	63

Zoznam grafov

Graf 1 - Zmena odhadu výberu daní a odvodov v roku 2023 voči RVS (podľa jednotlivých faktorov, v mil. eur)	15
Graf 2 - Zmena odhadu výberu daní a odvodov voči RVS (podľa vybraných daní, rok 2023, v mil. eur)	15
Graf 3 – Strednodobá prognóza hrubého a čistého dlhu verejnej správy (% HDP)	19
Graf 4 – Príspevky k medzročnej zmene hrubého dlhu (% HDP).....	19
Graf 5 - Medzročný vývoj daňových a odvodových príjmov verejnej správy	30
Graf 6 - Prognóza daňových príjmov verejnej správy na rok 2024 podľa sektorov (ESA 2010, v mil. eur)	31

Zhrnutie

Vláda pripravila návrh vyrovnaného rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 v nadväznosti na aktuálne platné sankcie vyplývajúce z dlhovej brzdy. V súlade s čl. 12 ods. 9 ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti dňa 5. mája 2023, kedy uplynulo 24 mesiacov od schválenia programového vyhlásenia vlády a vyslovenia dôvery vláde, sa obnovila povinnosť uplatňovať **najprísnejšie sankčné opatrenia** dlhovej brzdy. Týmto sankčným opatrením vo vzťahu k rozpočtu verejnej správy je, že vláda **nesmie predložiť Národnej rade SR návrh rozpočtu verejnej správy s rozpočtovaným schodkom a medziročným nominálnym rastom konsolidovaných výdavkov verejnej správy oproti rozpočtu verejnej správy na predchádzajúci rozpočtový rok**, okrem výdavkov na správu štátneho dlhu, prostriedkov Európskej únie, prostriedkov štátneho rozpočtu na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie, odvodov do Európskej únie a okrem výdavkov na likvidáciu škôd spôsobených živelnými pohromami. Zároveň podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy vláda predkladá národnej rade návrh rozpočtu verejnej správy do 15. októbra bežného roka, ak národná rada nerozhodne inak.

Pre zdravé verejné financie nemusí byť z dlhodobého hľadiska vyrovnané hospodárenie problematické, ak sa verejné financie k nemu dopracujú postupným a pre ekonomiku nebolestivým tempom. **Zákonná potreba eliminácie schodkového hospodárenia pre rok 2024 si v súčasnej situácii však vyžaduje okamžité prijatie výrazných rozpočtových škrtov, čo je pre Slovenskú republiku neprimeraná záťaž a vláda SR vníma predloženie tohto návrhu vyrovnaného rozpočtu výlučne ako splnenie zákonnej povinnosti.**

Vzhľadom na skutočnosť, že je potrebné zosúladiť dlhovú brzdu s platnou legislatívou k limitom verejných výdavkov ako systémového nástroja riadenia rozpočtu verejnej správy a z dôvodu, že platné sankcie dlhovej brzdy nemusia byť vždy vhodným nástrojom na ozdravenie verejných financií, je vhodné otvoriť otázku reformy ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

Schválenie a následná realizácia vyrovnaného rozpočtu by viedli v roku 2024 k prudkej recesii - HDP by kleslo o 6,4 % a zamestnanosť o 5,4 %. Reálne mzdy by sa znížili o 4 %, čo by viedlo k poklesu životnej úrovne v podobe prepadu spotreby domácností. Vyrovnanie bilancie by sa udialo najmä na výdavkoch na kompenzácie vo verejnej správe, medzispotrebe a investíciách verejnej správy, pričom podľa modelových prepočtov by okamžité vyrovnanie bilancie rozpočtu v roku 2024 viedlo k výpadku všetkých zložiek domáceho dopytu, pričom najväčší výpadok by zaznamenala spotreba verejnej správy. Domácnosti by najmä z dôvodu straty zamestnania vo verejnej správe premietli pokles príjmov do nižšej spotreby o 6 %. Napriek tomu, že ekonomika by sa vrátila k rastu už v roku 2025, pôvodné úrovne reálneho a nominálneho HDP do roku 2027 nestihnú dobehnúť a permanentne stratí približne 7 % výkonu.

Prudká ekonomická recesia by ochromila aj trh práce. Miera nezamestnanosti by v roku 2025 presiahla 10 %. Len časť zamestnancov by sa postupne vrátila na pracovný trh. Reálna mzda by klesla v roku 2024 o 4 % a reálne disponibilné príjmy až o 7 %.

Prognóza daňových príjmov pre účely rozpočtu verejnej správy je postavená na predpoklade rastu ekonomiky v roku 2023 na úrovni 1,3 % a poklesu v roku 2024 na úrovni -6,4 %, tak aby bol dosiahnutý cieľ vyrovnaného rozpočtu. Makroekonomický vývoj sa negatívne prejaví naprieč všetkými daňami, v najväčšej miere v poklese daní a odvodov z trhu práce a výnosov DPH. Daňové príjmy z tohto dôvodu v roku 2024 poklesnú o 3 mld. eur. Za výrazným poklesom sú najmä sociálne a zdravotné odvody spolu s DPFO zo závislej činnosti a DPH. Rok 2024 sa bude niesť v znamení prudkého prepadu výberu daní a odvodov z práce z dôvodu výrazného spomalenia ekonomickej aktivity a poklesu zamestnanosti. Ekonomické dôsledky vyrovnaného rozpočtu prerušia trend mierne lepšieho výberu daní a odvodov zo začiatku leta 2023.

V dôsledku schválenia vyrovnaného návrhu rozpočtu na roky 2024 až 2026 by došlo k významnému zníženiu zamestnancov verejnej správy, čo by viedlo k výraznému obmedzeniu, miestami až k znemožneniu plnenia úloh podľa zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Bola by vážne ohrozená bezpečnosť Slovenskej republiky, keďže zníženie počtu zamestnancov by sa dotklo aj profesionálnych vojakov a iných štátnych zamestnancov v služobnom pomere. Slovenská republika by musela obmedziť svoje diplomatické zastúpenie na zahraničných zastupiteľstvách ako aj svoje personálne zastúpenie vo svetových a európskych orgánoch a organizáciách. Právnické osoby zamestnávajúce zamestnancov verejnej správy by neboli schopné uhrádzať záväzky voči svojim zamestnancom, ktoré by im vznikli v dôsledku nutnosti prepustiť veľkú časť svojich zamestnancov.

Ministerstvo financií SR s cieľom splniť zákonnú povinnosť podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti predkladá vláde návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026, ktorý neobsahuje rozpočtovaný schodok. Schválenie vyrovnaného rozpočtu a jeho realizácia by výrazne negatívnym spôsobom ohrozilo hospodárstvo Slovenskej republiky. Hospodárenie podľa vyrovnaného rozpočtu nie je v záujme Slovenskej republiky a znamenalo by destabilizáciu bežných verejných inštitúcií ako sú napr. súdy, okresné úrady, ministerstvá; žaloby a sankcie voči Slovenskej republike z dôvodu neplnenia si zákonných povinností, ohrozenie kritickej infraštruktúry a celkovú destabilizáciu štátu.

Aktuálne predstavuje vyrovnaný rozpočet verejnej správy neprijateľnú možnosť pre Slovenskú republiku a vláda SR vníma predloženie tohto návrhu vyrovnaného rozpočtu výlučne ako splnenie zákonnej povinnosti s tým, že po predložení návrhu zákona o štátnom rozpočte do Národnej rady SR je možné ho vziať späť z rokovania Národnej rady SR. Následne sa očakáva, že vláda, ktorá vzíde z predčasných parlamentných volieb, bude pripravovať nový návrh rozpočtu verejnej správy. V prípade, ak by návrh zákona o štátnom rozpočte na rok 2024 nebol schválený do 31.12.2023, podľa § 11 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. rozpočtové hospodárenie SR by sa v roku 2024 spravovalo rozpočtovým provizóriom, a to až do nadobudnutia účinnosti zákona o štátnom rozpočte na rok 2024.

1. Makroekonomické predpoklady rozpočtu

Slovenská ekonomika v dôsledku invázie Ruska do Ukrajiny a vysokej inflácie spomalí v roku 2023 na 1,3 %. Vysoké ceny držia spotrebu vlády aj domácností v medziročnom poklese. Domácnosti po mimoriadnom poklese úspor sú prinútené šetriť, avšak cenové tlaky postupne poľavujú a priemerná spotrebiteľská inflácia dosiahne tento rok 10,7 %. Nízke dovozy a klesajúce ceny energií pomáhajú na rozdiel od roku 2022 čistému exportu k pozitívnym príspevkom k rastu. Silnejšiemu rozbehu ekonomiky bráni spomalenie priemyslu v eurozóne a celkovo slabší zahraničný dopyt, najmä z Ázie.

Trh práce ostáva napätý, miera nezamestnanosti dosiahne historické minimum 5,8 % a priemerná nominálna mzda sa v tomto roku zvýši o 10,2 %, najrýchlejšie za 26 rokov. Výrazný impulz dá v druhej polovici roka vrchol fázy čerpania starého programového obdobia EÚ fondov. Spolu s poklesom inflácie a dočerpaním EÚ fondov reálne mzdy stúpnu. Najviac si polepšia zamestnanci v stavebníctve, ktoré ťaží z konca programového obdobia EÚ fondov a zároveň bojuje s nedostatkom pracovnej sily. Výrazne porastú platy aj zamestnancom vo verejnom sektore, kde sa po minuloročnom nízkom raste vďaka historicky najvyššej valorizácii platov dynamika miezd vyšplhá nad 11 %.

Zamestnanosť sa v tomto roku zvýši len nepatrne, okrem stagnácie dopytu brzdí jej rast i ponuka pracovnej sily. Nedostatok pracovnej sily cítime z dôvodu nepriaznivej demografie a nevhodnej kvalifikačnej štruktúry aktívnej populácie. Problém so znižovaním pracovnej sily na Slovensku pomáha aj naďalej tlmieť takmer 100 tisíc pracujúcich cudzincov. Pracovných miest ubúda v priemysle a nízko-kvalifikovaných službách, ktoré najviac doplácajú na nižší zahraničný dopyt a spotrebu domácností.

Zákon o rozpočtovej zodpovednosti zaväzuje vládu predložiť vyrovnaný rozpočet na rok 2024. Ten by viedol v roku 2024 k prudkej recesii: HDP by kleslo o 6,4 % a zamestnanosť o 5,4 %. Reálna mzda by sa znížila o 4 %, čo by viedlo k poklesu životnej úrovne v podobe prepadu spotreby domácností. Ide však len o simuláciu vývoja, keďže nová vláda si bude môcť zvoliť vlastný fiškálny vývoj a teda k naplneniu tejto simulácie s veľkou pravdepodobnosťou nedôjde.

Dosiahnutie vyrovnaného rozpočtu znamená trvalé zníženie výdavkov alebo zvýšenie príjmov vo výške 7 % HDP. Predpokladáme, že vyrovnaný rozpočet by bol založený výlučne na konsolidácii výdavkov rozpočtu. Tým dostaneme konzistentný obraz o vývoji ekonomiky a z nej plynúcich daňových príjmov pri vyrovnanom rozpočte, ktoré boli predmetom diskusie na Výbore pre daňové prognózy. Vyrovnanie by sa udialo na výdavkoch na kompenzácie vo verejnej správe (prepád zamestnanosti a zafixované mzdy), medzispotrebe a investíciách verejnej správy.

Podľa modelových prepočtov by okamžité vyrovnanie bilancie rozpočtu v roku 2024 viedlo k výpadku všetkých zložiek domáceho dopytu, najväčší výpadok by zaznamenala spotreba

verejnej správy a to 33 %. Domácnosti by najmä z dôvodu straty zamestnania vo verejnej správe premietli pokles príjmov do nižšej spotreby o 6 %. Napriek tomu, že ekonomika by sa vrátila k rastu už v roku 2025, pôvodné úrovne reálneho a nominálneho HDP by do roku 2027 nestihlo dobehnúť a permanentne by stratilo približne 7 % výkonu.

Prudká ekonomická recesia by ochromila aj trh práce. Miera nezamestnanosti by v roku 2025 presiahla 10 %. Len časť zamestnancov by sa postupne vrátila na pracovný trh. Reálna mzda by klesla v roku 2024 o 4 % a reálne disponibilné príjmy až o 7 %.

Spomalenie domáceho dopytu by viedlo k poklesu cien. Deflácií v roku 2024 by zabránil len prudký nárast cien energií. Pri elektrine predpokladáme, že v súlade s memorandom o porozumení so Slovenskými elektrárňami by sa cena silovej elektriny v roku 2024 vyvíjala podobne ako v tomto roku. Zvýšenie poplatkov za distribúciu, straty a ostatných, ktoré boli v tomto roku umelo držané na nezmenenej úrovni, by zvýšilo cenu elektriny o 20%. V ďalších rokoch predpokladáme miernejšie nárasty v súlade so zvyšovaním ceny dohodnutej v memorande a nižším dohodnutým objemom dodanej elektriny. Prechod na ceny zodpovedajúce trhovým podmienkam by však zdvojnásobil ceny plynu, a to aj napriek viditeľnému poklesu cien na svetových trhoch. S nimi by sa zároveň zdvihli aj ceny tepla. Utlmený domáci dopyt by pôsobil proti rastu cien aj na strednodobom horizonte, čo by stabilizovalo ceny.

Oproti modelovým odhadom by však v skutočnosti pri tak masívnej konsolidácii verejných financií mohlo prísť k ohrozeniu fungovania štátneho aparátu. Tieto dodatočné efekty nie sú v našom odhade zachytené. Na druhej strane odhadujeme, že ekonomika by sa bez konsolidácie nasledujúce roky prehrievala. Je teda vhodný čas na postupnú konsolidáciu, ktorá zabezpečí udržateľnosť verejných financií v dlhom období.

Tabuľka 1 – Prognóza vybraných ukazovateľov ekonomiky (september 2023)

Ukazovateľ (rast v %, ak nie je uvedené inak)	Skutočnosť		Prognóza				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Hrubý domáci produkt							
HDP, s. c.	4,9	1,7	1,3	-6,4	3,9	4,8	2,5
HDP, b. c. (mld. eur) ¹	100,3	109,7	121,8	117,5	120,3	126,5	128,9
Súkromná spotreba, s. c.	2,6	5,5	-1,9	-5,8	1,1	4,7	2,0
Súkromná spotreba, b. c.	5,9	18,4	8,9	-1,7	-1,0	4,2	1,0
Vládna spotreba	4,2	-4,3	-2,4	-38,2	1,1	9,8	-1,3
Fixné investície	3,5	5,9	8,4	-5,4	4,4	-2,5	0,8
Export tovarov a služieb	10,9	2,3	-1,9	6,7	8,0	7,5	6,4
Import tovarov a služieb	12,1	4,0	-7,3	5,5	6,5	6,5	5,8
Trh práce							
Zamestnanosť (štatistické výkazníctvo)	-0,7	1,7	0,2	-5,4	0,0	1,0	-0,1
Mzdy, nominálne	6,9	7,7	10,2	0,3	1,8	3,6	0,8
Mzdy, reálne	3,6	-4,5	-0,4	-4,0	3,3	3,5	1,1
Miera nezamestnanosti	6,8	6,1	5,8	9,3	10,4	10,5	10,7
Inflácia							
Index spotrebiteľských cien	3,2	12,7	10,7	4,5	-1,4	0,1	-0,3

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

¹ Časový rad očakávaných úrovní HDP pre roky 2022 až 2027 vychádza z revidovaných údajov o HDP za rok 2022 zaslaných do jesennej notifikácie Eurostatu a prepočítaný reťazením nominálnych medziročných rastov zo septembrovej prognózy Výboru pre makroekonomické prognózy.

Prognóza MF SR je v porovnaní s jarnou prognózou EK výrazne pesimistickejšia², keďže prognóza Komisie nepredpokladá vyrovnaný rozpočet na rok 2024, čo vedie k rastu HDP a zamestnanosti namiesto poklesu. Produkčná medzera bude podľa odhadu EK len mierne záporná, na rozdiel od prudkého roztvorenia, ktoré predpokladá prognóza MF SR.

Tabuľka 2 – Porovnanie prognóz Európskej komisie (EK) a MF SR

Ukazovateľ (rast v %, ak nie je uvedené inak)		2021	2022	2023	2024
Reálne HDP	Prognóza EK (jar)	4,9	1,7	1,7	2,1
	Prognóza MF SR (sep)	4,9	1,7	1,3	-6,4
Súkromná spotreba	Prognóza EK (jar)	2,6	5,5	0,6	0,8
	Prognóza MF SR (sep)	2,6	5,5	-1,9	-5,8
Verejná spotreba	Prognóza EK (jar)	4,2	-4,3	2,9	1,3
	Prognóza MF SR (sep)	4,2	-4,3	-2,4	-38,2
Investície	Prognóza EK (jar)	3,5	5,9	9,0	3,7
	Prognóza MF SR (sep)	3,5	5,9	8,4	-5,4
Export	Prognóza EK (jar)	10,9	2,3	3,2	6,1
	Prognóza MF SR (sep)	10,9	2,3	-1,9	6,7
Import	Prognóza EK (jar)	12,1	4,0	3,9	5,2
	Prognóza MF SR (sep)	12,1	4,0	-7,3	5,5
Inflácia (HICP)	Prognóza EK (jar)	2,8	12,1	10,9	5,7
	Prognóza MF SR (sep)	2,8	12,1	11,0	4,4
Zamestnanosť (ESA)	Prognóza EK (jar)	-0,6	1,8	0,6	0,1
	Prognóza MF SR (sep)	-0,6	1,8	0,2	-5,4
Produkčná medzera (% z pot. HDP)	Prognóza EK (jar)	0,3	0,0	-0,7	-0,7
	Prognóza MF SR (sep)	0,3	0,4	-0,3	-8,2

Zdroj: MF SR, EK

² Porovnanie prognózy MF SR s prognózou EK vychádza z požiadavky smernice Rady 2011/85/EÚ z 8. novembra 2011 o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov.

2. Východiskový rámec rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 v metodike ESA 2010³

2.1. Aktuálny vývoj verejných financií v roku 2023

Hospodárenie rozpočtu verejnej správy v roku 2023 sa očakáva na úrovni **-6,20 % HDP**, čo je o 0,24 % HDP menej ako bol schválený rozpočet verejnej správy na rok 2023.

Najvýznamnejšie rozdiely oproti schválenému rozpočtu podľa vybraných príjmových a výdavkových položiek, resp. hospodárenia jednotlivých subjektov rozpočtu verejnej správy zobrazuje nasledovná tabuľka.

Tabuľka 3 - Rozdiely príjmových a výdavkových položiek oproti schválenému rozpočtu

(na aktuálnej báze)	v mil. eur	% HDP
Schválený schodok rozpočtu verejnej správy 2023	-7 871	-6,44
Výdavky na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií	1 199	0,98
Vzťahy s rozpočtom EÚ	276	0,23
Hospodárenie samospráv bez daňových príjmov	146	0,12
Výdavky súvisiace s nákupom, uskladnením a použitím vakcín a liekov	95	0,08
Fondy sociálneho zabezpečenia	-499	-0,41
Výpadok nedaňových príjmov štátneho rozpočtu - solidárny príspevok presunutý do daní	-462	-0,38
Výdavky na zdravotnú starostlivosť v rámci verejného zdravotného poistenia	-275	-0,23
Daňová prognóza (bez platieb štátu)	-182	-0,15
Kapitálové výdavky štátneho rozpočtu (§ 8 zákona o rozp. pravidlách verejnej správy)	-157	-0,13
Dividendy v rámci štátneho rozpočtu	-111	-0,09
Výdavky vyvolané vojnou na Ukrajine	-43	-0,04
Aktualizácia dodávok vojenskej techniky	295	0,24
Ostatné	39	0,03
Aktuálny odhad schodku rozpočtu verejnej správy 2023	-7 550	-6,20
<i>HDP v b. c.</i>	<i>121 776</i>	

Zdroj: MF SR

2.1.1. Výdavky na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií

Hlavným poskytovateľom pomoci s vysokými cenami energií pre domácnosti, verejný sektor a podnikateľské subjekty na Slovensku je Ministerstvo hospodárstva SR⁴. Na rok 2023 boli v rámci ministerstva alokované zdroje na úrovni 1 400 mil. eur, pričom aktuálny odhad kvantifikácie jednotlivých schém pomoci sa odhaduje na 3 082 mil. eur. Predpokladá sa, že z prostriedkov rozpočtu EÚ bude možné refundovať poskytnutú pomoc na úrovni 594 mil. eur⁵.

³ Metodika ESA 2010 zabezpečuje jednotný pohľad na zaznamenanie transakcií rozpočtu verejnej správy, ktorý spočíva najmä v tom, že aktualizuje príjmy a výdavky podľa času vzniku, nie podľa času realizácie uvedenej transakcie. Na úpravu hotovostných príjmov a výdavkov slúžia tzv. modifikujúce faktory. Zároveň pri vyčísľovaní v metodike ESA 2010 sa vzájomne vylučujú transakcie medzi jednotlivými subjektami verejnej správy, teda dochádza k tzv. konsolidácii.

⁴ Prehľad Pomoci poskytovanej Ministerstvom hospodárstva SR <https://www.mhsr.sk/prehľad-pomoci?csr=7459046516954571966>.

⁵ Zmena legislatívy EÚ pod názvom iniciatíva SAFE umožnila využiť nevyčerpané zdroje európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) programového obdobia 2014 – 2020 na kompenzáciu zvýšených nákladov na spotrebu energie v prípade zraniteľných domácností. Na základe uvedeného bola pripravená Metodika kompenzácie rozdielov medzi trhovými cenami a regulovanými cenami pri dodávkach plynu zraniteľným domácnostiam prostredníctvom Iniciatívy SAFE. Iniciatíva SAFE stanovuje financovať výdavky energetickej krízy vo výške 100 % zo zdroja EÚ bez spolufinancovania členského štátu vzniknuté prijímateľom od 1.2.2022. Očakávaný podiel výdavkov v období január až december 2023 zraniteľných domácností na celkových výdavkoch slovenských domácností predstavuje úroveň 79,2 % na podklade štatistického zisťovania Rodinných účtov. Táto hodnota predstavuje percentuálnu sadzbu, ktorá je použitá na identifikovanie sumy oprávnenej na financovanie prostredníctvom Iniciatívy SAFE. Na základe vynaložených nákladov MH SR na kompenzácie za prvý polrok 2023 vo výške cca 750 mil. eur, pri použití sadzby 79,2% predstavuje maximálna možná refundácia z prostriedkov EÚ výšku 594 mil. eur.

To znamená, že z národných zdrojov by malo financovanie pokryť 2 501 mil. eur. Nakoľko zúčtovanie pomoci za štvrtý kvartál bude pravdepodobne realizované až začiatkom budúceho roka, a odhaduje sa v objeme 650 mil. eur, potreba národných zdrojov pre kapitolu Ministerstva hospodárstva SR predstavuje 1 838 mil. eur. Uvedené znamená prekročenie rozpočtovanej úrovne o 438 mil. eur.

Tabuľka 4 – Výdavky na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií

(v mil. eur; na nekonsolidovanej báze)	R	OS	R - OS
Ministerstvo hospodárstva SR	1 400	1 838	-438
Schémy podpory		3 082	-3 082
<i>Výzva pre subjekty vykonávajúce hosp.činnosť, vybrané subjekty VS a cirkevi</i>		270	-270
<i>Kompenzácia cien plynu za domácnosti</i>		1 276	-1 276
<i>Kompenzácia cien tepla za domácnosti</i>		334	-334
<i>Kompenzácia cien elektriny a plynu za malých odberateľov</i>		221	-221
<i>Kompenzácia cien elektriny a plynu za vybr. zraniteľ. odberateľov</i>		70	-70
<i>Kompenzácia. cien vybr.druh. taríf za odber. elektriny v domácnosti</i>		412	-412
<i>Kompenzácia cien vybr.druh. taríf za ostat. konc. odber. elektriny</i>		499	-499
Refundácia zo zdrojov EÚ		-594	594
Zúčtovanie 4. Q začiatkom budúceho roka		-650	650
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	900	7	893
Všeobecná pokladničná správa	860	99	761
<i>Alokácia</i>		199	-199
<i>Presun do roka 2024</i>		-100	100
Ministerstvo dopravy SR	160	79	81
<i>Kapitola</i>	20	20	0
<i>Železnice SR</i>	90	22	68
<i>Železničná spoločnosť Slovensko</i>	50	37	13
Ministerstvo zdravotníctva SR	80	3	77
Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR		108	-108
Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR		3	-3
Ministerstvo spravodlivosti SR		17	-17
Ministerstvo vnútra SR		39	-39
Generálna prokuratúra SR		1	-1
Kancelária Národnej rady SR		3	-3
Ostatné kapitoly		4	-4
SPOLU	3 400	2 201	1 199

Zdroj: MF SR

V rozpočte Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR sa nečerpá alokovaná suma 900 mil. eur, nakoľko schémy na kompenzáciu cien energií pre domácnosti nerealizuje ministerstvo, ale Ministerstvo hospodárstva SR.

V schválenom rozpočte bola v rámci kapitoly Všeobecná pokladničná správa vytvorená rezerva na finančné krytie indikovaného negatívneho vplyvu súvisiaceho s rastom cien energií na rozpočet organizácií verejnej správy vo výške 860 mil. eur. Aktuálne sa predpokladá čerpanie na úrovni 99 mil. eur, čo predstavuje nečerpanie schváleného rozpočtu na úrovni 761 mil. eur.

V rámci Ministerstva dopravy SR boli alokované prostriedky na pomoc s vysokými cenami energií vo výške 160 mil. eur, a to pre kapitolu na úrovni 20 mil. eur, pre Železnice SR na úrovni 90 mil. eur a pre Železničnú spoločnosť Slovensko na úrovni 50 mil. eur. Aktuálne sa

predpokladá, že bude poskytnutá nižšia pomoc pre Železnice SR o 68 mil. eur a pre Železničnú spoločnosť Slovensko o 13 mil. eur. Celkovo tak dochádza k nečerpaniu na úrovni 81 mil. eur.

V rámci Ministerstva zdravotníctva SR bolo v schválenom rozpočte alokovaných na pomoc s vysokými cenami energií 80 mil. eur. Avšak ministerstvo použilo 77 mil. eur na krytie navýšenia platby štátu za poistencov štátu v rámci verejného zdravotného poistenia⁶.

Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu SR boli poskytnuté zdroje vo výške 108 mil. eur na zvýšené ceny energií v regionálnom školstve.

V rámci štátneho rozpočtu sa aktuálne odhaduje použitie národných zdrojov na kompenzačné opatrenia súvisiace s rastom cien energií vo výške 2 201 mil. eur, čo **oproti schválenému rozpočtu** (3 400 mil. eur) predstavuje **nečerpanie** na úrovni **1 199 mil. eur**.

Nejde o úsporu výdavkov štátneho rozpočtu, nakoľko z týchto zdrojov bolo potrebné zabezpečiť zdrojové krytie odhadu zvýšenej platby štátu za poistencov štátu v rámci verejného zdravotného poistenia na úrovni 316 mil. eur a najmä zdrojové krytie zvýšených nárokov na štátny rozpočet vyvolaných prijímanou legislatívou v Národnej rade Slovenskej republiky a Vláde Slovenskej republiky vo výške 811 mil. eur (nad rámec rezervy na riešenie vplyvov legislatívnych zmien).

2.1.2. Vzťahy s rozpočtom EÚ

Vzťahy s rozpočtom EÚ majú **pozitívny vplyv** na hospodárenie rozpočtu verejnej správy v roku 2023 na úrovni **276 mil. eur**. Vplyv korekcií k čerpaniu EÚ fondov má negatívny vplyv 64 mil. eur.

Predpokladá sa nižšie čerpanie výdavkov spolufinancovania spoločných programov SR a EÚ vo výške 142 mil. eur a taktiež nižšie čerpanie výdavkov na platbu DPH k prostriedkom Plánu obnovy a odolnosti vo výške 177 mil. eur.

V rámci odvodu do rozpočtu EÚ sa očakáva nečerpanie na úrovni 21 mil. eur.

Pre informáciu uvádzame aj predpokladané čerpanie prostriedkov z rozpočtu EÚ a prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti. Tieto nemajú v zmysle metodiky ESA 2010 vplyv na schodok rozpočtu verejnej správy.

Tabuľka 5 – Výdavky štátneho rozpočtu

(v mil. eur; na hotovostnej nekonsolidovanej báze)	Rozpočet	OS	Rozdiel
Prostriedky z rozpočtu EÚ	5 718	5 289	-429
Prostriedky Plánu obnovy a odolnosti	2 011	1 303	-708

Zdroj: MF SR

2.1.3. Hospodárenie samospráv bez daňových príjmov

Hospodárenie samospráv bez daňových príjmov sa aktuálne očakáva **lepšie o 146 mil. eur** oproti schválenému rozpočtu.

⁶ Za účelom stabilizácie ambulatného sektora z dôvodu kompenzácie zvýšených výdavkov spôsobených nárastom cien energií.

Tabuľka 6 – Hospodárenie samospráv bez daní

(v mil. eur; na nekonsolidovanej báze)	146
Nedaňové príjmy	80
Granty a transfery	899
Bežné výdavky	-691
Kapitálové výdavky	-294
Odpustenie návratných finančných výpomocí (uzn.vl. 459/2023)	152

Na základe dostupných údajov o vývoji skutočnosti sa odhaduje oproti schválenému rozpočtu na rok 2023 nárast iných ako daňových príjmov subjektov územnej samosprávy (obcí, vyšších územných celkov a dopravných podnikov) vo výške 80 mil. eur.

Bežné výdavky samospráv sa odhadujú vyššie o 691 mil. eur, kde kompenzácie zamestnancov sa očakávajú približne na úrovni rozpočtu. Tovary a služby sa odhadujú vyššie o 556 mil. eur, bežné transfery sa odhadujú vyššie o 130 mil. eur, a to z dôvodu premietnutia očakávaných zvýšených bežných grantov a transferov poskytovaných jednotlivými kapitolami ŠR a zohľadnenia skutočného vývoja výdavkov subjektov územnej samosprávy v predošlom období.

Kapitálové výdavky samospráv sa odhadujú vyššie o 294 mil. eur, a to z dôvodu premietnutia očakávaných zvýšených kapitálových transferov poskytovaných jednotlivými kapitolami ŠR.

Vláda SR svojim uznesením č. 459 z 13. septembra 2023 schválila zníženie štátnych finančných aktív v sume 152 mil. eur poskytnutých ako návratná finančná výpomoc obciam, mestám a vyšším územným celkom na kompenzáciu výpadku príjmov z dane z príjmov fyzických osôb v roku 2020. Uvedené nemá vplyv na schodok rozpočtu verejnej správy, nakoľko pozitívum v rámci samosprávy kompenzuje negatívny vplyv v rámci štátnych finančných aktív.

2.1.4. Výdavky súvisiace s nákupom, uskladnením a použitím vakcín a liekov

Aktuálne sa predpokladá **nečerpanie** výdavkov súvisiacich s nákupom, uskladnením a použitím vakcín a liekov na úrovni **95 mil. eur**.

Tieto výdavky sa očakávajú čerpať v celkovej sume 155 mil. eur, pričom výdavky na lieky sa predpokladajú vo výške 50 mil. eur a výdavky na nákup vakcín, ich distribúciu a skladovanie vo výške 105 mil. eur.

2.1.5. Fondy sociálneho poistenia

V rámci fondov sociálneho poistenia dochádza k **prekročeniu** rozpočtovanej úrovne o **499 mil. eur**. Výdavky Sociálnej poisťovne sú ovplyvnené najmä zavedením rodičovského dôchodku a predsunutím valorizácie dôchodkov zo začiatku budúceho roka na júl tohto roka⁷.

⁷ Zákon č. 461/2003 Z. z.; § 293fzc(1) Ak kumulatívny medzimesačný rast spotrebiteľských cien za domácnosti dôchodcov za obdobie od 1. júla 2022 do 31. marca 2023 presiahne päť percent, dôchodková dávka vyplácaná k 1. júlu 2023 sa zvyšuje od 1. júla 2023 o percento tohto rastu vykázané štatistickým úradom a dôchodková dávka priznaná od 1. júla 2023 do 31. decembra 2023 sa zvyšuje odo dňa jej priznania o percento tohto rastu vykázané štatistickým úradom.

Tabuľka 7 – Fondy sociálneho poistenia

(v mil. eur; na aktuálnej báze)	-499
Výdavky dôchodkového poistenia	-850
Výdavky nemocenského poistenia	78
Výdavky poistenia v nezamestnanosti	14
Výdavky úrazového poistenia	-1
Rezerva v štátnom rozpočte na Rodičovský dôchodok	260

Zdroj: MF SR

Najväčšiu zmenu zaznamenali výdavky na dôchodky, ktoré oproti schválenému rozpočtu rastú o 850 mil. eur, a to najmä z dôvodu zahrnutia výdavkov na mimoriadnu valorizáciu dôchodkov vo výške 524 miliónov eur a rodičovský dôchodok vo výške 272 miliónov eur. Zvyšok tvorí bežný medziročný nárast dôchodkov v súvislosti so zmenou v počte poberateľov a v súvislosti s tým, že novopriznané dôchodky sa vyplácajú vo vyššej sume.

V rámci výdavkov nemocenského poistenia sa očakáva úspora 78 mil. eur. Výdavky na nemocenské dávky sú nižšie najmä kvôli menšiemu počtu dávok materské a tehotenské. Odhad je revidovaný nadol kvôli zmene metodiky prognózy - naviazaniu dávok na počet pôrodov⁸. Aj pri dávkach nemocenské a ošetrovné sa očakávajú nižšie výdavky v porovnaní s rozpočtom. Nižší bude aj počet dávok kvôli spomaleniu rastu zamestnanosti, aj výška dávky kvôli pomalšiemu rastu priemernej mzdy.

V rámci výdavkov poistenia v nezamestnanosti sa očakáva úspora 14 mil. eur, ktorú zo značnej časti predstavuje úspora výdavkov na kurzarbeit vo výške 12 mil. eur.

V rámci schváleného rozpočtu bola v štátnom rozpočte alokovaná rezerva na zavedenie rodičovského dôchodku.

2.1.6. Výpadok nedaňových príjmov štátneho rozpočtu – solidárny príspevok presunutý do daní

V rámci nedaňových príjmov štátneho rozpočtu bol rozpočtovaný solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií na úrovni 462 mil. eur. Keďže je v súčasnosti súčasťou daňových príjmov štátneho rozpočtu, dochádza **v rámci nedaňových príjmov k výpadku na úrovni 462 mil. eur**⁹.

2.1.7. Výdavky na zdravotnú starostlivosť v rámci verejného zdravotného poistenia

Výdavky roka 2023 sa očakávajú vo výške 6 891 mil. eur, čo predstavuje **nárast** o takmer **275 mil. eur** oproti rozpočtovaným výdavkom na rok 2023. Navýšenie na úrovni 191 mil. eur je spôsobené najmä dofinancovaním ambulantnej starostlivosti v dôsledku inflácie, cien energií a nárastu úhrad. Kategorizácia nových liekov a lieky na výnimky nad rámec plánovaného rozpočtu na liekovú politiku, ako aj vyššia spotreba už kategorizovaných liekov predstavujú vplyv na úrovni 72 mil. eur. Nárast výdavkov na zdravotnícke pomôcky, z dôvodu rastu nákladov na výrobu, predstavuje 12 mil. eur.

⁸ Počet dávok materské a tehotenské bol pri tvorbe rozpočtu naviazaný na rastúcu zamestnanosť. Tento predpoklad sa ukázal ako optimistický, preto sa pristúpilo k naviazaniu vývoja počtu dávok na počet pôrodov, ktorý má klesajúci trend. To odzrkadľuje fakt, že sa reštriktívnejšou podmienkou pre vznik nároku na dávku stáva samotné narodenie dieťaťa a nie situácia na trhu práce.

⁹ Súčasťou aktuálnej daňovej prognózy je aj solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií a príjem z odvodu z nadmerných príjmov (elektrárne) spolu v sume 384 mil. eur. Napriek tomu ich vplyv v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2023 je negatívny v objeme 78 mil. eur.

2.1.8. Daňová prognóza

Aktualizáciou daňovej prognózy dochádza k **negatívne**mu vplyvu na schodok rozpočtu verejnej správy v roku 2023 na úrovni **182 mil. eur**. Ide najmä o výpadok odvodových príjmov Sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní. Ďalším výrazným negatívom je zvýšenie daňového bonusu na dieťa.

Tabuľka 8 – Daňová prognóza

(v mil. eur; na aktuálnej báze)	-182
Sociálna poisťovňa (EAO+dlžné)	-111
Zdravotné poisťovne (EAO+dlžné)	-79
Daňové príjmy verejnej správy spolu	46
<i>Daňové príjmy ŠR</i>	-73
<i>Samostatné účty</i>	0
<i>Štátne finančné aktíva</i>	-17
<i>Daňové príjmy obcí</i>	134
<i>Daňové príjmy VÚC</i>	35
<i>Daňové príjmy Rozhlasu a televízie Slovenska</i>	-34
<i>Environmentálny fond</i>	1
Sankcie	22
Výdavky na verejnoprospešný účel	-11
Daňové kredity	-49

Zdroj: MF SR

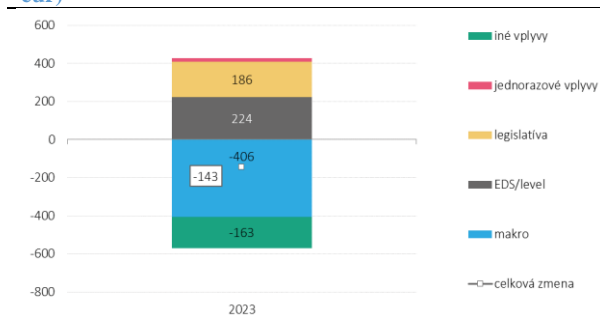
Aktuálna prognóza daňovo – odvodových príjmov¹⁰ (bez sankcií, výdavkov na verejnoprospešný účel a daňových kreditov) predpokladá pokles príjmov oproti schválenému rozpočtu o 144 mil. eur. Revízia odhadu je spôsobená hlavne korekciou makroekonomických ukazovateľov smerom nadol. Očakáva sa pomalší rast mzdovej bázy, nominálneho HDP a slabšej spotreby domácností. Vyššia efektívna daňová sadzba je najmä vplyvom korporátnej dane a DPH. Pri daniach z trhu práce výnos znižuje slabšia dynamika EDS. Pozitívny vplyv legislatívy je tvorený jednak novou legislatívou schválenou v parlamente koncom roka 2022 (+84 mil. eur) a taktiež zvýšením sadzieb miestnych daní na úrovni obcí (+76 mil. eur). Viac v tabuľke.

¹⁰ Prognóza zo septembra 2023.

Tabuľka 9 - Vplyvy legislatívy na výnos daní v roku 2023 (ESA2010, v mil. eur) – zmena oproti RVS

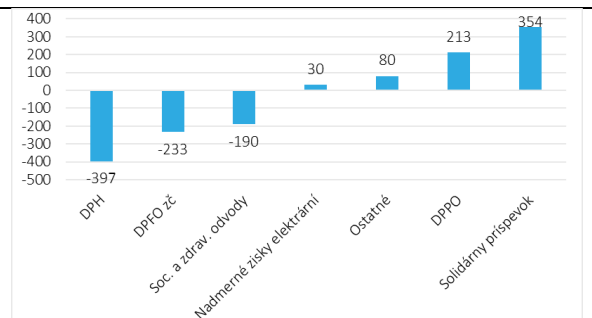
Legislatíva schválená v NR SR koncom roka 2022	149
Solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií	284
Zmrazenie odvodov do II. piliera na 2 roky	50
Zvýšenie sadzby SD z liehu o 30 %	34
Príjem z odvodu z nadmerných príjmov - elektrárne	23
Minimálne poisťné zo zdravotných odvodov	20
Reforma II. piliera	-11
Zrušenie koncesionárskych poplatkov	-35
Trvalé zníženie sadzby DPH na 10% na gastro, vleký, aquaparky a športoviská	-205
Ostatné	-11
Úprava sadzieb miestnych daní na úrovni obcí (dane z nehnuteľností, dane za špecifické služby)	74
Odpustenie sociálnych odvodov zamestnávateľov v potravinárskom priemysle	-24
aktualizácia starej legislatívy	-12
Vplyv celkom	186

Graf 1 - Zmena odhadu výberu daní a odvodov v roku 2023 voči RVS – (podľa jednotlivých faktorov, v mil. eur)

Zdroj: MF SR

Graf 2 - Zmena odhadu výberu daní a odvodov voči RVS (podľa vybraných daní, rok 2023, v mil. eur)

Zdroj: MF SR

Odhad výnosu DPH je oproti rozpočtu nižší o 397 mil. eur. Hlavným ťažúňom nadol boli legislatívne zmeny účinné od začiatku tohto roka¹¹, a to predovšetkým zníženie uplatňovanej sadzby pre gastro sektor a športoviská. K zníženiu tiež malou mierou prispela legislatíva týkajúca sa zvýšenia spotrebnej dane z liehu a znížená sadzba pre sektor štátom podporovaného nájomného bývania. Okrem legislatívnych zmien sa významne pod znížený odhad výnosu podpisuje slabšie než očakávané čerpanie prostriedkov z Plánu obnovy a odolnosti¹² a odhadovaný výnos je znížený aj z dôvodu poskytovanej pomoci domácnostiam na kompenzáciu vyšších cien energií¹³. Negatívne pôsobí aj slabší makroekonomický vývoj. Ako významný pozitívny efekt naďalej pretrváva úspešnosť výberu dane, ktorá už stabilne pokračuje v dosahovaní historických maxím.

Výnos daní naviazaných na trh práce klesá najmä z dôvodu zhoršenia makroekonomických predpokladov (nižší odhad vývoja zamestnanosti aj miezd). Zníženie výnosu sociálnych odvodov je aj vplyvom prijatej legislatívy z júna 2023 ohľadom odpustenia odvodov zamestnávateľov v potravinárstve (-24 mil. eur). Celkový vplyv nižších daní

¹¹ S výnimkou zvýšenia spotrebných daní z liehu, ktoré začalo byť účinné od apríla 2023.

¹² Zdroje z Plánu obnovy a odolnosti v sebe zahŕňajú aj DPH, ktorá ale nemá vplyv na saldo verejnej správy, nakoľko zaplatená DPH verejnými inštitúciami je zdrojom príjmov štátu.

¹³ Dodávateľia energií (platitelia DPH) sú v tomto prípade poberateľmi tzv. dotácií k cenám tovarov, ktoré vstupujú do základu dane. Základ dane regulovaných dodávok energií je zo zákona tvorený plátbami odberateľov, v tomto prípade domácností, za dodávky energií a kompenzáciami k cenám energií, ktoré prijímajú dodávateľia energií od MH SR, očistené o DPH. Táto dotácia od MH SR sa následne nenachádza v makrozákladni, nakoľko makrozákladňa obsahuje o. i. medzispotrebu vlády a dotácia má charakter transferu.

a odvodov naviazaných na trh práce je 423 mil. eur, z čoho zdravotné odvody tvoria 79 mil. eur, sociálne odvody 111 mil. eur a DPFO 233 mil. eur.

Očakávaný výnos DPPO na rok 2023 je o 213 mil. eur vyšší v porovnaní s rozpočtom. Podobne ako pri DPH, tak aj DPPO negatívne poznačili legislatívne zmeny. Primárne ide o zavedenie a následne predĺženie Solidárneho príspevku, ktorého zaplatenie znižuje pre špecifické subjekty základ dane. Ďalším negatívnym faktorom je zhoršenie výhľadu makroekonomického prostredia, ktoré negatívne vplyva na vývoj ziskovosti podnikov. To je výrazne kompenzované lepším výberom dane. Odhad výnosu DPPO je založený na lepšej skutočnosti za rok 2022, ktoré naznačujú pokračujúci rast ziskovosti a následnému silnému medziročnému rastu dane o 8%. Negatívne riziko výnosu DPPO na rok 2023 tak ostáva udržanie lepšej ziskovosti podnikov z roku 2022.

2.1.9. Kapitálové výdavky štátneho rozpočtu

Presun limitov výdavkov štátneho rozpočtu z minulých rokov v objeme 457 mil. eur (§8 zákona č. 523/2004 Z.z.) je kompenzovaný predpokladaným presunom čerpania kapitálových výdavkov do roku 2024 vo výške 300 mil. eur, čím dochádza k **negatívnemu vplyvu** na úrovni **157 mil. eur**.

2.1.10. Dividendy v rámci štátneho rozpočtu

V rámci dividend realizovaných prostredníctvom štátneho rozpočtu dochádza k **výpadku príjmov** na úrovni **111 mil. eur**. Uvedené súvisí najmä s výpadkom dividend Slovenského plynárenského priemyslu, a. s. na úrovni 156 mil. eur, ktorý je čiastočne kompenzovaný zvýšenými dividendami od spoločnosti Tipos, a. s. vo výške 22 mil. eur a od spoločnosti Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. vo výške 16 mil. eur.

2.1.11. Výdavky vyvolané vojnou na Ukrajine

V rámci schváleného rozpočtu boli na výdavky vyvolané vojnou na Ukrajine alokované prostriedky vo výške 100 mil. eur. Aktuálne sa predpokladá **prekročenie** tejto úrovne o **43 mil. eur**, vrátane iniciatívy Fast – care, ktorá umožňuje refundáciu časti vynaložených prostriedkov.

Tabuľka 10 – Výdavky vyvolané vojnou na Ukrajine

(v mil. eur; na nekonsolidovanej báze)	-43
Rezerva na výdavky vyvolané vojnou na Ukrajine	100
Príspevok za ubytovanie odídencov	-82
Kontingenčný plán SR pre riešenie mimoriadnej situácie; UZN č.665/2022	-5
Výdavky civilnej ochrany a výkonom záchranných prác	-7
Úhrada zdravotnej starostlivosti za osoby, ktoré nie sú verejne zdravotne poistené	-8
Dávky v hmotnej núdzi, dotácie na stravu pre dieťa, na školské potreby a pod.	-6
Ostatné	-35

Zdroj: MF SR

2.2. Rozpočtové ciele

V zmysle ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti je vláda povinná predložiť vyrovnaný rozpočet. Vzhľadom na výšku dosiahnutého hrubého dlhu v roku 2022 vláda nesmie predložiť národnej rade návrh rozpočtu verejnej správy so schodkom. Rozpočtovým cieľom na rok 2024, ako aj na nasledujúce roky, sa tak v súčasných podmienkach automaticky

stáva vyrovnaný rozpočet. Na dosiahnutie vyrovnaného rozpočtu je potrebné prijať opatrenia za 6,6 % HDP, resp. 8,5 mld. eur už v nasledujúcom roku¹⁴.

Tabuľka 11 - Rozpočtové ciele

(v % HDP)	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Ciele pre schodok rozpočtu verejnej správy	-7,44	-4,94	-6,44	-6,44	0,0*	0,0*	0,0*
Návrh rozpočtu verejnej správy (resp. skutočne dosiahnuté nominálne saldo za minulosť)	-5,43	-2,02	-6,44	-6,20**	-6,55	-6,95	-6,64
Rozdiel	2,01	2,92	0	-0,24	-6,55	-6,95	-6,64
Dočasné vplyvy (cyklická zložka salda)	0,1	0,2	-0,7	-0,1**	-3,1	-2,2	-1,0
Dočasné vplyvy (jednorazové a dočasné opatrenia)	-3,4	-0,9	-2,6	-1,9**	0,1	0,0	0,0
Saldo očistené o dočasné vplyvy (cieľ na roky 2023 až 2025)	-2,1	-1,3	-3,1	-4,2**	3,0	2,2	1,0

Zdroj: MF SR

*Podľa ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti.

** Ide o aktuálny odhad skutočnosti tohto roka.

Poznámka: Hodnoty nominálneho salda za rok 2021 a 2022 sú na základe údajov zaslaných ŠU SR do jesennej notifikácie EUROSTAT-u. Dočasné vplyvy ako aj saldo očistené o dočasné vplyvy vychádzajú z aktuálnych hodnôt. Rozpočtové hodnoty pre rok 2023 sú podľa údajov, ktoré vchádzali do návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026.

Nutnosť predložiť vyrovnaný rozpočet znamená potrebu výraznej reštrikčnej fiškálnej politiky. Saldo očistené o dočasné vplyvy (jednorazové a dočasné opatrenia a cyklická zložka salda) tak v rozpočte na rok 2024 zodpovedá úrovni prebytku v objeme 3,4 % HDP. V porovnaní s tohtoročnou hodnotou očisteného salda o dočasné vplyvy to znamená reštrikciu na úrovni takmer 8 % HDP. V ďalších rokoch vyrovnaný rozpočet znamená expanzívnu fiškálnu politiku na úrovni približne 1 % HDP, keďže obrovská produkčná medzera spôsobená šokom vyrovnaného rozpočtu z roku 2024 sa bude postupne uzatvárať.

2.3. Vzťah schváleného limitu verejných výdavkov k návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026

Zákonom č. 101/2022 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony účinným od 1. apríla 2022 boli do právneho poriadku SR prijaté ustanovenia týkajúce sa limitu verejných výdavkov s cieľom zabezpečenia dlhodobej udržateľnosti verejných financií.

Limitom verejných výdavkov sa rozumie maximálna výška celkových časovo rozlíšených konsolidovaných výdavkov verejnej správy v jednotnej metodike platnej pre Európsku úniu, pričom limit verejných výdavkov sa nevzťahuje na výdavky územnej samosprávy, prostriedky z rozpočtu Európskej únie a prostriedky štátneho rozpočtu určené na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie, odvody Európskej únii, výdavky na správu dlhu verejnej správy, jednorazové výdavky a vplyv hospodárskeho cyklu na výdavky verejnej správy. Za prostriedky z rozpočtu Európskej únie sa považujú aj prostriedky mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Dňa 1. februára 2023 Národná rada SR schválila limit verejných výdavkov na roky 2023 až 2025. Nižšie uvedená tabuľka uvádza jeho porovnanie s návrhom rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026.

¹⁴ Bez ďalšieho viazania výdavkov v sume 3 mld. eur, ktoré by bolo potrebné realizovať v nadväznosti na aktualizáciu prognóz vyžiadajú realizáciou škrtov v objeme 6,6 % HDP. Uvedené je popísané v časti 4. Rozpočtovanie výdavkov návrhu vyrovnaného rozpočtu.

Tabuľka 12 – Porovnanie schváleného LVV s návrhom vyrovnaného rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026

	2024	2025	2026
RRZ - LVV schválený NR SR (1.2.2023) ¹⁵	44 309 099 762	45 621 482 931	-
Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026	38 309 131 586	38 463 728 682	39 402 550 668
Rozdiel (návrh rozpočtu oproti schválenému LVV)	-5 999 968 176	-7 157 754 249	-

Z uvedeného vyplýva, že návrh vyrovnaného rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 je v súlade s limitom verejných výdavkov na rok 2024 a 2025 schváleným NR SR.

Dňa 30. júna 2023 Rada pre rozpočtovú zodpovednosť predložila do NR SR na schválenie aktualizovaný limit verejných výdavkov na roky 2023 až 2025 a určený limit verejných výdavkov na rok 2026. Limit verejných výdavkov schvaľujú v NR SR Výbor pre financie a rozpočet a Výbor pre hospodárske záležitosti. V čase predloženia návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 do NR SR nebol aktualizovaný limit verejných výdavkov na roky 2023 až 2025 a určený limit verejných výdavkov na rok 2026 schválený.

Tabuľka 13 – Porovnanie aktualizovaného LVV s návrhom rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026

	2024	2025	2026
RRZ - LVV aktualizovaný (30.6.2023)	38 487 755 332	45 354 202 443	48 287 555 184
Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026	38 309 131 586	38 463 728 682	39 402 550 668
Rozdiel (návrh rozpočtu oproti schválenému LVV)	-178 623 746	-6 890 473 761	-8 885 004 516

Z uvedeného vyplýva, že návrh vyrovnaného rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 je v súlade aj s aktualizovaným limitom verejných výdavkov na rok 2024 a 2025 a aj určeným limitom verejných výdavkov na rok 2026.

2.4. Hrubý dlh

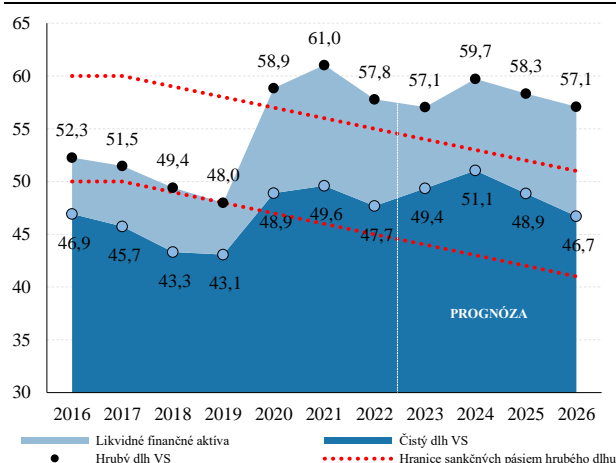
Dlh verejnej správy v minulom roku dosiahol 57,8 % HDP¹⁶ a medziročne sa vrátil späť pod referenčnú hranicu 60 % HDP. Dlh v 2022 klesol o vyše 3 p. b. pod vplyvom vysokej inflácie pôsobiacej na zadĺženie cez efekt menovateľa. Vplyv inflácie mierne tlmil deficit verejnej správy, ktorý pozitívne prekvapil najnižšou úrovňou za posledné tri roky (2 % HDP).

Dlh bude pokračovať v poklese aj v roku 2023 na 57,1 % HDP, čomu výrazne pomôže vysoká očakávaná inflácia a využitie naakumulovaných likvidných zdrojov. Napriek vysokému deficitu v aktuálnom roku dlh v pomere k HDP medziročne klesne, a to o necelý 1 p. b.. Negatívny vplyv vysokého schodku rozpočtu na dlh budú totiž kompenzovať nominálny rast ekonomiky ťahaný predovšetkým vysokou infláciou a tiež väčšie využitie likvidných zdrojov, naakumulovaných v posledných dvoch rokoch na úkor nových emisií. Deficit verejnej správy sa tak v plnej miere nepretaví do nárastu zadĺženia a hrubý dlh sa priblíži k 57 % HDP.

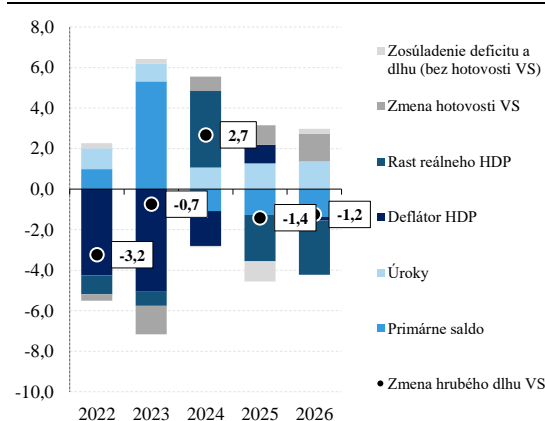
¹⁵ <https://www.rz.sk/limit-verejnych-vydavkov-na-roky-2023-2025/>

¹⁶ Predbežné údaje z jesennej notifikácie Eurostatu. Oproti jarnej notifikácii nedošlo k významnej revízií nominálneho hrubého dlhu ani úrovne nominálneho HDP. Hrubý dlh za rok 2022 ostáva v najvyššom sankčnom pásme dlhovej brzdy (55 % HDP a viac).

Graf 3 – Strednodobá prognóza hrubého a čistého dlhu verejnej správy (% HDP)

Graf 4 – Príspevky k medziročnej zmene hrubého dlhu (% HDP)

Pozn.: Prognóza predpokladá akruálne deficity verejnej správy na úrovni 0 % HDP v rokoch 2024 až 2026. Sankčné pásma predstavujú platný ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti.

Zdroj: MF SR

V scenári vyrovnaného rozpočtu by dlh v pomere k HDP v roku 2024 prudko vzrástol v reakcii na prepád ekonomiky. Dlhová brzda požadujúca skokové vyrovnanie rozpočtu verejnej správy by v roku 2024 viedla paradoxne k nárastu dlhu v pomere k HDP z dôvodu prepádu ekonomiky. Kým nominálne by dlh vzrástol len mierne¹⁷, makroekonomický šok vyvolaný výraznou reštrikciou vlády by spôsobil pokles nominálneho produktu v takej miere, že podiel dlhu na HDP by sa cez efekt menovateľa medziročne zvýšil k 60 %. K rastu zadlženia by sčasti prispel aj faktor kumulovania hotovosti verejnej správy v podobe prebytkov subjektov verejnej správy (napr. ŽSR, ŽSSK, NDS), ktoré nie sú klientmi Štátnej pokladnice. Za predpokladu, že by sa tieto zdroje nevrátili do štátneho rozpočtu, prispeli by k rastu zadlženia cez potrebu dodatočných emisií dlhopisov¹⁸. Nárast dlhu v roku 2024 by v tomto scenári tlmil len miernejší rast cien, ktorý by sa priblížil k 3 %.

Po prvotnom šoku by dlh v pomere k HDP začal od roku 2025 klesať v duchu sankcie dlhovej brzdy. Po úvodnom šoku v ekonomike by sa hospodárstvo vrátilo k reálnemu rastu. Medziročne by sa preto dlh v pomere k HDP v rokoch 2025 a 2026 výraznejšie znižoval najmä cez efekt menovateľa a priblížil k hranici 57 % HDP. Pozitívny vplyv na zadlženie by výraznejšie kompenzoval opäť rast hotovosti subjektov, ktoré nie sú súčasťou refinančného systému a ich zdroje nie je možné využiť na úkor emisií.

Čistý dlh v aktuálnom a budúcom roku narastie, na horizonte rozpočtu pod vplyvom úspor by už nastúpil na klesajúci trend smerom k 46 % HDP. Čistý dlh v minulom roku prvýkrát od pandémie medziročne klesol. Prispel k tomu hlavne priaznivý vývoj hrubého dlhu. V aktuálnom roku sa čistý dlh zvýši, čo odráža vysoký očakávaný deficit ovplyvnený najmä energetickou pomocou. V scenári vyrovnaného rozpočtu v rokoch 2024 až 2026 by sa jeho rast zastavil a v pomere k HDP by výraznejšie klesal na celom horizonte do 2026, čomu by pomohol najmä rastúci objem likvidity všetkých subjektov verejnej správy.

¹⁷ Dôvodom nominálneho rastu zadlženia je stále prítomný hotovostný schodok štátneho rozpočtu, ktorý vzniká na celom horizonte do 2026. Vyrovnaný akruálny rozpočet celej verejnej správy sa zabezpečuje prebytkami u ostatných subjektov verejnej správy.

¹⁸ Nárast hotovosti týchto subjektov vysvetľuje medziročná zmena hrubého dlhu v rámci príspevku zmeny hotovosti verejnej správy (Graf 4).

Tabuľka 14 – Štruktúra hrubého dlhu verejnej správy (% HDP)

(% HDP, stav k 31.12.)	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Hrubý dlh verejnej správy	61,0	57,8	57,9	57,1	59,7	58,3	57,1
- štátny dlh (bez vplyvu medzinár. záväzkov)	56,3	53,3	53,9	53,0	55,5	54,3	53,3
- podiel SR na dlhu EFSF	1,9	1,7	1,5	1,5	1,6	1,5	1,5
- vklad v ESM	0,8	0,7	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6
- dlh ostatných subjektov verejnej správy	2,1	2,0	1,8	1,9	1,9	1,8	1,7
Medziročná zmena hrubého dlhu	2,2	-3,2	-0,7	-0,7	2,7	-1,4	-1,2
Čistý dlh verejnej správy	49,6	47,7	51,8	49,4	51,1	48,9	46,7

Pozn.: Prezentovaná prognóza hrubého dlhu uvažuje so scenárom vyrovnaného rozpočtu verejnej správy a tomu zodpovedajúcou prognózou Výboru pre makroekonomické prognózy v prípade odhadov budúcich úrovni nominálneho HDP. OS – očakávaná skutočnosť ku koncu roka; N – návrh rozpočtu. Zdroj: MF SR

Hrubý dlh z pohľadu hotovostných tokov

Vývoj nominálneho dlhu by bol aj v scenári vyrovnaného rozpočtu ovplyvnený potrebou krytia hotovostného schodku štátneho rozpočtu. Deficit štátneho rozpočtu (ŠR) v rokoch 2024 až 2026 zodpovedá akruálne vyrovnanému rozpočtu celej verejnej správy v súlade s požiadavkou sankcie dlhovej brzdy. Hotovostný deficit ŠR na horizonte rozpočtu by dosahoval v priemere 2,8 mld. eur ročne, čo by negatívne ovplyvňovalo vývoj nominálneho zadĺženia. Počas celého rozpočtového horizontu sa predpokladá uvoľňovanie finančných prostriedkov naakumulovaných v Štátnej pokladnici (ŠP), čo by umožnilo realizovať menší objem nových emisií dlhopisov a čiastočne stlmiť vplyv deficitu na dlh. Úverová aktivita ostatných subjektov verejnej správy by zadĺženie znižovala, najväčší pozitívny vplyv na dlh by mali samosprávy, kde by splatnosti istín prevyšovali objemy nových úverov. Metodické úpravy (napr. diskont pri emisii a splatení dlhopisov) by ovplyvnili dlh mierne negatívne, pričom tento vplyv plynie zo štátnych dlhopisov najmä s dlhšou splatnosťou. Aktuálne vyššie úrokové sadzby totiž pri nízkych kupónoch štátnych dlhopisov zvyšujú požadované diskonty pri emisiách, čo by sa negatívne prejavilo na hrubom dlhu.

Tabuľka 15 – Vplyvy na zmenu hrubého dlhu verejnej správy (mil. eur)

(v mil. eur)	2021	2022	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
A. Hrubý dlh verejnej správy (k 1.1.)	54 993	61 237	63 545	63 378	69 483	70 215	70 163
B. Celková medziročná zmena hrubého dlhu VS	6 244	2 141	7 226	6 105	732	-52	2 027
- hotovostný deficit ŠR	7 014	4 525	8 341	7 668	2 415	2 436	3 697
- prostriedky ŠP využité pre financovanie hotovostného deficitu ŠR	-2 365	-954	-2 363	-1 852	-1 909	-2 387	-1 733
- zadĺženie ostatných subjektov VS	-153	117	16	62	-24	-98	-72
z toho: ŽSR + ŽSSK	-140	-62	-42	17	66	67	100
z toho: NDS	-43	-29	0	0	0	0	0
z toho: Dopravné podniky obcí	-6	44	35	35	13	10	3
z toho: Samosprávy (obce + VÚC)	18	149	32	-3	-211	-210	-210
- zmena záruk SR v EFSF	0	0	0	0	0	0	0
- emisný diskont	18	542	1 281	422	266	51	169
- diskont pri splatnosti	-2	-11	-49	-49	-15	-53	-33
- ostatné*	1 732	-2 078	0	-145	0	0	0
C. Hrubý dlh verejnej správy (k 31.12.)	61 237	63 378	70 771	69 483	70 215	70 163	72 190
v % HDP	61,0	57,8	57,9	57,1	59,7	58,3	57,1
<i>p.m. príspevok SR do ESM</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-1</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Pozn.: * vrátane zmeny vkladov subjektov mimo sektora VS v Štátnej pokladnici.

Hotovostný deficit zodpovedajúci vyrovnanému rozpočtu verejnej správy. Plusové položky zvyšujú dlh verejnej správy k 31.12. príslušného roka, mínusové položky dlh znižujú. Zdroj: MF SR

2.5. Bilancia príjmov a výdavkov rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 v metodike ESA 2010

Bilancia príjmov a výdavkov verejnej správy v metodike ESA 2010 poskytuje prehľad hlavných agregátnych položiek podľa klasifikácie ESA 2010, čím je dosiahnutá porovnateľnosť údajov rozpočtu verejnej správy s Eurostatom notifikovanou dosiahnutou skutočnosťou za príslušný rok.

Tabuľka 16 - Bilancia rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 v metodike ESA 2010

(v mil. eur)	ESA kód	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Príjmy spolu	TR	40 273,2	44 126,3	51 094,5	52 520,3	46 379,4	47 191,5	48 702,7
v % HDP		40,14	40,24	41,78	43,13	39,46	39,23	38,50
Daňové príjmy	D.2R+D.5R	19 884,1	21 842,4	23 893,7	24 141,2	21 852,0	21 894,5	22 667,5
Dane z produkcie a dovozu	D.2R	12 056,5	13 000,9	14 457,1	14 704,8	13 060,4	13 037,7	13 374,2
Bežné dane z dôchodkov, majetku	D.5R	7 827,6	8 841,5	9 436,5	9 436,4	8 791,6	8 856,8	9 293,3
Príspevky na sociálne zabezpečenie	D.61R	15 635,0	16 388,5	18 424,2	18 692,1	18 009,7	18 422,5	19 386,8
Nedaňové príjmy		3 219,1	3 524,7	3 637,4	3 716,5	3 994,8	3 940,0	3 949,4
Tržby	P.11+P.12+P.131	2 462,3	2 789,5	2 921,8	3 046,8	3 229,4	3 282,8	3 360,9
Dôchodky z majetku	D.4R	756,8	735,2	715,5	669,7	765,4	657,3	588,5
Granty a transfery	D.39+D.7R+D.9R	1 534,9	2 370,7	5 139,3	5 970,4	2 523,0	2 934,4	2 698,9
z toho: z EÚ		1 196,1	1 474,3	3 996,8	5 099,1	1 543,8	2 078,0	1 916,5
Ostatné bežné transfery	D.7R	884,6	1 585,6	4 992,1	5 794,7	2 233,8	2 798,2	2 622,5
Kapitálové transfery	D.9R	650,3	785,1	147,2	175,7	289,2	136,2	76,4
Výdavky spolu	TE	45 721,3	46 360,1	58 965,7	60 070,3	46 379,4	47 191,5	48 702,7
v % HDP		45,57	42,28	48,21	49,33	39,46	39,23	38,50
Bežné výdavky		42 109,7	42 320,4	53 390,3	52 664,6	44 374,5	44 568,3	47 159,9
Kompenzácie zamestnancov	D.1P	11 353,6	11 651,9	12 151,5	12 625,5	10 322,2	9 792,2	10 215,3
Medzis potreba	P.2	5 734,6	6 522,8	11 832,9	9 340,4	4 620,4	3 569,6	4 314,1
Dane	D.2P+D.5P	173,8	140,6	124,9	124,9	130,4	91,4	128,0
Subvencie	D.3P	1 369,2	1 196,4	981,2	3 075,9	716,2	616,5	558,1
Dôchodky z majetku	D.4P	1 099,0	1 131,8	1 278,2	1 085,8	1 258,9	1 521,3	1 726,0
Celkové sociálne transfery	D.6P	18 376,4	19 646,1	22 084,8	23 953,8	25 446,3	26 492,7	27 331,5
Sociálne dávky okrem naturálnych soc. transferov	D.62P	14 971,6	15 918,2	17 568,4	19 162,6	21 010,7	21 941,8	22 460,3
Naturálne sociálne transfery	D.632P	3 404,8	3 727,8	4 516,4	4 791,2	4 435,6	4 550,9	4 871,2
Ostatné bežné transfery	D.7P	4 003,0	2 030,7	4 936,7	2 458,2	1 880,1	2 484,7	2 886,8
Kapitálové výdavky		3 611,6	4 039,7	5 575,4	7 405,7	2 004,9	2 623,2	1 542,8
Kapitálové investície	P.5L	3 154,8	3 681,7	5 098,6	6 784,5	1 469,6	2 204,3	1 346,4
Tvorba hrubého fixného kapitálu	P.51G	3 069,1	3 618,1	4 917,1	6 550,3	1 491,5	2 221,3	1 378,0
Zmena stavu zásob a nadob. mínus úbytok cenností	P.5M	99,5	36,6	235,7	250,1	3,4	0,8	2,4
Nadob. mínus úbytok nefinan. neprodukovateľných aktív	NP	-13,9	27,0	-54,2	-15,8	-25,3	-17,7	-33,9
Kapitálové transfery	D.9P	456,8	358,0	476,8	621,2	535,3	418,9	196,3
Čisté pôžičky poskytnuté (+) / prijaté (-)	B.9	-5 448,1	-2 233,8	-7 871,2	-7 550,1	0,0	0,0	0,0
v % HDP		-5,43	-2,04	-6,44	-6,20	0,00	0,00	0,00
HDP		100 323,5	109 651,9	122 307,7	121 776,4	117 544,9	120 300,8	126 484,8

Zdroj: MF SR

Celkové príjmy rozpočtu verejnej správy na rok 2024

Celkové príjmy rozpočtu verejnej správy na rok 2024 sa rozpočtujú v objeme 46,4 mld. eur, čo predstavuje 39,5 % HDP. Príjmová strana rozpočtu verejnej správy pozostáva z daňových príjmov, príspevkov na sociálne zabezpečenie, nedaňových príjmov a grantov a transferov.

Daňové príjmy svojím rozpočtovaným objemom 21,9 mld. eur na rok 2024 predstavujú hlavný zdroj príjmov rozpočtu. Z titulu vyrovnaného rozpočtu na základe daňovej prognózy klesajú oproti schválenému rozpočtu na rok 2023 o 8,5 %.

Najväčšiu časť tvoria dane z produkcie a dovozu, a to v objeme 13,1 mld. eur, z toho daň z pridanej hodnoty 8,40 mld. eur a spotrebné dane 2,76 mld. eur. Zvyšok predstavujú daň z motorových vozidiel, odvod z hazardných hier a daň z nehnuteľností, ktorá je príjmom samosprávy.

Bežné dane z dôchodkov sa na rok 2024 rozpočtujú v objeme 8,79 mld. eur a zahŕňajú všetky dane z príjmov fyzických osôb v objeme 4,04 mld. eur a právnických osôb v objeme 4,22 mld. eur. Ďalej sem patrí aj daň z príjmov vyberaná zrážkou, dane z majetku a iné, ako napr. daň z nehnuteľností, za psa a pod.

Príspevky na sociálne zabezpečenie predstavujú druhú najvýznamnejšiu časť príjmov rozpočtu verejnej správy. Na rok 2024 sa rozpočtujú vo výške 18,0 mld. eur. Rozdeľujú sa podľa toho, či platcom príspevku je zamestnávateľ (9,35 mld. eur) alebo domácnosti (8,39 mld. eur). Príspevky na sociálne zabezpečenie zahŕňajú aj štátom platené poisťné za skupiny osôb ustanovené zákonom. Trh práce by bol výrazne postihnutý vyrovnaným rozpočtom a teda aj príspevky sú v scenári vyrovnaného rozpočtu nižšie.

Nedaňové príjmy sa na rok 2024 rozpočtujú v objeme 3,99 mld. eur a sú rozdelené podľa spôsobu a zdroja ich nadobudnutia na príjmy z trhovej a netrhovej produkcie a dôchodky z majetku. Medzi príjmy z trhovej a netrhovej produkcie s rozpočtovaným objemom 3,23 mld. eur sú zatriedené tržby, poplatky a platby za služby. Dôchodky z majetku s rozpočtovaným objemom 765 mil. eur pochádzajú z aktív verejnej správy, ide o príjmy ako dividendy, prijaté úroky alebo príjmy z prenájmu.

Granty a transfery sú na rok 2024 rozpočtované vo výške 2,52 mld. eur a najvýznamnejšiu časť predstavuje príjem zo všeobecného rozpočtu Európskej únie a prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti v objeme 1,54 mld. eur. V zmysle metodiky ESA 2010 je v rámci verejnej správy zaznamenaná tá časť prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskej únie, ktorá je spotrebovaná samotnými subjektmi sektora verejnej správy. Tradične vyšší objem prostriedkov určený pre prijímateľov mimo sektora verejnej správy je vylúčený z príjmov aj výdavkov rozpočtu verejnej správy.

Celkové výdavky rozpočtu verejnej správy na rok 2024

Celkové výdavky rozpočtu verejnej správy na rok 2024 sa rozpočtujú v objeme 46,4 mld. eur, čo predstavuje 39,5 % HDP. Výdavkovú stranu rozpočtu verejnej správy v základnom delení tvoria bežné výdavky v objeme 44,4 mld. eur a kapitálové výdavky v objeme 2,00 mld. eur.

Kompenzácie zamestnancov tvoria výdavky subjektov verejnej správy na mzdy, poisťné a ich významnou časťou sú aj prostriedky vyplatené pracovníkom pracujúcim na dohodu, odchodné,

odstupné a naturálne mzdy. Na rok 2024 sa rozpočtujú v objeme 10,3 mld. eur. Rozpočtované kompenzácie zamestnancov oproti skutočnosti neobsahujú prostriedky EÚ a spolufinancovanie kapitol štátneho rozpočtu a grantové zdroje. Oproti schválenému rozpočtu na rok 2023 dochádza k zníženiu kompenzácií zamestnancov o 15,1 %, pričom v dôsledku vyrovnaného rozpočtu môže na základe rozpisu od jednotlivých subjektov a kapitol štátneho rozpočtu dôjsť v scenári vyrovnaného rozpočtu k významnému zníženiu počtu zamestnancov verejnej správy o viac ako 34 tis. osôb.

Medzispotreba pozostáva najmä z výdavkov na zaobstaranie tovarov a služieb potrebných pre činnosť subjektov verejnej správy. Vývoj medzispotreby závisí od aktuálnych potrieb sektora. Na rok 2024 sa rozpočtuje v objeme 4,62 mld. eur. V dôsledku vyrovnaného rozpočtu klesá medzispotreba o 61,0 % oproti schválenému rozpočtu na rok 2023, a to z dôvodu enormného zníženia výdavkov na prevádzku.

Subvencie predstavujú dotácie právnickým osobám, ktorých produkciu je potrebné podporiť. Na rok 2024 sa subvencie rozpočtujú na úrovni 716 mil. eur, z čoho najväčšiu časť predstavuje input zelenej energie v objeme 152 mil. eur.

Dôchodky z majetku na výdavkovej strane rozpočtu verejnej správy predstavujú úrokové náklady rozpočtované na rok 2024 v objeme 1,26 mld. eur. Vývoj úrokových nákladov závisí najmä od vývoja úrokových sadzieb a objemu potrebnej likvidity štátu, resp. ostatných subjektov verejnej správy.

Celkové sociálne transfery tvoria najväčšiu časť výdavkov rozpočtu verejnej správy na rok 2024 a sú rozpočtované v objeme 25,4 mld. eur. V scenári vyrovnaného rozpočtu nie sú tieto výdavky ovplyvnené škrtmi vzhľadom na ich priamu väzbu na legislatívu. Sociálne transfery sa rozdeľujú podľa spôsobu ich čerpania na sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov a naturálne sociálne transfery. Sociálne dávky okrem naturálnych sociálnych transferov zahŕňajú všetky dávky vyplácané príjemcom v peňažnej forme a na rok 2024 sa rozpočtujú v objeme 21,0 mld. eur a najväčšiu časť tvoria dôchodkové dávky zo starobného a invalidného poistenia v objeme 11,8 mld. eur, ktoré neboli predmetom krátenia v rámci vyrovnaného rozpočtu. V rámci naturálnych sociálnych transferov je klasifikovaná časť výdavkov poistenia v rozpočtovanom objeme 4,44 mld. eur (z celkovej sumy 6,89 mld. eur alokovanej v rámci verejného zdravotného poistenia) určená zdravotníckym subjektom mimo sektora verejnej správy. Výdavky poistenia transferované zdravotníckym zariadeniam sektora verejnej správy v objeme 2,45 mld. eur sú v štruktúre celkových verejných výdavkov premietnuté najmä v kompenzáciách zamestnancov a medzispotrebe.

Ostatné bežné transfery zahŕňajú bežné výdavky, ktoré svojou povahou nepatria medzi subvencie, resp. sociálne transfery. Z ich rozpočtovanej hodnoty na rok 2024 v objeme 1,88 mld. eur tvorí odvod do rozpočtu EÚ sumu 279 mil. eur. Celkovo klesajú oproti schválenému rozpočtu na rok 2023 o 61,9 %, a to najmä z dôvodu zníženia odvodu do rozpočtu EÚ, ktorý vzhľadom na vyrovnaný rozpočet nie je krytý v plnej výške.

Kapitálové výdavky klesajú oproti schválenému rozpočtu na rok 2023 o 64,0 % a rozpočtujú sa v roku 2024 v objeme 2,00 mld. eur, z čoho najväčšiu časť predstavujú kapitálové investície, a to v objeme 1,47 mld. eur. Zvyšnú časť predstavujú kapitálové transfery v objeme 535 mil. eur. Tieto sú určené na kapitálové investície iným subjektom mimo sektora verejnej správy. Vo vyrovnanom rozpočte ide prevažne o prostriedky EÚ, prostriedky Plánu obnovy a odolnosti, kapitálové výdavky územnej samosprávy, zdravotníckych zariadení a Environmentálneho

fondu, či výdavky Železníc Slovenskej republiky zo zdroja zahraničných grantov CEF. V scenári vyrovnaného rozpočtu sa s kapitálovými výdavkami zo zdroja štátneho rozpočtu neuvažuje.

2.6. Informácia o zapracovaných úpravách niektorých príjmov a výdavkov rozpočtu verejnej správy v metodike ESA 2010

Rozpočet verejnej správy na roky 2024 až 2026 zahŕňa aj tituly ako FISIM (Financial Intermediation Services Indirectly Measured), naturálne mzdy, umelecká produkcia na vlastné použitie, výroba softvéru na vlastné použitie a príjmy a výdavky spoločnosti Slovak Investment Holding, a. s. (SIH)¹⁹. V rámci rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 sa uvažuje s hodnotami na úrovni jarnej notifikácie skutočnosti za rok 2022, čo prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 17 – ESA 2010 tituly

ESA 2010 input, v mil. eur	ESA 2010 kód	Spolu	FISIM	Naturálne mzdy	Umelecká produkcia	Softvér	SIH
Saldo	B.9	40,3	0,0	0,0	0,0	0,0	40,3
Príjmy	TR	264,7	30,2	137,4	29,9	0,9	66,3
Tržby	P.11+P.12+P.131	178,4		137,4	29,9	0,9	10,2
Dôchodky z majetku, z toho	D.4r	30,7	30,2				0,5
Úroky	D.41r	30,7	30,2				0,5
Transfery	D.7r	55,6					55,6
Výdavky	TE	-224,5	-30,2	-137,4	-29,9	-0,9	-26,1
Kompenzácie zamestnancov	D.1p	-139,8		-137,4			-2,4
Medzis potreba	P.2	-85,2	-73,8				-11,4
Ostatné dane	D.29p	-1,7					-1,7
Úrokové náklady	D.41p	43,6	43,6				0,0
Transfery	D.7p	-1,0					-1,0
Kapitálové investície	P.5L	-30,9			-29,9	-0,9	-0,1
Kapitálové transfery	D.9p	-9,5					-9,5

Pozn. znamienko (+) znamená zníženie, resp. znamienko (-) zvýšenie schodku rozpočtu verejnej správy

Zdroj: ŠÚ SR

V rámci rozpočtu verejnej správy sa rozpočtuje nulová medziročná zmena stavu pohľadávok a záväzkov. V rámci tzv. modifikujúcich faktorov štátneho rozpočtu sa na akruálnom princípe, v súlade s metodikou ESA 2010, upravujú špecifické známe tituly, ako napr. aktualizácia nákupu vojenskej techniky, rozpočtovanie superdividend a pod.

V rozpočte sa uvažuje s rovnakým objemom príjmov a výdavkov prostriedkov z rozpočtu EÚ, dochádza tak k rozpočtovaniu nulovej zmeny stavu pohľadávok voči EÚ. Rovnaký postup je použitý aj pri rozpočtovaní príjmov a výdavkov prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti.

Rozpočet verejnej správy na roky 2024 až 2026 obsahuje tak na strane príjmov ako aj na strane výdavkov údaje za zelenú energiu²⁰.

¹⁹ Spoločnosť SIH zaradil ŠÚ SR v rámci jarnej notifikácie v roku 2021. Použité údaje za spoločnosť vychádzajú z poslednej známej skutočnosti z podkladov ŠÚ SR v rámci jarnej notifikácie v roku 2023 za skutočnosť roku 2022. SIH je akciová spoločnosť v 100 % vlastníctve Slovenskej záručnej a rozvojovej banky. Hlavným cieľom spoločnosti je podpora verejných a súkromných investícií v strategických sektoroch na Slovensku.

²⁰ Zelená energia predstavuje systém podpory obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby energie, ktorý je v zmysle metodiky ESA 2010 presmerovaný cez sektor verejnej správy. Objem inkasovanej TPS - tarifa za prevádzku systému predstavuje daňové príjmy rozpočtu verejnej správy a náklady na poskytnutie podpory predstavujú subvencie.

2.7. Informácia o nerozpočtovaných tituloch

V rozpočte verejnej správy na roky 2024 až 2026 bola identifikovaná časť titulov na základe notifikovanej skutočnosti, ktorá z objektívnych dôvodov nie je obsiahnutá v rozpočte.

Ide najmä o subjekty, ktoré sú ŠÚ SR zaradené v sektore verejnej správy a nie sú zahrnuté v rozpočte. Sektor verejnej správy (S.13) vykazuje za august 2023 v registri organizácií vedenom ŠÚ SR celkovo 8 292 subjektov, z toho v ústrednej správe (S.1311) vykazuje 1 011 subjektov, v územnej samospráve (S.1313) vykazuje 7 279 subjektov a vo fondoch sociálneho poistenia a fondoch zdravotného poistenia (S.1314) vykazuje 2 subjekty, a to Sociálnu poisťovňu a Všeobecnú zdravotnú poisťovňu²¹. Z celkového počtu subjektov sektora verejnej správy (S.13) je v likvidácii, resp. v konkurze 104 subjektov. Rozpočet verejnej správy neobsahuje príjmy a výdavky za 1 018 subjektov, z toho 70 organizácií v rámci ústrednej správy (S.1311) a 948 organizácií v rámci územnej samosprávy (S.1313).

V prípade ústrednej správy ide o malé neziskové organizácie štátu, štátne podniky, akciové spoločnosti a pod. V územnej samospráve ide najmä o neziskové účtovné jednotky (záujmové združenia právnických osôb a iné právne formy, ako napr. neziskové organizácie). Získavanie údajov od týchto subjektov je problematické. Údaje za skutočnosť sa získavajú nie z finančných výkazov, ale z účtovných výkazov jednotlivých organizácií, pričom mnohé z nich napriek zákonnej povinnosti nepredkladajú účtovné výkazy. Zároveň ich celkový vplyv na bilanciu verejných financií bol za posledné roky zanedbateľný. Z pozitívneho vplyvu za rok 2022 na úrovni 47,3 mil. eur predstavuje podstatnú časť hospodárenie ostatných malých subjektov ústrednej správy. Vplyv nerozpočtovaných subjektov na dosiahnutú skutočnosť za posledné tri roky prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 18 - Príjmy a výdavky nerozpočtovaných subjektov

(ESA 2010, v tis. eur)	ESA 2010	2020 S	2021 S	2022 S
Saldo	B.9	24 035	35 442	47 322
Príjmy	TR	93 420	122 234	183 735
Výdavky	TE	69 385	86 792	136 413

Zdroj: ŠÚ SR

Európsky nástroj finančnej stability (EFSF), tzv. euroval 1 je medzinárodná akciová spoločnosť, ktorú založili členské štáty eurozóny s cieľom zabezpečiť finančnú stabilitu v Európe poskytovaním finančnej pomoci krajinám eurozóny, ktoré stratili prístup k finančným trhom. EFSF si požičiava na finančných trhoch za zvýhodnených podmienok, nakoľko jej finančné záväzky sú priamo garantované jej akcionármi, t. j. členskými štátmi. Tieto finančné zdroje EFSF následne prepožičiava členskému štátu, ktorému bola pomoc schválená. Údaje za skutočnosť získava Štatistický úrad SR z Eurostatu, a to až po skončení príslušného kalendárneho roka. Hodnoty príjmov a výdavkov pre danú krajinu sa každoročne prepočítavajú a menia v závislosti od objemu prijatých a uhradených úrokov za daný rok. Vplyv na bilanciu verejných financií v jednotlivých rokoch je minimálny. Ministerstvo financií SR pri tvorbe rozpočtu verejnej správy nedisponuje potrebnými údajmi, a preto príjmy a výdavky EFSF nie sú obsiahnuté v rozpočte verejnej správy.

²¹ Verejné príjmy a výdavky súkromných zdravotných poisťovní Dôvera a Union sú súčasťou verejných financií.

Tabuľka 19 - Príjmy a výdavky EFSF - European Financial Stability Facility

(ESA 2010, v tis. eur)	ESA 2010	2020 S	2021 S	2022 S
Saldo	B.9	14	-12 040	-289
Príjmy	TR	23 216	19 132	17 600
Imputovaný výnosový úrok EFSF	D.41r	23 216	19 132	17 600
Výdavky	TE	23 202	31 172	17 889
Imputovaný poplatok EFSF - prevádzkové náklady	P.2	341	330	331
Imputovaný nákladový úrok EFSF	D.41p	22 861	18 950	17 558
Kapitálový transfer	D.9p		11 892	

Zdroj: ŠÚ SR

2.8. Jednorazové a dočasné opatrenia

Na základe zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy sa jednorazovým vplyvom rozumie príjem alebo výdavok, ktorý nemá trvalý alebo opakujúci sa charakter a má časovo obmedzený vplyv na saldo rozpočtu verejnej správy. Na identifikáciu jednorazových opatrení existuje viacero metodík. Jedna vychádza z metodiky Paktu stability a rastu²², MF SR v minulosti vypracovalo aj národnú metodiku²³. Nasledujúca tabuľka zobrazuje zoznam dočasných opatrení a vplyvov zapracovaných v návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026.

Tabuľka 20 - Jednorazové a dočasné opatrenia

(ESA 2010, v mil. eur)	2022	2023	2024	2025	2026
Opatrenia vlády v boji s pandémiou COVID-19	-894	-155	-	-	-
Financovanie opatrení súvisiacich s pandémiou z EU zdrojov	196	-	-	-	-
Výdavky vyvolané vojnou na Ukrajinu	-194	-143	-	-	-
Príspevok z Európskeho mierového nástroja	41	42	-	-	-
Jednorazová podpora pre ľudí ohrozených infláciou	-112	-	-	-	-
Vyplatenie 14. dôchodkov	-208	-	-	-	-
Dotácie pre sociálne služby	-20	-	-	-	-
Zastropovanie cien elektriny a plynu pre neregulované podniky	-76	-270	-	-	-
Zastropovanie cien elektriny a plynu pre regulované podniky	-	-221	-	-	-
Zastropovanie cien distribučných a systémových poplatkov elektriny pre podniky	-	-499	-	-	-
Podpora energeticky náročných podnikov	-40	-	-	-	-
Podpora poľnohosp. prvovýroby a skladovania produktov poľnohosp. prvovýroby	-11	-	-	-	-
Zastropovanie cien plynu pre domácnosti	-	-1276	-	-	-
Zastropovanie cien tepla pre domácnosti	-	-334	-	-	-
Zastropovanie cien elektriny pre domácnosti (distribučné a systémové poplatky)	-	-412	-	-	-
Podpora vybraných zraniteľných odberateľov (plyn + elektrina)	-	-70	-	-	-
Zatiaľ nešpecifikované opatrenia spojené s energo pomocou	-	-	-	-	-
Preplatenie nákladov energoschém z nevyužitých EÚ fondov	-	594	-	-	-
Dočasné príjmy z nariadenia EÚ ohľadom nadmerných ziskov	412	283	-	-	-
Cenové stropy pre výrobcov elektrickej energie	-	23	1	-	-
Dočasné príjmy z osobitného odvodu pre Vodohospodársku výstavbu	-	150	160	-	-
Spolu	-906	-2288	161	0	0

(+) zlepšenie salda, (-) zhoršenie salda

Zdroj: MF SR

Jednorazové a dočasné opatrenia spôsobené pandémiou

V roku 2022 a 2023 boli identifikované nasledujúce opatrenia v oblasti príjmov a výdavkov súvisiacich s pandémiou ochorenia COVID-19. Vzhľadom na to, že opatrenia tvoria spolu jednu kategóriu vládnej pomoci, do jednorazových opatrení sa kvalifikujú aj jednotlivé opatrenia s vplyvom na saldo pod 0,05 % HDP.

- **Vláda SR v roku 2022 pokračovala v prijímaní ďalších opatrení proti pandémii.** Postupne boli prijímané zákony, resp. úpravy existujúcich zákonov. V sociálnej oblasti sa pokračovalo v poberaní ošetrovného aj v dočasnom predĺžení podpornej doby poberania

²² https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/report-public-finances-emu-2015_en

²³ https://www.mfsr.sk/files/archiv/priloha-stranky/20049/47/Manual_oneoffs_20150630.pdf

dávky v nezamestnanosti. Podpora podnikateľov sa riešila aj schémou poskytovania dotácií na nájomné, dotácií na podnikanie v cestovnom ruchu a v oblasti gastronómie, preplácaním nákladov zamestnávateľom spojených s testovaním. V oblasti zdravotníctva išlo najmä o úhradu zvýšených výkonov zdravotníckych zariadení, mzdové výdavky na pracovníkov v prvej línii, úhradu mobilných odberových miest ako nových poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, o dotáciu na tzv. infekčný príplatok a ďalšie. Ďalej boli financované nákupy pohotovostných rezerv, ochranných pomôcok, dezinfekcie, testov, liekov, vakcín, pľúcnych ventilátorov, masiek a respirátorov, výdavky na štátne karanténne zariadenia, na kampaň pre očkovanie populácie, výdavky spojené s vyplácaním finančnej pomoci pre seniorov, výdavky na očkovaciu prémie a sprostredkovateľský bonus a podobne. V roku 2023 sú výdavky spojené s pandémiou určené predovšetkým na nákup vakcín.

Jednorazové a dočasné opatrenia súvisiace s energetickou krízou

- **Jednorazová pomoc vybraným skupinám obyvateľstva z dôvodu vysokej inflácie:** Ide o jednorazovú pomoc pre rodiny vo forme zvýšeného prídavku na deti a nízko príjmové skupiny obyvateľstva vo výške 100 eur vyplácaná v júni. Zároveň vláda ohlásila v roku 2022 vyplácanie „14. dôchodkov“, ktoré bude vo výške 70 % 13. dôchodku. Jednorazovú pomoc dopĺňa dotačná schéma určená pre zriaďovateľov rôznych sociálnych služieb vyplácaná na konci roka 2022.
- **Opatrenia vlády pre domácnosti:** Vláda zastropovala medziročný rast cien plynu pre domácnosti na úrovni 15 % a rast cien tepla v priemere o 20 %. Rozdiel medzi maximálnym rastom a regulovanou cenou, ktorá je stanovená Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (URSO) bude hradená zo štátneho rozpočtu. Vláda vďaka dohode so Slovenskými elektrárňami nemusí kompenzovať silovú zložku elektrickej energie, ktorá zostáva na úrovni roka 2022. Náklady pre verejné financie vznikajú kompenzáciou rastúcich systémových a distribučných poplatkov, keďže vláda garantuje zachovanie celkovej ceny elektriny na úrovni minulého roku. Navyše zmenou legislatívy v roku 2022 vznikla nová kategória regulovaných zákazníkov, tzv. „vybraní zraniteľní odberatelia“, ktorá zahŕňa domové kotelne, zariadenia sociálnych služieb, nájomné a sociálne byty. Táto skupina bola tiež zahrnutá do vládnej pomoci.
- **Opatrenia vlády zamerané na podniky:** Koncom roka 2022 vláda za mesiac august a september podnikom kompenzovala 80 % nákladov z ceny energií nad stanovený strop. V prípade silovej zložky elektriny bol strop stanovený na 199 eur bez DPH za MWh, strop na dodávku plynu sa stanovil na 99 eur bez DPH za MWh. Rovnaká schéma s totožnými parametrami kompenzácií je schválená aj pre rok 2023. Pre energeticky náročné podniky bolo v roku 2022 cez zníženie tarify za prevádzkovanie systému (TPS) vyplatených 40 mil. eur. Malé podniky s ročnou spotrebou 30 MWh elektriny a 100 MWh plynu ročne, spadajúci pod regulované ceny budú kompenzované celoročne. Vláda kompenzuje 100 % nákladov z ceny energií nad stanovený strop. Strop je totožný ako v prípade neregulovaných firiem na 199 eur za MWh v prípade elektriny, resp. 99 eur za MWh v prípade plynu. Ministerstvo pôdohospodárstva SR na základe oznámenia Európskej komisie vyhlásilo na konci roka 2022 schémy štátnej pomoci na podporu prvovýroby a skladovania produktov poľnohospodárskej prvovýroby. Schémy majú trvanie do konca roka 2023. Vláda od mája 2023 kompenzuje podnikom aj nárast systémových a distribučných poplatkov podobne ako pri domácnostiach.

- **Náklady na energetické opatrenia budú sčasti kompenzovať dočasné príjmy zo zdanenia nadmerných ziskov a EÚ fondov.** Európska únia v reakcii na vysoké ceny energií prijala nariadenie, ktoré sa týka solidárneho príspevku z nadmerného zisku spoločností plynuce z energetickej krízy. Solidárny príspevok sa vzťahuje na firmy v odvetviach spracovania ropy, zemného plynu a uhlia, kde takéto činnosti musia predstavovať minimálne 75 % ich obratu. Na Slovensku sa tento príspevok stanovil na úrovni 55 % z nadziskov vytvorených v roku 2022, resp. 70 % na rok 2023. Na národnej úrovni v súlade s EÚ nariadením tiež došlo k zastropovaniu príjmov z výroby elektrickej energie. Zisky firiem, ktoré predávajú elektrickú energiu nad stanovenú cenu, budú zdanené 90 % sadzbou. Nad rámec EÚ nariadenia sa ustanovil odvod pre štátny podnik Vodohospodárska výstavba. Toto opatrenie je tiež zamerané na zdanenie nadmerného zisku z predaja elektriny. Ďalšie zdroje na krytie výdavkov spojených s rastom cien energií predstavuje realokácia zatiaľ nečerpaných EÚ fondov z III. programového obdobia.

Jednorazové a dočasné opatrenia spojené s vojnou na Ukrajine

- **Výdavky spojené s vojenskou inváziou Ruska na Ukrajine.** Ide najmä o výdavky vyplývajúce z tzv. Lex Ukrajina (I., II., III.) a priamych nákladov spojených s bezprostredným kontaktom s utečencami. Ďalej náklady spojené s vojenskou a humanitárnou pomocou zaslanou priamo na Ukrajinu. Vojenská invázia si vyžiadala aj tzv. vyvolané náklady.
- **Príjmy spojené s vojenskou inváziou Rusku na Ukrajine.** Slovensko dostalo platbu z Európskeho mierového nástroja.

3. Rozpočtovanie príjmov verejnej správy

3.1. Rozpočtovanie daňových a odvodových príjmov verejnej správy

Makroekonomické predpoklady uvedené v predchádzajúcej časti tohto dokumentu boli základom pre vypracovanie aktuálnych prognóz daňových príjmov verejnej správy na roky 2024 až 2026. Aktuálna prognóza bola podrobená nezávislému hodnoteniu v rámci Výboru pre daňové prognózy dňa 21. septembra 2023. Výsledkom je celkové hodnotenie charakteru prognózy MF SR na základe stanoveného kritéria²⁴. Strednodobá prognóza daňových príjmov a sociálnych odvodov MF SR bola všetkými členmi Výboru označená ako **realistická**.

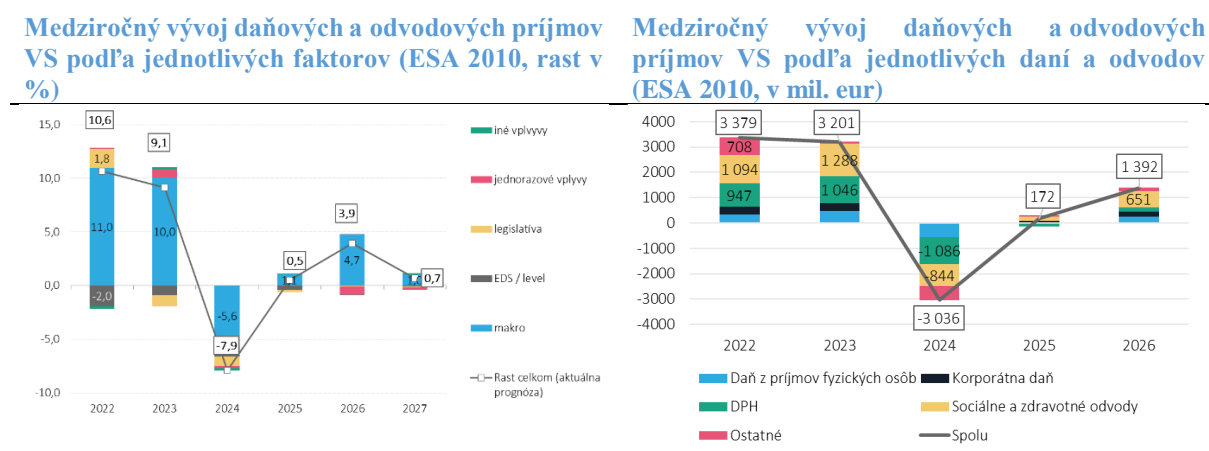
Aktuálna prognóza zohľadňuje okrem makroekonomického rámca a platnej legislatívy aj skutočné výnosy daní za rok 2022 podľa metodiky ESA 2010 (okrem DPFO z podnikania, DPPO a osobitného odvodu z regulovaných odvetví, ktoré sú odhadmi) a aktuálne hotovostné plnenie daní za január až august 2023.

Medziročný vývoj daňových a odvodových príjmov

Prognóza daňových príjmov na účely rozpočtu verejnej správy je postavená na predpoklade rastu ekonomiky v roku 2023 na úrovni 1,3 % a poklesu v roku 2024 na úrovni -6,4 %, tak aby bol dosiahnutý cieľ vyrovnaného rozpočtu (viď časť o makroekonomických predpokladoch rozpočtu).

Medziročné zmeny na horizonte 2024-2026 sú primárne z titulu zmeny makroekonomických predpokladov. V roku 2024 výrazne spomalí rast miezd. Tento trend je do veľkej miery ovplyvnený očakávaným mzdovým vývojom vo verejnej správe v dôsledku zníženia mzdových výdavkov. Zamestnanosť v roku 2024 medziročne poklesne o 5,4 %, primárne v dôsledku konsolidačných opatrení vo verejnej správe. Na konci horizontu sa vývoj zamestnanosti zastabilizuje. Pokles na trhu práce sa prejaví v nižšej spotrebe domácností a v celkovom prepade ekonomiky. Makroekonomický vývoj sa negatívne prejaví naprieč všetkými daňami, v najväčšej miere v poklese daní a odvodov z trhu práce a výnosov DPH. Daňové príjmy poklesnú z toho dôvodu v roku 2024 o 3 mld. eur v porovnaní s predchádzajúcim rozpočtom.

Graf 5 - Medziročný vývoj daňových a odvodových príjmov verejnej správy

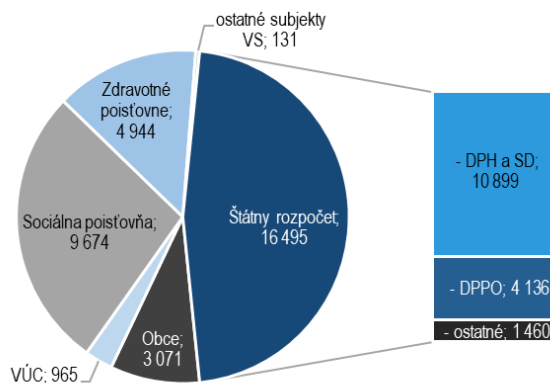

²⁴ Ak je priemerná odchýlka prognózy člena (vyjadrená v %) od prognózy MF SR v intervale <-1; 1>, prognóza MF SR je realistická, ak je väčšia ako 1, tak prognóza MF SR je podhodnotená a ak je menšia ako -1, vtedy je nadhodnotená. Jednotlivé odchýlky v rokoch majú rozdielne váhy pri výpočte celkovej odchýlky od prognózy MF SR v závislosti od dôležitosti pre najbližší rozpočtový rok.

Zdroj: MF SR

Výnos daňových a odvodových príjmov verejnej správy na rok 2024 sa rozpočtuje vo výške 35 281 mil. eur. Celkové daňovo-odvodové príjmy verejnej správy je možné rozčleniť podľa toho, komu prislúchajú príjmy. Najväčšiu časť tvoria príjmy štátneho rozpočtu, nasledované príjmami Sociálnej poisťovne.

Graf 6 - Prognóza daňových príjmov verejnej správy na rok 2024 podľa sektorov (ESA 2010, v mil. eur)

Porovnanie aktuálnej prognózy daňových a odvodových príjmov verejnej správy so schváleným rozpočtom verejnej správy na roky 2023 až 2025

Nižšie uvedená tabuľka prezentuje rozdiely aktuálnej prognózy daní a odvodov v metodike ESA 2010 oproti rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025.

Tabuľka 21 - Rozdiely aktuálneho odhadu daní s rozpočtom verejnej správy na roky 2023 až 2025 (ESA 2010, v tis. eur)

	2023 OS	2024 N	2025 N
Daňové príjmy VS spolu	46 662	-3 423 502	-4 595 911
v % HDP	0,04	-2,91	-3,82
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	13 442	-1 206 302	-1 740 625
Daň z príjmov fyzických osôb	-235 548	-1 140 500	-1 548 469
Daň z príjmov právnických osôb	212 501	-44 401	-138 603
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	36 489	-21 401	-53 553
Daň z pridanej hodnoty	-396 804	-2 062 507	-2 717 649
Spotrebné dane	26 279	-90 323	-76 450
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	-1 676	-1 233	-3 482
Miestne dane	51 700	49 510	56 417
Ostatné dane	353 721	-112 647	-114 122
Sociálna poisťovňa (EAO + dlžné)	-110 518	-1 458 997	-2 109 646
Zdravotné poisťovne (EAO + dlžné)	-79 292	-776 077	-1 091 072
Daňové príjmy a príjmy FSZP spolu	-143 148	-5 658 576	-7 796 629
Sankcie	22 285	21 914	21 914
Daňové príjmy a príjmy FSZP vrátane sankcií	-120 863	-5 636 662	-7 774 715
Výdavky na VPÚ	10 959	7 424	-7 164
Daň z príjmov fyzických osôb	166	-1 522	-12 979
Daň z príjmov právnických osôb	10 793	8 946	5 815

* (+) indikuje aktuálny odhad vyšší ako rozpočet, (-) indikuje aktuálny odhad nižší ako rozpočet

Prognóza daňových príjmov verejnej správy je v porovnaní so schváleným rozpočtom na roky 2023 až 2025 nižšia v roku 2023 o 144 mil. eur, v rokoch 2024 a 2025 nižšia o 6 až 8 mld. eur. Za výrazným poklesom sú najmä sociálne a zdravotné odvody spolu s DPFO zo závislej činnosti a DPH.

Rok 2024 sa bude niesť v znamení prudkého prepadu výberu daní a odvodov z práce z dôvodu výrazného spomalenia ekonomickej aktivity a poklesu zamestnanosti. Ekonomické dôsledky vyrovnaného rozpočtu prerušia trend mierne lepšieho výberu daní a odvodov zo začiatku leta 2023. Hlavným faktorom výrazne nižšieho výberu v nasledujúcich rokoch je celkový pokles objemu miezd a zamestnanosti na celom horizonte rozpočtu opätovne vyvolaný silným negatívnym šokom v podobe fiškálnej reštrikcie. Rekvantifikácia daňového bonusu na dieťa podľa reálneho plnenia za rok 2022 sa preniesla do efektívnej daňovej sadzby. Uplatňovanie bonusu v roku 2022 bolo 5 % pod očakávaniami, čo sa prenieslo do prognózy dane z príjmov z fyzických osôb na celom horizonte.

Prognóza **dane z príjmov právnických osôb** na roky 2024 až 2026 je negatívne ovplyvnená spomalením ekonomiky z dôvodu fiškálnej reštrikcie, ktorá nastane v prípade zostavenia vyrovnaného rozpočtu. Pokles ekonomiky tlmí lepší východiskový stav dane, ktorý je dôsledok lepšieho výnosu v roku 2022. Firemná daň pokračovala v raste z roku 2021 (+30 %)

a medziročne narástla o 8 %. DPPO pomohli hlavne sektory s veľkým podielom na celkovom výnose, ako je priemysel, maloobchod a financie, ale aj iné sektory. Štruktúra ekonomiky naznačuje pokračovanie v nastavenej dynamike rastu dane aj v roku 2023 a výnos je v porovnaní s minulým rozpočtom vyšší o 212 mil. eur.

Odhad výnosu **dane vyberanej zrážkou** sa v porovnaní s minuloročným rozpočtom znižuje o 21 mil. eur v roku 2024 a 54 mil. eur v roku 2025. Za poklesom je najmä vplyv očakávaného medziročného poklesu hrubého domáceho produktu v roku 2024. Naďalej sa však predpokladá zvyšovanie úrokových mier, čo má pozitívny vplyv na očakávaný výnos dane. Oslobodenie zdanenia výnosov z podielových fondov znižuje príjmy od roku 2024 o viac ako 12 mil. eur ročne.

Výnos **dane z pridanej hodnoty** bude v porovnaní s predošlým rozpočtom nižší o 2,1 mld. eur v roku 2024, resp. 2,7 mld. eur v roku 2025. Za zhoršením situácie v scenári vyrovnaného rozpočtu stojí najmä výrazne zhoršený vývoj makroekonomických základní, ktorý zodpovedá za zníženie odhadu výnosu v porovnaní s minulým rozpočtom v objeme 1,5 mld. eur v roku 2024, resp. 2,3 mld. eur v roku 2025. Efektívna daňová sadzba sa prinavracia na relatívne nižšie, avšak stále vo všeobecnosti vysoké úrovne a v rokoch 2024 a 2025 sú jej efekty oproti predošlému rozpočtu verejnej správy pozitívne (68 mil. eur v roku 2024 a 86 mil. eur v roku 2025). Výhľad je ovplyvňovaný aj presunom čerpaných prostriedkov medzi rokmi v rámci Plánu obnovy a odolnosti a znižuje ho tiež legislatíva týkajúca sa zavedenia zníženej sadzby 10 % na gastro, športoviská, akvaparky a vleky, resp. zavedenie sadzby 5 % v oblasti štátom podporovaného nájomného bývania (zníženie výnosu o 210 mil. eur v roku 2024 a 222 mil. eur v roku 2025).

Celkový výnos **spotrebných daní** v rokoch 2024 a 2025 bude v porovnaní s rozpočtom verejnej správy na roky 2023 až 2025 nižší o 90, resp. 76 mil. eur. Negatívny vývoj sa očakáva u všetkých daní okrem spotrebnej dane z liehu a elektriny, ktoré dosiahnu vyšší výnos. Výnos spotrebnej dane z liehu je významne pozitívne ovplyvnený zvýšením sadzby o 30 %, ktoré nadobudlo účinnosť k 1. aprílu 2023. Spotrebná daň z minerálneho oleja je negatívne ovplyvnená aktualizáciou reálneho rastu ekonomiky. Vyššia úspešnosť výberu v roku 2023 sa prenáša do ďalších rokov a mierne tlmí negatívny vývoj ekonomiky. Predpokladaný nižší výnos v rokoch 2024 a 2025 spotrebnej dane z tabakových výrobkov je spôsobený najmä novým nižším odhadom spotreby domácností a aktualizáciou legislatívneho vplyvu (zvýšenie sadzieb v rokoch 2021 až 2023).

Prehľad legislatívnych zmien

Rozpočet na roky 2023 až 2025 bol postavený na legislatívnych predpokladoch zo septembra 2022. Avšak koncom roka sa v parlamente prijalo niekoľko legislatívnych zmien, ktoré ovplyvňujú už výnosy daní v roku 2023, avšak nie sú premietnuté v minuloročnom rozpočte.

Tabuľka 22 - Legislatívne opatrenia prijaté v roku 2022 (nezahrnuté v daňovej prognóze do RVS na roky 2023-2025) (ESA2010, v tis. eur)

	OS 2023	N 2024	N 2025	N 2026
Opatrenia prijaté v októbri 2022				
Zmrazenie odvodov do II. piliera na 2 roky	49 884	103 019	51 558	52 584
Reforma II. piliera 2022 (sporenie na II. pilier aj na dôchodku)	0	-1 599	-5 205	-9 615
Reforma II. piliera 2022 (automatický vstup)	-9 706	-29 354	-48 330	-70 102
Reforma II. piliera 2022 (zníženie poplatkov)	-1 227	-6 867	-8 420	-9 249
Legislatívne opatrenia prijaté v decembri 2022 - nezahrnuté v prognóze zo septembra 2022				
Zvýšenie sadzby SD z liehu o 30 %	33 726	74 123	73 837	76 175
Odvody z hazardných hier (vplyv na DPPO)	-4 980	-5 397	-6 234	-7 116
Oslobodenia cestovných nákladov lekárov na kongresy	-1 000	-1 050	-1 103	-1 158
Minimálne poistné zo zdravotných odvodov	20 192	14 261	14 989	14 263
Zrušenie koncesionárskych poplatkov	-34 836	-76 146	-77 061	-77 990
Zdanenie dlhopisov emitovaných domácimi emitentmi na zahraničných trhoch	3 711	0	0	0
Trvalé zníženie sadzby DPH na 10 % na gastro, vleký, akvaparky a športoviská	-204 940	-215 448	-225 750	-235 377

Uvedené opatrenia²⁵ boli spomenuté aj v Hlavnej knihe rozpočtu verejnej správy na roky 2023 až 2025²⁶.

V priebehu roka 2023 boli schválené ďalšie legislatívne zmeny, ktoré ovplyvňujú príjmy verejnej správy v nasledujúcich rokoch. V nasledujúcej tabuľke je súhrnný prehľad všetkých opatrení.

Tabuľka 23 - Vplyv legislatívnych opatrení zahrnutých v prognóze daňových a odvodových príjmov verejnej správy na roky 2024 až 2026 (v tis. eur, ESA 2010)

	2023	2024	2025	2026
Príjem z odvodu z nadmerných príjmov elektrární	23 366	1 247	0	0
Zmena sadzieb daní z nehnuteľností podľa VZN od 2023	34 342	34 342	34 342	34 342
Poplatky za odpad - zákaz skládkovania KO bez predúpravy	0	-15 082	-14 967	-15 076
Poplatok za komunálny odpad (šp. dane) - zvýšenie sadzieb od 1.1.2023 podľa VZN	36 463	36 463	37 895	39 725
Daň z ubytovania (šp. dane) - zvýšenie sadzieb od 1.1.2023 podľa VZN	3 262	3 220	3 528	3 899
Nájomné bývanie - DPH 5 %	-9 187	-15 930	-18 153	-18 814
Solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií (70 % na rok 2023)	283 290	0	0	0
Odpustenie sociálnych odvodov zamestnávateľa za zamestnancov v potravinárskom priemysle	-24 478	0	0	0
Zníženie daňovo-odvodovej záťaže v súvislosti s predajom virtuálnych mien, cenných papierov a podielových listov	0	-17 395	-21 030	-22 123
Celkový vplyv legislatívnych zmien	347 059	26 865	21 615	21 953

Zdroj: MF SR

²⁵ Okrem opatrenia Zdanenie dlhopisov emitovaných domácimi emitentmi na zahraničných trhoch.

²⁶ <https://www.mfsr.sk/sk/financie/verejne-financie/rozpocet-verejnej-spravy/>

Dočasné zmrazenie odvodov do II. dôchodkového piliera

NR SR schválila dňa 5. októbra 2022 zmeny v dôchodkovom systéme²⁷, ktorých súčasťou bola aj zmena v postupnom navyšovaní sadzby poistného do II. dôchodkového piliera. Príspevky do II. piliera zostanú v rokoch 2023 a 2024 v aktuálnej výške 5,5 %, pričom v roku 2023 mali stúpnuť na 5,75 % a v roku 2024 na 6 %. Na základe novej legislatívy výšku 6 % dosiahnu až v roku 2027. Opatrenie tak vytvára dočasné navýšenie príjmov Sociálnej poisťovne vo výške 55 až 100 mil. eur ročne na horizonte rozpočtu.

Zmeny v II. dôchodkom pilieri

Schválená reforma II. piliera zlepšuje efektívnosť dôchodkového sporenia, čím zvyšuje adekvátnosť priznávaných dôchodkov v budúcnosti. V rámci reformy II. piliera sa zaviedla právna úprava predĺženia účasti na starobnom dôchodkovom sporení a to až do času poberania doživotného starobného dôchodku, t. j. počas poberania programového výberu²⁸. Obnovila sa aj automatická účasť na dôchodkovom sporení pre ľudí vstupujúcich na trh práce do 40 rokov veku, s možnosťou vystúpenia. Tieto opatrenia znižujú príjmy Sociálnej poisťovne v odhadovanej výške 31 až 80 mil. eur ročne na horizonte rozpočtu.

Úprava poplatkov v dôchodkových správcovských spoločnostiach

S účinnosťou od 1. januára 2023 sa upravuje aj poplatková politika²⁹ dôchodkových správcovských spoločností (DSS) a zavádza sa povinnosť DSS vytvoriť a spravovať indexové fondy s kvalitatívnymi podmienkami na ich zloženie. Opatrenie zníži príjmy správcovských spoločností, čo sa prejaví na nižšom výnose dane z príjmov právnických osôb na úrovni 7 až 9 mil. eur.

Zvýšenie sadzby spotrebnej dane z liehu od 1. apríla 2023

S účinnosťou od 1. apríla 2023 sa zvyšuje sadzba spotrebnej dane z liehu o 30 % na 1 404 eur/hl a sadzba spotrebnej dane z liehu vyrobeného v liehovare na pestovateľské pálenie ovocia na 702 eur/hl. Z dôvodu vysokého predzásobenia obchodníkov sa zvýšenie sadzby v roku 2023 neprejaví na výnose dane v plnej miere. Od roku 2024 sa očakáva každoročný vplyv tejto legislatívnej zmeny na úrovni približne 74 mil. eur (vrátane DPH).

Odvod z hazardných hier

Od 1. februára 2023 sa zvyšuje sadzba odvodu z výťažku z hazardných hier v internetovom kasíne a kurzových stávkach z 22 % na 27 %. Zvýšenie sadzby však predstavuje dodatočné náklady pre prevádzkovateľov v sektore hazardných hier, ktoré sa premietne do nižších príjmov z firemnej dane o 5 až 7 mil. ročne.

Minimálne poistné zo zdravotných odvodov

S účinnosťou od 1. januára 2023 sa zaviedol minimálny vymeriavací základ zamestnanca na zdravotných odvodoch (neplatí pre poistencov štátu a ŤZP) vo výške platného životného minima. Z minimálneho vymeriavacieho základu sa odvedú zdravotné odvody tak, že preplatky resp. nedoplatky sa budú vyúčtovať v ročnom zúčtovaní. Rozdiel medzi zaplatenými odvodmi a minimálnym poistným sa dorovnáva z odvodov zamestnanca; odvody zamestnávateľa sa touto legislatívou nemenia. Opatrenie je zamerané na boj s osobami, ktoré

²⁷ Legislatívny proces tu: <https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=8671>.

²⁸ Pracujúci dôchodcovia budú môcť odvádzať príspevky do II. piliera zo svojho vymeriavacieho základu na dôchodkové poistenie.

²⁹ Návrh ruší poplatok za vedenie dôchodkového účtu a poplatok za zhodnotenie, naopak maximálny poplatok za správu dôchodkového fondu sa zvyšuje z 0,3 % na 0,45 % priemernej ročnej čistej hodnoty majetku v dôchodkovom fonde v roku 2023, následne 0,425 % v roku 2024 a 0,4 % pre nasledujúce obdobie.

sa vyhýbajú plateniu zdravotných odvodov cez čiastočné úväzky. Jeho vplyv na výber zdravotných odvodov sa predpokladá vo výške okolo 20 mil. eur.

Zrušenie koncesionárskych poplatkov

Od 1. júla 2023 sa zrušili poplatky za služby verejnosti poskytované RTVS (tzv. koncesionárske poplatky) pre domácnosti aj firmy. Ako náhrada za výpadok príjmov sa zaviedol nárokovateľný príspevok zo štátneho rozpočtu. Príspevok sa bude vyplácať vždy do konca januára v danom roku. Nárokovateľný príspevok na príslušný rozpočtový rok sa poskytuje vo výške 0,17 % z HDP vyjadreného v bežných cenách s pred dvoch rokov.

Trvalé zníženie DPH na 10 % pre gastro, vleky, akvaparky a športoviská od 1. januára 2023

S účinnosťou od 1. januára 2023 sa v zákone o DPH do zoznamu tovarov a služieb, na ktoré je uplatňovaná znížená sadzba DPH 10 % pridávajú aj služby spojené s podávaním jedál a nápojov – len reštauračné a stravovacie služby, prevádzka športových zariadení – len sprístupnenie krytých a nekrytých športových zariadení, ako napríklad štadiónov, arén, klzísk, plavární, športových ihrísk, golfových ihrísk, kolkární, tenisových kurtov a jazdiarní, na účely vykonávania športu, služby fitnesscentier – len vstupné do fitnesscentier, služby súvisiace s prevádzkou rekreačných parkov a pláží – len vstupné do umelých kúpalísk a preprava osôb visutými a pozemnými lanovkami, lyžiarskymi vlekmi.

Solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií (55 % na rok 2022)

S účinnosťou od 1. januára 2023 sa zavádza solidárny príspevok ako implementácia Nariadenia EÚ, ktorá umožňuje získať dodatočné zdroje na riešenie energetickej krízy od firiem, ktoré dosahujú nadmerné zisky plynúce z energetickej krízy. Pod solidárny príspevok spadajú 3 stredne veľké subjekty a približne 10 malých subjektov. Kvantifikácia zohľadňuje len významný subjekt v rafinérskom priemysle kvôli nadziskom. Základňou pre solidárny príspevok je zdaniteľný príjem 20 % nad priemerom za roky 2018-2021. Sadzba je stanovená na 55 %. Účinnosť je od 2023, ale ekonomicky sa týka roku 2022, preto je v aktuálnom svete vplyv v roku 2022. Nadzisk plyní zo spreadu medzi ropou Urals (nákupné ceny) a Brent (predajné ceny), ktorý sa v roku 2022 pohyboval maximálne na úrovni 30 USD na barel. Na základe odhadu spracovanej ropy na úrovni minulých rokov a odhade ostatných nákladových položiek očakávame zisk na úrovni nad 1 mld. eur. Fiškálny vplyv je ponížený o ušlý výnos z korporátnej dane za predpokladu, že subjektu sa navýšia daňovo uznateľné výdavky.

Príjem z odvodu z nadmerných príjmov elektrární

Zákonom o energetike sa s účinnosťou od 8. decembra 2022 zaviedol dočasný odvod z nadmerných príjmov výrobcov elektriny z inframarginálnych zdrojov. Následne vláda SR uznesením z 31. januára 2023 ustanovila detaily vrátane stanovenia stropu. Nadmerným príjmom sa rozumie rozdiel medzi výnosmi z trhového príjmu a stropom trhového príjmu, pričom sadzba odvodu je 90 % z tejto hodnoty. Odvod sa nevzťahuje na zariadenia pod 0,9 MW inštalovaného výkonu a výrobcov elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov. Výpočet primárne zdaňuje najväčšieho výrobcu elektrickej energie - Slovenské elektrárne (80 % výnosu). Na základe výročných správ a vstupov od firmy bola odhadnutá výroba elektriny. Tá bola upravená o spustenie jadrového bloku Mochovce 3 a ponížená o platné memorandum. Predpokladá sa výnos z odvodu aj pre Vodohospodársku výstavbu a spaľovne odpadov.

Zvýšenie sadzieb daní z nehnuteľností od roku 2023 v niektorých obciach (zmeny vo VZN)

Koncom roka 2022 niektoré mestá a obce upravili sadzby dane z nehnuteľností s účinnosťou od roka 2023. Celkový vplyv tejto zmeny odhadujeme vo výške 34 mil. eur.

Poplatky za odpad - zákaz skládkovania komunálneho odpadu bez predúpravy

Od roku 2024 vstupuje do platnosti zákaz skládkovania komunálneho odpadu na skládkach bez predúpravy. Odpad, ktorý prejde predúpravou, bude mať nižšiu sadzbu za skládkovanie, ostatný odpad nebude možné na skládke uložiť. Z tohto titulu vzniká výrazný výpadok na strane príjmov Environmentálneho fondu z tohto zdroja.

Zvýšenie sadzieb daní niektorých špecifických daní od roku 2023 – hlavne komunálny odpad a daň z ubytovania (zmeny vo VZN)

Koncom roka 2022 niektoré mestá a obce upravili sadzby niektorých špecifických daní s účinnosťou od roka 2023. Z tohto titulu vzrastie v roku 2024 výnos poplatku za zber, prepravu a zneškodňovanie komunálnych odpadov o 36 mil. eur a daň za ubytovanie o 3 mil. eur.

Zníženie DPH na 5 % pre oblasť poskytovania štátom podporovaného nájomného bývania od 1. januára 2023

S účinnosťou od 1. januára 2023 sa v zákone o DPH pridáva druhá znížená sadzba 5 %, ktorá je uplatňovaná na dodanie stavby alebo časti stavby vrátane stavebného pozemku, na ktorom stavba alebo časť stavby stojí, ktorá spĺňa podmienky stavby štátom podporovaného nájomného bývania v rámci sociálnej politiky štátu, taktiež sa sadzba uplatňuje na obnovu a prestavbu stavby alebo časti stavby vrátane stavebných a montážnych prác na takýchto stavbách. Uvedené sa týka výlučne iba bytových priestorov.

Solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií (70 % na rok 2023)

S účinnosťou od 1. mája 2023 sa schválilo prechodné ustanovenie k zákonu o solidárnom príspevku z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií. Ustanovenie navyšuje základnú sadzbu príspevku z 55 % na 70 % na príjmy z roka 2023.

Odpustenie sociálnych odvodov zamestnávateľa za zamestnancov v potravinárskom priemysle

S účinnosťou od 1.7.2023 sa dočasne znížili sociálne odvody zamestnávateľa za zamestnanca vo vybraných sektoroch potravinárskej výroby. Opatrenie je platné do konca roka 2023 a znižuje príjmy Sociálnej poisťovne o 24 mil. eur.

Zníženie daňovo-odvodovej záťaže v súvislosti s predajom virtuálnych mien, cenných papierov a podielových listov

Opatrenie s účinnosťou od 1. januára 2024 znižuje daňovo-odvodové zaťaženie na obchodovanie s kryptomenami a cieľi na podporu investovania a dobrovoľného sporenia. Novela prináša časový test na obchodovanie s kryptomenami, kedy jej predaj po jednom roku od nadobudnutia je zdaňovaný sadzbou 7 %. Rovnako vyňala výmenu kryptomeny za inú kryptomenu z príjmu. Opatrenie oslobodzuje takéto príjmy aj z platenia zdravotných odvodov. Zároveň sú od dane oslobodené aj príjmy z predaja podielových fondov.

Zmena daňového bonusu od 1. januára 2023

Sumy daňového bonusu sa dočasne zvýšili od 1. januára 2023 na mesačné hodnoty 140 eur na dieťa do 18 rokov a 50 eur na staršie dieťa. Po 31. decembri 2024 sa bonus zníži na mesačnú hodnotu 100 eur na dieťa do 15 rokov a 50 eur na staršie dieťa. Zároveň sa upravili podmienky pre jeho získanie. Po novom vzniká nárok na daňový bonus od prvého zarobeného eura, avšak jeho celková výška je obmedzená najviac do určitého percenta čiastkového základu dane, ktoré závisí od počtu detí. Zmeny v daňovom bonuse sa neprejavujú na aktuálnych príjmoch, ale majú vplyv na aktuálne výdavky a hotovostné príjmy.

Prognóza daňových a odvodových príjmov

Akruálne daňové príjmy sú podľa jednotlivých položiek uvedené v nasledovnej tabuľke. Detailný vývoj daní a odvodov, vrátane analytických faktorov, publikuje Inštitút finančnej politiky v rámci MF SR na nasledovnej [webstránke](#)³⁰.

³⁰ <https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/ekonomicke-prognozy/danove-prognozy/danove-prognozy.html>

Tabuľka 24 - Daňové a odvodové príjmy (ESA 2010, v tis. eur)

	2021 S	2022 S	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	7 580 229	8 243 931	9 139 705	8 546 600	8 610 429	9 042 020
Daň z príjmov fyzických osôb	3 759 520	4 105 361	4 602 004	4 038 330	4 057 064	4 302 485
DPFO zo závislej činnosti	3 630 161	3 967 509	4 444 709	3 897 959	3 915 758	4 162 346
DPFO z podnikania	129 359	137 852	157 295	140 371	141 306	140 139
do štátneho rozpočtu	484 543	504 593	1 046 241	1 159 045	1 029 103	919 195
do obcí	2 292 484	2 520 538	2 489 034	2 015 499	2 119 573	2 368 303
do VÚC	982 493	1 080 231	1 066 729	863 786	908 388	1 014 987
Daň z príjmov právnických osôb	3 530 954	3 823 806	4 132 542	4 135 983	4 199 541	4 394 791
do štátneho rozpočtu	3 530 954	3 823 806	3 806 744	3 798 060	4 199 541	4 394 791
do obcí	0	0	228 059	236 546	0	0
do VÚC	0	0	97 739	101 377	0	0
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	289 754	314 764	405 159	372 287	353 824	344 744
Dane na tovary a služby	9 893 258	10 971 857	12 061 204	10 899 138	10 807 069	11 065 163
Daň z pridanej hodnoty	7 494 068	8 440 843	9 486 875	8 401 372	8 267 503	8 443 736
Spotrebné dane	2 399 191	2 531 014	2 574 329	2 497 766	2 539 566	2 621 427
Z minerálnych olejov	1 237 044	1 294 143	1 314 916	1 228 454	1 274 126	1 332 943
Z liehu	215 507	237 907	234 972	269 449	268 410	276 910
Z piva	55 003	56 344	52 941	49 682	49 436	50 945
Z vína	5 107	5 220	5 270	4 933	4 896	5 032
Z tabaku a tabakových výrobkov	851 554	901 198	932 541	913 604	910 762	922 214
Z elektrickej energie	10 015	11 597	12 094	11 350	11 443	11 948
Zo zemného plynu	24 702	24 343	21 407	20 143	20 363	21 318
Z uhlia	258	262	188	151	130	117
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	28 735	39 848	39 556	43 208	44 964	48 784
Dovozné clo	10	22	7	0	0	0
Dovozná prirážka	1	7	0	0	0	0
Podiel na vybraných finančných prostriedkoch	28 724	39 819	39 549	43 208	44 964	48 784
Ostatné colné príjmy	0	0	0	0	0	0
Miestne dane	701 418	714 846	803 828	818 916	843 421	872 690
Daň z nehnuteľností	455 911	456 736	503 234	519 248	528 941	539 670
Dane za špecifické služby	245 507	258 110	300 594	299 668	314 480	333 020
Ostatné dane	453 223	971 198	810 726	354 881	365 358	383 076
Daň z emisných kvôt	0	0	0	0	0	0
Daň z motorových vozidiel	129 528	133 683	136 068	123 899	129 335	136 480
Osobitný odvod vybraných finančných inštitúcií	0	0	0	0	0	0
Osobitný odvod z podnikania v regul. odvetviach	101 683	85 416	81 707	81 306	82 325	84 438
Solidárny príspevok z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií	0	521 165	354 113	0	0	0
Príjem z odvodu z nadmerných príjmov elektrární	0	0	29 653	1 579	0	0
Úhrada za služby verejnosti poskytované RTVS	76 294	74 305	41 597	0	0	0
Daň z úhrad za dobývací priestor	278	303	328	328	328	328
do štátneho rozpočtu	82	82	82	82	82	82
do obcí	197	221	246	246	246	246
Daň z úhrad za uskladňovanie plynov al. kvapalín	324	1 619	1 000	1 000	1 000	1 000
Poplatok za uloženie odpadov (príjem EF)	31 625	30 419	30 007	15 365	16 360	16 865
Majetkové dane (do ŠR)	11	9	5	0	0	0
Iné dane	113 480	124 278	136 248	131 404	136 010	143 965
do štátneho rozpočtu	80 877	90 535	101 619	98 054	100 353	105 511
do obcí	423	526	0	0	0	0
do VÚC	0	0	0	0	0	0
na samostatný účet	32 180	33 217	34 629	33 350	35 657	38 454
cestná daň - dobeh	1	0	0	0	0	0
odvod z poistenia	507	215	35	0	0	0
daň z poistenia	80 369	90 320	101 584	98 054	100 353	105 511
odvod z PZP	32 180	33 217	34 629	33 350	35 657	38 454
Fondy sociálneho a zdravotného poistenia (FSZP)	13 079 645	14 174 040	15 462 008	14 618 083	14 781 284	15 432 373
Sociálna poisťovňa	8 699 966	9 466 717	10 256 123	9 674 468	9 759 360	10 179 717
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo + dlžné	8 699 966	9 466 717	10 256 123	9 674 468	9 759 360	10 179 717
- EAO	8 510 358	9 063 830	10 019 113	9 470 263	9 558 996	9 980 057
- dlžné	189 608	402 887	237 010	204 205	200 364	199 660
Zdravotné poisťovne	4 379 678	4 707 323	5 205 885	4 943 615	5 021 924	5 252 656
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo + dlžné	4 379 678	4 707 323	5 205 885	4 943 615	5 021 924	5 252 656
z toho: ročné zúčtovanie	30 463	37 172	36 667	35 689	27 185	25 602
Daňové príjmy VS spolu	18 656 864	20 941 680	22 855 019	20 662 743	20 671 241	21 411 733
Daňové príjmy ŠR	14 437 744	16 400 341	17 980 444	16 495 352	16 664 271	17 014 750
Samostatné účty	32 180	33 217	34 629	33 350	35 657	38 454
Štátne finančné aktíva	101 683	85 416	81 707	81 306	82 325	84 438
Daňové príjmy obcí	2 994 521	3 236 131	3 521 167	3 071 207	2 963 240	3 241 239
Daňové príjmy VÚC	982 493	1 080 231	1 164 468	965 163	908 388	1 014 987
Daňové príjmy Rozhlasu a televízie Slovenska	76 294	74 305	41 597	0	0	0
Environmentálny fond	31 949	32 038	31 007	16 365	17 360	17 865
FSZP spolu	13 079 645	14 174 040	15 462 008	14 618 083	14 781 284	15 432 373
Daňové príjmy a príjmy FSZP spolu	31 736 509	35 115 719	38 317 027	35 280 826	35 452 525	36 844 106

Zdroj: MF SR

Daňové príjmy na hotovostnej báze sú prezentované v nižšie uvedenej tabuľke. Podľa rozpočtovej klasifikácie sa sankčné úroky (ďalej len „sankcie“) uložené v daňovom konaní k jednotlivým daniam rozpočtujú v rámci samostatnej kategórie.

Tabuľka 25 - Daňové a odvodové príjmy (hotovostný princíp, v tis. eur)

	2021 S	2022 S	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Dane z príjmov, ziskov a kapitálového majetku	6 444 967	7 714 948	8 077 267	7 571 927	7 814 154	7 925 256
Daň z príjmov fyzických osôb	3 295 841	3 595 839	3 501 062	2 877 394	3 089 408	3 383 889
DPFO zo závislej činnosti	3 254 431	3 535 911	3 486 139	2 958 713	3 186 512	3 418 449
DPFO z podnikania	41 410	59 928	14 923	-81 319	-97 104	-34 560
do štátneho rozpočtu	20 864	-4 929	-54 701	-1 891	61 447	599
do obcí	2 292 484	2 520 538	2 489 034	2 015 499	2 119 573	2 368 303
do VÚC	982 493	1 080 231	1 066 729	863 786	908 388	1 014 987
Daň z príjmov právnických osôb	2 859 372	3 804 345	3 804 345	4 322 246	4 370 922	4 196 623
do štátneho rozpočtu	2 859 372	3 804 345	3 845 248	3 984 323	4 370 922	4 196 623
do obcí	0	0	228 059	236 546	0	0
do VÚC	0	0	97 739	101 377	0	0
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	289 754	314 764	405 159	372 287	353 824	344 744
Dane na tovary a služby	10 130 515	11 109 457	12 224 775	10 649 382	10 830 201	11 106 333
Daň z pridanej hodnoty	7 760 691	8 584 936	9 652 431	8 151 057	8 293 920	8 491 720
Spotrebné dane	2 369 824	2 524 521	2 572 344	2 498 325	2 536 281	2 614 613
Z minerálnych olejov	1 236 780	1 285 538	1 316 480	1 234 814	1 270 502	1 328 275
Z liehu	214 776	232 466	237 549	267 183	268 523	275 992
Z piva	55 317	55 873	53 416	49 974	49 452	50 843
Z vína	5 146	5 013	5 347	4 963	4 903	5 006
Z tabaku a tabakových výrobkov	823 107	909 088	925 952	909 431	910 996	921 269
Z elektrickej energie	10 058	11 541	12 141	11 332	11 435	11 903
Zo zemného plynu	24 369	24 739	21 268	20 471	20 337	21 207
Z uhlia	271	264	191	157	133	118
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	28 735	39 848	39 556	43 208	44 964	48 784
Dovozné clo	10	22	7	0	0	0
Dovozná prirážka	1	7	0	0	0	0
Podiel na vybraných finančných prostriedkoch	28 724	39 819	39 549	43 208	44 964	48 784
Ostatné colné príjmy	0	0	0	0	0	0
Miestne dane	701 418	714 846	803 828	818 916	843 421	872 690
Daň z nehnuteľností	455 911	456 736	503 234	519 248	528 941	539 670
Dane za špecifické služby	245 507	258 110	300 594	299 668	314 480	333 020
Ostatné dane	448 206	451 516	966 662	718 543	359 708	375 182
Daň z emisných kvót	0	0	0	0	0	0
Daň z motorových vozidiel	117 182	132 482	129 048	131 290	126 640	132 823
Osobitný odvod vybraných finančných inštitúcií	0	0	0	0	0	0
Osobitný odvod z podnikania v regul. odvetviach	111 384	91 465	82 016	81 339	82 240	84 262
Solidárny príspevok z činnosti v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií	0	0	521 165	354 113	0	0
Príjem z odvodu z nadmerných príjmov elektrární	0	0	29 653	1 579	0	0
Úhrada za služby verejnosti poskytované RTVS	76 294	74 305	41 597	0	0	0
Daň z úhrad za dobývací priestor	278	303	328	328	328	328
do štátneho rozpočtu	82	82	82	82	82	82
do obcí	197	221	246	246	246	246
Daň z úhrad za uskladňovanie plynov alebo kvapal.	324	1 619	1 000	1 000	1 000	1 000
Poplatok za uloženie odpadov (príjem EF)	31 625	30 419	30 007	15 365	16 360	16 865
Majetkové dane (do SR)	11	9	5	0	0	0
Iné dane	111 108	120 913	131 843	133 529	133 140	139 904
do štátneho rozpočtu	79 565	88 206	98 626	98 900	99 790	104 247
do obcí	423	526	0	0	0	0
do VÚC	0	0	0	0	0	0
na samostatný účet	31 120	32 180	33 217	34 629	33 350	35 657
cestná daň - dobeh	1	0	0	0	0	0
odvod z poistenia	574	-25	319	0	0	0
daň z poistenia	78 991	88 230	98 307	98 900	99 790	104 247
odvod z PZP	31 120	32 180	33 217	34 629	33 350	35 657
Fondy sociálneho a zdravotného poistenia (FSZP)	12 948 779	14 197 310	15 356 760	14 689 697	14 768 953	15 380 206
Sociálna poisťovňa	8 614 843	9 509 246	10 195 584	9 722 891	9 754 391	10 147 969
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo + dlžné	8 614 843	9 509 246	10 195 584	9 722 891	9 754 391	10 147 969
- EAO	8 425 235	9 106 360	9 958 574	9 518 686	9 554 027	9 948 309
- dlžné	189 608	402 887	237 010	204 205	200 364	199 660
Zdravotné poisťovne	4 333 936	4 688 063	5 161 176	4 966 806	5 014 562	5 232 237
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo + dlžné	4 333 936	4 688 063	5 161 176	4 966 806	5 014 562	5 232 237
z toho: ročné zúčtovanie	4 333 936	4 688 063	5 161 176	4 966 806	5 014 562	5 232 237
Daňové príjmy VS spolu	17 753 842	20 030 615	22 112 088	19 801 976	19 892 448	20 328 245
Daňové príjmy SR	13 526 080	15 484 264	17 238 616	15 633 273	15 887 870	15 934 235
Samostatné účty	31 120	32 180	33 217	34 629	33 350	35 657
Štátne finančné aktíva	111 384	91 465	82 016	81 339	82 240	84 262
Daňové príjmy obcí	2 994 521	3 236 131	3 521 167	3 071 207	2 963 240	3 241 239
Daňové príjmy VÚC	982 493	1 080 231	1 164 468	965 163	908 388	1 014 987
Daňové príjmy Rozhlasu a televízie Slovenska	76 294	74 305	41 597	0	0	0
Environmentálny fond	31 949	32 038	31 007	16 365	17 360	17 865
FSZP spolu	12 948 779	14 197 310	15 356 760	14 689 697	14 768 953	15 380 206
Daňové príjmy a príjmy FSZP spolu	30 702 620	34 227 924	37 468 848	34 491 673	34 661 401	35 708 451

Zdroj: MF SR

V súlade s klasifikáciou je predpokladaná výška sankcií k jednotlivým daniam uvedená v osobitnej tabuľke.

Tabuľka 26 - Predpokladaný vývoj sankcií (v tis. eur)*

	2021 S	2022 S	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
SANKCIE spolu	36 339	52 585	60 936	60 565	60 565	60 565
Daň z príjmov fyzických osôb	3 008	7 036	6 880	6 880	6 880	6 880
Daň z príjmov právnických osôb	7 876	13 873	28 357	21 256	21 256	21 256
Daň z príjmov vyberaná zrážkou	89	347	347	347	347	347
Daň z pridanej hodnoty	9 446	14 603	14 603	14 603	14 603	14 603
Spotrebné dane	0	0	0	0	0	0
Miestne dane	0	0	0	0	0	0
Ostatné dane + dane z medzinárodného obchodu a transakcií	764	2 013	2 791	2 765	2 765	2 765
Sankcie uložené v daňovom konaní	1 939	2 202	2 202	2 202	2 202	2 202
Sociálna poisťovňa	12 586	11 803	5 047	11 803	11 803	11 803
Zdravotné poisťovne	631	709	709	709	709	709

* Sankcie sú identické podľa hotovostnej a akruálnej metodiky.

Zdroj: MF SR

Akualizácia daňových a odvodových príjmov

Rozdiel medzi akruálnym a hotovostným výnosom daní je spôsobený viacerými faktormi, medzi tie hlavné patria zaznamenávanie daňových kreditov, poukazovanie 2 % na osobitné účely a samotný spôsob výberu daní.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené rozdiely medzi akruálnymi a hotovostnými odhadmi daní podľa subjektov verejnej správy.

Tabuľka 27 - Odhad rozdielu medzi akruálnymi a hotovostnými prognózami v rokoch 2021 až 2026 (v tis. eur)

	2021 S	2022 OS	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Daňové príjmy VS	1 033 889	887 795	848 179	789 153	791 124	1 135 655
Štátny rozpočet	911 664	916 077	741 828	862 079	776 401	1 080 515
Samostatné účty	1 060	1 037	1 412	-1 279	2 307	2 797
Štátne finančné aktíva	-9 701	-6 049	-309	-33	85	176
Obce	0	0	0	0	0	0
VÚC	0	0	0	0	0	0
Rozhlas a televízia Slovenska (RTVS)	0	0	0	0	0	0
Environmentálny fond	0	0	0	0	0	0
Sociálna poisťovňa	85 123	-42 530	60 539	-48 423	4 969	31 748
Zdravotné poisťovne	45 743	19 260	44 709	-23 191	7 362	20 419

(+) znamená, že výnos daní v metodike ESA 2010 je vyšší ako na hotovostnej báze; (-) že je nižší ako na hotovostnej báze Zdroj: MF SR

Najväčší vplyv majú dlhodobé daňové kredity. Zmena ich výšky nemá vplyv na akruálny výnos dane z príjmu fyzických osôb (metodika ESA 2010), avšak hotovostný výnos DPFO je o túto sumu znížený. Celá akualizácia daňových kreditov sa pripisuje na účet štátneho rozpočtu.

V porovnaní s rozpočtom verejnej správy na roky 2023 až 2025 prišlo k nárastu daňových kreditov z dôvodu legislatívnych zmien popísaných vyššie.

Tabuľka 28 - Vplyv daňových kreditov na rozpočet (ESA 2010, v tis. eur)

	2021 S	2022 OS	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Daňové kredity spolu	358 598	509 395	1 158 052	1 163 170	854 732	859 714
Zamestnanecká prémie spolu	-9	0	0	0	0	0
DPFO zo závislej činnosti	0	0	0	0	0	0
DPFO z podnikania	-9	0	0	0	0	0
Daňový bonus spolu	352 633	502 961	1 149 181	1 149 981	839 989	843 667
DPFO zo závislej činnosti	283 237	378 133	915 637	916 307	667 488	669 964
DPFO z podnikania	69 397	124 828	233 544	233 674	172 501	173 703
Daňový bonus na hypotéky	5 973	6 434	8 871	13 189	14 743	16 047
DPFO zo závislej činnosti	3 731	4 189	4 875	8 676	9 800	10 733
DPFO z podnikania	2 243	2 245	3 996	4 513	4 943	5 314

Zdroj: MF SR

Zároveň na rozdiel medzi aktuálnym a hotovostným výnosom pozitívne vplyva odlišné zaznamenávanie sumy 2 % poukazovaných na osobitný účel z daní z príjmov fyzických a právnických osôb. Kým pri hotovostnom princípe suma poukázaná na osobitný účel znižuje výšku výnosu dane, a tým znižuje príjmy verejnej správy, aktuálne dane nie sú týmto prevodom ovplyvnené. Vyplýva to z ekonomickej podstaty transakcie, ktorá neznižuje výšku daňovej povinnosti voči verejným financiám (aktuálnu daň), ale na základe zákona schváleného NR SR sa časť peňazí použije na financovanie tretieho sektora. Uvedená suma teda neznižuje príjmy, ale zvyšuje verejné výdavky a týmto spôsobom negatívne ovplyvňuje hospodárenie v metodike ESA 2010.

Aktuálne očakávania ohľadom výšky prevodu prostriedkov na osobitný účel sú v nasledujúcej tabuľke. Očakávania pre rok 2024 sú v porovnaní s rozpočtom na roky 2023 až 2025 mierne vyššie z dôvodu očakávanej vyššej zaplatenej dane za rok 2023. V roku 2025 sa prejaví pokles výnosu daní v roku 2024 na nižších prevodoch na verejnoprospešný účel.

Tabuľka 29 - Vplyv prevodu prostriedkov na verejnoprospešný účel (VPÚ) na rozpočet (ESA 2010, v tis. eur)

	2021 S	2022 OS	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
PREVOD NA VPÚ spolu	87 190	87 993	100 245	103 926	97 004	100 800
Prevod na VPÚ z DPFO	49 850	42 860	47 240	46 641	39 671	42 586
Prevod na VPÚ z DPPO	37 341	45 133	53 005	57 285	57 333	58 214

Zdroj: MF SR

Nezanedbateľným faktorom vplyvujúcim na aktualizáciu je aj samotný spôsob výberu daní. Väčšina daňových príjmov sa platí až po ukončení obdobia, napr. daň z príjmov fyzických osôb a odvody sa platia až v nasledujúcom mesiaci. Daňové priznanie pri DPH a spotrebných daniach sa podáva a daň platí až v nasledujúcom mesiaci alebo kvartáli. V prípade DPPO a DPFO z podnikania je rozdiel medzi aktuálnym a hotovostným plnením ešte výraznejší. Daňové priznania sa podávajú až po skončení hospodárskeho roku, čiže dochádza až k ročnému posunu medzi hotovostným a aktuálnym výnosom.

3.2. Iné ako daňové príjmy verejnej správy

3.2.1. Prognózovanie vybraných nedaňových príjmov verejnej správy

Podobne ako príjmy z daní a odvodov, aj vybrané nedaňové príjmy sú transparentne konzultované a schvaľované Výborom pre daňové prognózy (viď kapitola 3.1. Rozpočtovanie daňových a odvodových príjmov verejnej správy). Pre návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 boli Výborom pre daňové prognózy schválené príjmy z dividend, príjmy z odvodu z hazardných hier, príjmy z emisných kvót a administratívne poplatky Národnej diaľničnej spoločnosti (NDS). Prognózované vybrané nedaňové príjmy na aktuálnej báze v metodike ESA 2010 prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 30 – Prognóza vybraných nedaňových príjmov verejnej správy

v metodike ESA 2010, v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Dividendy*	422 215	325 668	314 926	203 686	315 048	281 409	250 926
príjem štátneho rozpočtu	415 589	315 564	306 868	195 321	306 683	273 044	242 561
príjem obcí	6 626	10 104	8 058	8 365	8 365	8 365	8 365
Administratívne poplatky a iné poplatky NDS**	305 475	318 194	330 875	351 193	325 087	330 421	341 421
Emisné kvóty	242 825	275 889	329 953	342 521	389 842	389 641	384 278
Odvod z hazardných hier	233 005	263 938	265 445	310 520	284 806	318 468	369 800
príjem štátneho rozpočtu	220 131	251 889	253 478	298 771	273 057	306 719	358 051
príjem obcí	12 874	12 049	11 967	11 749	11 749	11 749	11 749

*Dividendy - len podpoložka ekonomickej klasifikácie 211003.

** Príjmy na kategórii 220 ekonomickej klasifikácie.

V prognóze je zahrnutá aj nová legislatíva, ktorá bola schválená ešte v decembri 2022, ale nebola zapracovaná do rozpočtu na roky 2023 až 2025.

Tabuľka 31 – Legislatívne opatrenia zapracované v aktuálnej prognóze (ESA2010, v tis. eur)

	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Odvody z hazardných hier	24 902	26 984	31 170	35 580
Zvýšenie cien diaľničných známok od 1.1.2023	20 651	20 868	21 179	21 457

Príjmy z dividend z podnikov spoluvlastnených štátom za rok 2023 dosiahnu podľa očakávanej skutočnosti približne 195 mil. eur, z čoho bolo už 85 % vyplatených ku koncu augusta. Najväčšia zmena bola zaznamenaná pri skupine SPP, ktorá oneskorene vyplatila dividendu aktuálne náležiacu do roku 2022 až v marci 2023. Dividendu náležiacu do roku 2023 skupina nevyplatí. Prognóza na strednodobom horizonte zohľadňuje poskytnuté finančné plány podnikov, no riziká na trhu s energiami naďalej pretrvávajú. V roku 2024 sa predpokladajú príjmy z dividend vo výške vyše 307 mil. eur. Na horizonte 2025 až 2027 sa tieto príjmy ustália na úrovni okolo 250 mil. eur ročne.

Administratívne poplatky Národnej diaľničnej spoločnosti (NDS) sú prevažne tvorené výnosmi z elektronického mýta a z predaja diaľničných známok. Výnos v roku 2023 pokračoval v raste. Objem predaných známok sa vyrovná s úrovňou pred rokom 2020. Podobne aj výnos z mýta presiahol svoje pred pandemické úrovne. Príjmom NDS z administratívnych poplatkov výrazne pomohla aj zmena legislatívy diaľničných známok, ktorá zvýšila ich cenu

o približne 12 % v roku 2023. Spomalenie reálnej ekonomiky v rokoch 2024 a 2026 sa prejaví na vývoji oboch zložiek výnosu NDS, ktorých úroveň poklesne. Hlavný prepád nastane v roku 2024, kedy sa príjmy z administratívnych poplatkov prepadnú o 7,4 % medziročne.

Príjmy z predaja emisných kvót rastú (oproti rozpočtu o 4 %) z dôvodu navyšujúcich sa cien emisných povoleniek na burze, ktoré vykompenzovali relatívne nižšiu ponuku emisných povoleniek³¹, oproti minulému roku akruálne o 24 %. Najnovšie odhady indikujú stabilný rast cien do budúcnosti. Pri ich statickom vývoji predpokladané medziročné straty plynúce z plánovaného znižovania objemu obchodovaných kvót po roku 2025 nie vyššie ako 2%. V roku 2024 predpokladáme medziročné navýšenie akruálneho výnosu o 14 %. Ten však na dlhšom horizonte môže byť do veľkej miery ovplyvnený zmenami vyplývajúcimi z revízie smernice³². Avizované je výraznejšie znižovanie tzv. lineárneho redukčného koeficientu zo súčasných 2,2 % na 4,3 % v rokoch 2024 až 2027 a 4,4 % po roku 2027, ale aj výraznejšie uplatňovanie mechanizmu MSR, tzv. tržnej rezervy, ktorej fungovanie však nemá v súčasnosti presné kontúry a konečný vývoj výnosu z obchodovania s emisnými kvótami, preto aj na rozpočtovom horizonte podlieha vysokej miere volatility³³.

Príjmy z odvodu z hazardných hier pokračujú v stabilnom vývoji a v roku 2023 očakávame medziročný rast na úrovni takmer 19 %. Príjmy z odvodu tak presiahnu 300 mil. eur. Príjmy z online kasín sú opäť hlavným faktorom vyššieho výberu. Na základe aktuálneho plnenia sa mierne zvýšila aj prognóza odvodu z kurzových stávk. Na druhej strane slabší ako očakávaný vývoj číselných lotérií tlmí pozitívny vývoj v tejto oblasti. Na horizonte rozpočtu sa spomalenie ekonomickej aktivity z dôvodu fiškálnej reštrikcie pretaví negatívne do výnosu z odvodu z hazardných hier hlavne v roku 2024. V rokoch 2025 a 2026 predpokladáme návrat na aktuálne hodnoty a dynamické medziročné rasty na úrovni 12 až 16 %. Výnos zvyšuje aj nová legislatíva. Od 1. februára 2023 sa zvýšila sadzba odvodu z výťažku z hazardných hier v internetovom kasíne a kurzových stávkach z 22 % na 27 %. Zvýšenie sadzby však predstavuje dodatočné náklady pre prevádzkovateľov v sektore hazardných hier, ktoré sa premietnu do nižších príjmov z firemnej dane.

3.2.2. Rozpočtovanie iných ako daňových príjmov verejnej správy

Iné ako nedaňové príjmy verejnej správy obsahujú vybrané nedaňové príjmy, ktoré prognózuje Výbor pre daňové prognózy a ostatné nedaňové príjmy a granty a transfery štátneho rozpočtu a ďalších subjektov verejnej správy. Objemovo najvýznamnejšou položkou sú príjmy zo zahraničných a tuzemských transferov, v rámci ktorých sú zaznamenávané najmä prostriedky z rozpočtu EÚ a prostriedky Plánu obnovy a odolnosti. Ďalej sem patria príjmy pochádzajúce z vlastníctva majetku, t. j. dividendy, resp. príjmy z prenájmov, ako aj z predaja majetku. Do kategórie iných ako daňových príjmov rovnako patria poplatky vyberané subjektmi verejnej správy, ako aj ich tržby.

31 Systém obchodovania s emisnými povolenkami obsahuje možnosť stiahnuť určitý objem emisných kvót do tzv. tržnej rezervy (Market Stability Reserve). Ide o nástroj pre dosiahnutie cien emisných povoleniek, zvyšujúcich motivácie firiem k znižovaniu emisii v súlade s emisnými cieľmi Európskej komisie.

32 Smernica EP a Rady (EÚ) 2023/959 z 10. mája 2023, ktorou sa mení smernica 2003/87/ES o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v EÚ.

33 Pokles výnosu z dôvodu znižovania objemu kvót v súčasnom systéme ETS bude pravdepodobne do určitej miery kompenzovaný výnosmi plynúcimi zo systému ETS2, ktorý by mal od roku 2026 rozširovať pôvodný systém o dopravu (vrátane námornej, ktorá sa však SR netýka) a oblasť budov, výnos tiež bude ovplyvňovaný množstvom ďalších faktorov. Samotná implementácia smernice do národnej legislatívy sa má uskutočniť do 31.12.2023, pričom súčasné odhady MF SR sú založené primárne na aktuálnych predpokladoch od MŽP SR.

Tabuľka 32 - Iné ako daňové príjmy rozpočtu verejnej správy*

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Spolu	16 596 568	17 019 345	21 103 318	24 341 401	19 264 467	21 278 520	21 510 372
Nedaňové príjmy	6 063 314	6 421 615	7 355 167	7 088 635	7 396 296	7 559 348	7 714 123
Granty a transfery	10 533 254	10 597 730	13 748 151	17 252 766	11 868 171	13 719 172	13 796 249

* Bez príjmov samostatných účtov vstupujúcich do rozpočtu verejnej správy, ktoré sú samostatne uvedené v časti 3.3.

Zdroj: MF SR

3.2.3. Rozpočtovanie iných ako daňových príjmov štátneho rozpočtu

Výdavkové politiky vlády SR sú financované nielen z daňových príjmov, ale aj z iných príjmov kapitol štátneho rozpočtu, ktoré možno rozdeliť na dve základné kategórie, a to nedaňové príjmy a granty a transfery. V prípade schválenia návrhu vyrovnaného rozpočtu verejnej správy je však výber týchto príjmov ohrozený.

Tabuľka 33 - Iné ako daňové príjmy štátneho rozpočtu

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Spolu	3 651 259	3 512 666	9 903 775	8 090 095	3 949 002	4 768 156	4 887 890
Nedaňové príjmy	1 338 320	1 285 089	2 129 738	1 654 560	1 392 649	1 327 386	1 300 949
Granty a transfery	2 312 939	2 227 577	7 774 037	6 435 535	2 556 353	3 440 770	3 586 941

Zdroj: MF SR

3.2.3.1. Nedaňové príjmy štátneho rozpočtu

Nedaňové príjmy vznikajú z činnosti jednotlivých kapitol štátneho rozpočtu a môžu to byť príjmy z podnikania a vlastníctva majetku, poplatky a platby, kapitálové príjmy, úroky a iné nedaňové príjmy.

Tabuľka 34 - Nedaňové príjmy štátneho rozpočtu

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Nedaňové príjmy	1 338 320	1 285 089	2 129 738	1 654 560	1 392 649	1 327 386	1 300 949
Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	486 011	168 026	544 796	599 433	477 069	360 404	289 079
z toho: dividendy	480 105	160 534	388 993	442 374	310 877	274 221	242 895
Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	354 593	400 937	354 133	355 785	359 862	389 111	394 130
Kapitálové príjmy	13 703	11 460	27 270	27 115	10 027	6 094	6 009
Úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek, NFV a vkladov	7 055	9 996	24 497	108 423	120 697	112 416	101 872
Iné nedaňové príjmy	476 958	694 670	1 179 042	563 804	424 994	459 361	509 859

Zdroj: MF SR

V rámci príjmov z podnikania a z vlastníctva majetku sa rozpočtujú príjmy z dividend, ako aj iné príjmy z podnikania, ktoré zahŕňajú najmä osobitný odvod zo zisku po zdanení, ktorý v roku 2024 odvedú Vodohospodárska výstavba, š. p. v sume 160 mil. eur a Eximbanka SR v sume 250 tis. eur. Príjmy z vlastníctva predstavujú predovšetkým príjmy z prenajatých pozemkov, budov, strojov a pod.

Príjmy z dividend tvoria najpodstatnejšiu časť týchto príjmov. Objem dividend od spoločností, v ktorých vlastnícky podiel štátu je zastúpený príslušným ministerstvom, sa v roku 2024 navrhuje vo výške 311 mil. eur, čo je v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2023 menej o 78,1 mil. eur. Tento výrazný medziročný pokles príjmov je spôsobený hlavne znížením príjmov z dividend od spoločností Stredoslovenská energetika Holding, a. s. a Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a. s. Naopak vyššie príjmy z dividend pri medziročnom porovnaní sa očakávajú najmä od spoločností Tipos, a. s., Slovenský plynárenský priemysel, a. s. a Západoslovenská energetika, a. s. (aj po zohľadnení skutočnosti, že od roku 2024 sa dividendy skupiny Východoslovenská energetika Holding, a. s. budú vyplácať prostredníctvom spoločnosti Západoslovenská energetika, a. s. z dôvodu pripravovanej reorganizácie dvoch skupín podnikov, skupiny Západoslovenská energetika, a. s. a Východoslovenská energetika Holding, a. s., spoluvlastnených rovnakým zahraničným investorom do jednej skupiny Západoslovenská energetika, a. s. pri zachovaní súčasných vlastníckych podielov súkromného investora a Slovenskej republiky).

Tabuľka 35 - Príjmy štátneho rozpočtu z dividend

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Príjmy z podnikania - dividendy	480 105	160 534	388 993	442 374	310 877	274 221	242 895
<i>riadne dividendy</i>	417 124	149 695	306 617	195 235	306 577	273 259	242 885
<i>superdividendy</i>	62 981	10 839	82 376	27 124	4 300	962	10
<i>splátka pohľadávky</i>	0	0	0	220 015	0	0	0
Ministerstvo financií SR	32 410	7 000	65 457	133 012	56 575	34 450	35 300
Slovenská konsolidačná, a. s.	575	2 000	85	3 274	325	0	0
<i>riadne dividendy</i>	575	0	0	3 274	263	0	0
<i>superdividendy</i>	0	2 000	85	0	62	0	0
Tipos, a. s.	2 500	5 000	2 500	50 000	20 000	20 300	21 000
<i>riadne dividendy</i>	2 500	5 000	2 500	24 150	20 000	20 300	21 000
<i>superdividendy</i>	0	0	0	25 850	0	0	0
SEPS, a. s.	29 335	0	62 872	79 338	35 750	13 500	13 500
SZRB, a. s.	0	0	0	400	500	650	800
Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR	250	240	260	260	260	260	260
Správa služieb diplomatickému zboru, a. s.	250	240	260	260	260	260	260
<i>riadne dividendy</i>	250	240	260	260	117	260	250
<i>superdividendy</i>	0	0	0	0	143	0	10
Ministerstvo hospodárstva SR	447 445	153 186	323 276	308 575	253 899	239 046	206 761
Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, a. s.	3 000	3 000	3 000	490	403	0	0
<i>riadne dividendy</i>	0	0	316	490	403	0	0
<i>superdividendy</i>	3 000	3 000	2 684	0	0	0	0
Transpetrol, a. s.	2 000	1 500	1 500	1 500	0	0	0
Slovenský plynárenský priemysel, a. s.	250 000	0	156 286	220 000	170 000	95 636	101 701
<i>riadne dividendy</i>	249 510	0	156 286	0	170 000	95 636	101 701
<i>superdividendy</i>	490	0	0	0	0	0	0
<i>splátka pohľadávky</i>	0	0	0	220 000	0	0	0
Západoslovenská energetika, a. s.	45 697	44 839	36 693	37 091	53 810	119 338	65 261
<i>riadne dividendy</i>	45 697	44 839	36 693	36 898	53 339	119 338	65 261
<i>superdividendy</i>	0	0	0	193	471	0	0
Stredoslovenská energetika Holding, a. s.	113 071	74 777	115 113	38 784	29 686	24 072	39 799
<i>riadne dividendy</i>	62 037	74 777	38 189	38 784	26 062	23 110	39 799
<i>superdividendy</i>	51 034	0	76 924	0	3 624	962	0
Východoslovenská energetika Holding, a. s. *	33 677	29 070	10 684	10 710	0	0	0
<i>riadne dividendy</i>	25 220	23 231	8 001	9 666	0	0	0
<i>superdividendy</i>	8 457	5 839	2 683	1 044	0	0	0
Ministerstvo dopravy SR	0	0	0	418	34	356	465
Letisko Košice - Airport Košice, a. s.	0	0	0	346	34	356	465
<i>riadne dividendy</i>	0	0	0	346	34	356	465
<i>superdividendy</i>	0	0	0	0	0	0	0
365.bank, a. s.	0	0	0	72	0	0	0
<i>riadne dividendy</i>	0	0	0	20	0	0	0
<i>superdividendy</i>	0	0	0	37	0	0	0
<i>splátka pohľadávky</i>	0	0	0	15	0	0	0
Správa štátnych hmotných rezerv SR	0	108	0	109	109	109	109
Spoločnosť pre skladovanie, a. s.	0	108	0	109	109	109	109

* Z dôvodu pripravovanej reorganizácie dvoch skupín podnikov ,skupiny Západoslovenská energetika, a. s. a Východoslovenská energetika Holding, a. s., spoluvlastnených rovnakým zahraničným investorom do jednej skupiny Západoslovenská energetika, a. s. pri zachovaní súčasných vlastnických podielov súkromného investora a Slovenskej republiky sa dividendy skupiny Východoslovenská energetika Holding, a. s. plánujú vyplácať od roku 2024 prostredníctvom spoločnosti Západoslovenská energetika, a. s.

Výška *príjmov z administratívnych poplatkov a iných poplatkov a platieb* závisí od počtu jednotlivých aktov konania v priebehu roka. Uvedené príjmy sa na rok 2024 rozpočtujú v sume 360 mil. eur, čo predstavuje medziročný nárast o 1,6 %. Najvyšší objem v rámci týchto príjmov predstavujú príjmy z administratívnych poplatkov a v rámci nich príjmy zo súdnych poplatkov a ostatných poplatkov, kde patria napr. správne poplatky, paušálne náhrady za udeľovanie víz, udržiavacie poplatky za patent a pod. Ďalej sa tu rozpočtujú príjmy z pokút, penále a iných sankcií a príjmy z poplatkov a platieb z nepriemyselného a náhodného predaja a služieb.

Kapitálové príjmy sa na rok 2024 rozpočtujú vo výške 10,0 mil. eur, čo v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2023 predstavuje pokles o 17,2 mil. eur.

Úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí a vkladov sa na rok 2024 rozpočtujú v sume 121 mil. eur a pozostávajú z:

- *úrokov z účtov finančného hospodárenia Štátnej pokladnice*, ktoré predstavujú úroky z kreditných zostatkov peňažných prostriedkov vedených na účtoch Štátnej pokladnice v NBS, banke alebo pobočke zahraničnej banky vrátane úrokov z finančných operácií vykonaných Štátnou pokladnicou a klientom Štátny dlh znížené o úroky platené Štátnou pokladnicou a príjmy z poplatkov za služby poskytované Štátnou pokladnicou a príjmy z kurzových rozdielov. Rozpočtovanie týchto príjmov vychádza z odhadu úrokových sadzieb ECB KEY RATE a ESTER, ako aj z predpokladaného vývoja priemerných zostatkov na účtoch klientov Štátnej pokladnice, najmä na účtoch dobrovoľných klientov, na účtoch prostriedkov Európskej únie, na účtoch štátnych rozpočtových organizácií a na účtoch štátnych finančných aktív,
- *úrokov z návratných finančných výpomocí a štátnych záruk*, kde sa rozpočtujú úroky z nesplatenej časti istiny návratných finančných výpomocí poskytnutých Agentúre pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov a spoločnostiam GA Drilling, a. s. a Tachyum s. r. o.,
- *úrokov zo zahraničných úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí a vkladov*, ktoré tvoria úroky kapitol Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Ministerstva obrany SR. Ide o kreditné úroky účtov zastupiteľských úradov Slovenskej republiky v zahraničí.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa ich suma podstatne zvýšila (nárast o 96,2 mil. eur, resp. o 393 %), čo súvisí predovšetkým s veľkým medziročným nárastom rozpočtovaných príjmov z úrokov z účtov finančného hospodárenia spôsobený vyššími úrokovými sadzbami (ECB KEY RATE a ESTER), ktoré používa Štátna pokladnica pri úročení svojich finančných operácií, ako aj s výrazne vyššími rozpočtovanými príjmami z úrokov z návratnej finančnej výpomoci poskytnutej Agentúre pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov z dôvodu výrazného nárastu sadzby pre 6M Euribor, od ktorej sa odvíja výsledná úroková sadzba použitá pri výpočte úrokov z nesplatenej časti istiny.

Výrazný medziročný pokles *iných nedaňových príjmov* o 64,0 % súvisí predovšetkým s tým, že v ostatných nedaňových príjmoch sa už nerozpočtujú príjmy zo solidárneho

príspevku z činností v odvetviach ropy, zemného plynu, uhlia a rafinérií a z odvodu z nadmerných príjmov elektrární. V súvislosti s oboma opatreniami sa v roku 2023 rozpočtovala v kapitole Všeobecná pokladničná správa suma 775 mil. eur. V roku 2024 sú tieto príjmy klasifikované ako daňové príjmy štátneho rozpočtu.

Najväčší objem z *iných nedaňových príjmov* predstavujú príjmy z odvodov z hazardných hier a iných podobných hier, ktoré sú rozpočtované v kapitole Všeobecná pokladničná správa na rok 2024 v sume 273 mil. eur. Do tejto kategórie príjmov patria aj vrátené neoprávnene použité alebo zadržané finančné prostriedky a ostatné príjmy. Výška týchto príjmov je v priebehu rozpočtového roka ovplyvnená najmä objemom vrátených neoprávnene použitých finančných prostriedkov od neziskových organizácií, rozpočtových organizácií, obcí a ostatných príjmov, medzi ktoré patria najmä odvody a vratky.

3.2.3.2. Príjmy štátneho rozpočtu z grantov a transferov

V rámci tejto skupiny príjmov štátneho rozpočtu sa triedia tuzemské a zahraničné granty a transfery, ktoré môžu byť určené na financovanie tak bežných, ako aj kapitálových potrieb štátu. Vývoj príjmov z grantov a transferov zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 36 - Príjmy štátneho rozpočtu z grantov a transferov

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Granty a transfery	2 312 939	2 227 577	7 774 037	6 435 535	2 556 353	3 440 770	3 586 941
Tuzemské granty a transfery	38 947	39 875	45 232	1 636	68 865	71 365	75 976
Zahraničné granty a transfery	2 273 992	2 187 702	7 728 805	6 433 899	2 487 488	3 369 405	3 510 965
<i>z toho: Zahraničné transfery – prostriedky z rozpočtu EÚ</i>	<i>2 273 989</i>	<i>2 187 702</i>	<i>7 728 805</i>	<i>6 433 899</i>	<i>2 487 488</i>	<i>3 369 405</i>	<i>3 510 965</i>

Zdroj: MF SR

V rámci *tuzemských grantov a transferov* sa rozpočtujú tuzemské bežné transfery v rámci verejnej správy, a to najmä:

- transfery zo zdravotných poisťovní, ktoré sa týkajú príspevkov na činnosť operačných stredísk záchranej zdravotnej služby a na činnosť Národného centra zdravotníckych informácií,
- transfer zo Slovenského pozemkového fondu do kapitoly Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR určený na zabezpečenie projektov pozemkových úprav v zmysle zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách.

Zahraničné transfery predstavujú prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskej únie a prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti. V rokoch 2024 až 2026 sa rozpočtujú prostriedky EÚ pre programy Partnerskej dohody v rámci 4. programového obdobia, Fondy pre oblasť vnútorných záležitostí 2021 až 2027 a pre poľnohospodárske fondy v rámci 3. a 4. programového obdobia.

Prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti sú určené na financovanie reforiem a investícií v oblastiach verejných politík SR, ako sú zelená ekonomika, vzdelávanie, veda, výskum, inovácie, zdravie, efektívna verejná správa a digitalizácia.

Tabuľka 37 - Príjmy štátneho rozpočtu zo zahraničných transferov – prostriedkov z rozpočtu EÚ

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Zahraničné transfery	2 273 989	2 187 702	7 728 805	6 433 899	2 487 488	3 369 405	3 510 965
Prostriedky z rozpočtu EÚ pre 3. a 4. programové obdobie	2 269 706	2 146 641	5 717 554*	5 131 327	1 237 239	2 208 678	2 952 611
Prostriedky z Plánu obnovy a odolnosti	4 283	41 061	2 011 251	1 302 572	1 250 249	1 160 727	558 354

V roku 2023 sú započítané príjmy v sume 410 mil. eur ako rezerva na nadčerpanie za 3. programové obdobie.

Zdroj: MF SR

3.2.4. Rozpočtovanie iných ako daňových príjmov ostatných subjektov ústrednej správy

Okrem kapitol štátneho rozpočtu sa v ústrednej správe vykazujú aj príspevkové organizácie štátu, štátne účelové fondy, Slovenský pozemkový fond, MH Manažment a. s., Slovenská konsolidačná a. s., spoločnosti v pôsobnosti ministerstva dopravy³⁴, Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov, verejné vysoké školy a ďalšie subjekty, ktoré sú zapísané v registri organizácií vedenom Štatistickým úradom SR a zaradené v ústrednej správe (ďalej len „ostatné subjekty ústrednej správy“).

Tabuľka 38 - Iné ako daňové príjmy ostatných subjektov ústrednej správy

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Spolu	7 426 041	8 356 464	6 770 126	9 759 466	7 524 627	7 790 610	7 903 505
Nedaňové príjmy	3 536 962	3 754 189	3 975 963	4 091 426	4 562 710	4 763 366	4 923 895
Granty a transfery	3 889 079	4 602 275	2 794 163	5 668 040	2 961 917	3 027 244	2 979 610

Zdroj: MF SR

Vývoj nedaňových príjmov ostatných subjektov ústrednej správy zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 39 - Nedaňové príjmy ostatných subjektov ústrednej správy

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Nedaňové príjmy	3 536 962	3 754 189	3 975 963	4 091 426	4 562 710	4 763 366	4 923 895
Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	172 640	144 680	180 183	192 480	175 649	178 276	182 676
Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	3 027 030	3 364 177	3 425 868	3 535 964	4 018 738	4 185 557	4 341 783
Kapitálové príjmy	29 898	41 921	95 820	17 115	20 008	23 588	43 645
Úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek, NFV a vkladov	57 971	53 868	50 473	61 290	98 802	98 039	102 512
Iné nedaňové príjmy	249 423	149 543	223 619	284 577	249 513	277 906	253 279

Zdroj: MF SR

V rámci nedaňových príjmov, ktoré sú na rok 2024 rozpočtované v sume 4,56 mld. eur, najväčší objem predstavujú príjmy z administratívnych poplatkov a iných poplatkov a platieb, a to v sume 4,02 mld. eur, z toho zdravotnícke zariadenia zaradené v subsektore ústrednej správy

³⁴ Železnice SR, Železničná spoločnosť Slovensko, a. s. a Národná diaľničná spoločnosť, a. s.

rozpočtujú tržby za poskytovanú zdravotnú starostlivosť vo výške 2,44 mld. eur. Príjmy spoločností v pôsobnosti ministerstva dopravy sa rozpočtujú vo výške 726 mil. eur a tvoria ich predovšetkým tržby ako cestovné lístky, mýto a diaľničné poplatky. Príjmy Environmentálneho fondu za obchodovanie s emisnými kvótami sa rozpočtujú na hotovostnej úrovni vo výške 390 mil. eur. Príjmy verejných vysokých škôl sa rozpočtujú vo výške 158 mil. eur, a to za stravné, ubytovanie a ostatné poskytované tovary a služby. Agentúra pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov rozpočtuje príjem z povinného poplatku za udržiavanie núdzových zásob ropy a ropných výrobkov vo výške 100 mil. eur. Slovenský vodohospodársky podnik, š. p. rozpočtuje príjmy z tržieb za hydroenergetický potenciál a z ostatných poplatkov a platieb celkovo vo výške 74,2 mil. eur.

Príjmy z podnikania a vlastníctva majetku sú rozpočtované vo výške 176 mil. eur a najväčší objem predstavujú príjmy štátnych zdravotníckych zariadení vo výške 68,2 mil. eur. Príjmy Slovenského pozemkového fondu sa rozpočtujú vo výške 22,1 mil. eur, a to predovšetkým z prenájmu majetku. Spoločnosť JAVYS, a. s. rozpočtuje príjmy z úhrad za nakladanie so zdrojmi ionizujúceho žiarenia vo výške 22,0 mil. eur. Príjmy Slovenského vodohospodárskeho podniku, š. p. za povrchovú vodu a energetickú vodu sú rozpočtované vo výške 35,0 mil. eur.

V rámci kapitálových príjmov, ktoré sú rozpočtované vo výške 20,0 mil. eur, najväčší objem predstavujú príjmy z predaja majetku spoločnosti Železnice Slovenskej republiky vo výške 7,64 mil. eur. Predaj pozemkov v Slovenskom pozemkovom fonde sa rozpočtuje vo výške 7,00 mil. eur.

Úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí a vkladov sú rozpočtované vo výške 98,8 mil. eur, pričom najväčší objem sa rozpočtuje v Národnom jadrovom fonde vo výške 40,4 mil. eur, v Eximbanke vo výške 32,5 mil. eur a v Štátnom fonde rozvoja bývania vo výške 16,8 mil. eur.

V rámci iných nedaňových príjmov, ktoré sú rozpočtované vo výške 250 mil. eur, najväčší objem predstavujú príjmy Národného jadrového fondu z príspevkov od prevádzkovateľov jadrových zariadení spolu vo výške 101 mil. eur. Verejné vysoké školy rozpočtujú iné nedaňové príjmy vo výške 71,4 mil. eur a zdravotnícke zariadenia zaradené v subsektore ústrednej správy vo výške 26,5 mil. eur.

Príjmy z grantov a transferov sú na rok 2024 rozpočtované v sume 2,96 mld. eur. Ich výšku v jednotlivých rokoch vyjadruje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 40 - Príjmy ostatných subjektov ústrednej správy z grantov a transferov

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Granty a transfery	3 889 079	4 602 275	2 794 163	5 668 040	2 961 917	3 027 244	2 979 610
Tuzemské granty a transfery	3 822 542	4 307 096	2 641 749	5 460 910	2 690 648	2 894 520	2 877 692
Zahraničné granty	66 537	295 179	152 414	207 130	271 269	132 724	101 918

Zdroj: MF SR

Na rozpočtovanej sume príjmov z grantov a transferov sa najviac podieľajú príjmy z tuzemských grantov a transferov rozpočtované na rok 2024 v sume 2,69 mld. eur, z ktorej väčšinu tvoria poskytnuté transfery zo štátneho rozpočtu. Najväčší objem transferov je

poskytnutý spoločnostiam v pôsobnosti ministerstva dopravy, verejným vysokým školám, verejným výskumným inštitúciám, Rozhlasu a televízii Slovenska a príspevkovým organizáciám štátu.

Na celkovej rozpočtovanej sume zahraničných grantov na rok 2024 vo výške 271 mil. eur sa najviac podieľajú zahraničné granty z Modernizačného fondu určené Environmentálnemu fondu vo výške 100 mil. eur a zahraničné granty z Nástroja na prepájanie Európy (CEF) určené Železniciam Slovenskej republiky vo výške 152,3 mil. eur. Zahraničné granty Jadrovej a vyradovacej spoločnosti, a. s. z Medzinárodného fondu na podporu odstavenia JE V1 Bohunice (BIDSF) sa rozpočtujú vo výške 14,3 mil. eur.

3.2.5. Rozpočtovanie iných ako daňových príjmov vo fondoch sociálneho poistenia a fondoch zdravotného poistenia

Subjektami fondov sociálneho poistenia a fondov zdravotného poistenia sú Sociálna poisťovňa a verejné zdravotné poistenie (Všeobecná zdravotná poisťovňa, a. s. a verejné zdroje súkromných zdravotných poisťovní Dôvera zdravotná poisťovňa, a. s. a Union zdravotná poisťovňa, a. s.). Iné ako daňové príjmy týchto subjektov na rok 2024 sa rozpočtujú v sume 2,90 mld. eur. V rámci nedaňových príjmov sa rozpočtujú najmä príjmy verejného zdravotného poistenia z tržieb vo výške 49,5 mil. eur a príjmy Sociálnej poisťovne z prijatých pokút vo výške 11,5 mil. eur. Transfer Sociálnej poisťovni poskytovaný z výdavkov štátneho rozpočtu na zabezpečenie jej platobnej schopnosti je na rok 2024 rozpočtovaný v sume 2,80 mld. eur.

Tabuľka 41 - Iné ako daňové príjmy vo fondoch sociálneho poistenia a fondoch zdravotného poistenia

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Spolu	939 990	204 644	82 450	1 164 595	2 895 570	3 695 670	3 595 670
Nedaňové príjmy	97 260	96 923	82 380	95 400	95 500	95 600	95 600
Granty a transfery	842 730	107 721	70	1 069 195	2 800 070	3 600 070	3 500 070

Zdroj: MF SR

3.2.6. Rozpočtovanie iných ako daňových príjmov územnej samosprávy

V územnej samospráve sa vykazujú obce a vyššie územné celky a nimi zriadené rozpočtové organizácie a príspevkové organizácie, ako aj ďalšie subjekty, ktoré sú zapísané v registri organizácií vedenom Štatistickým úradom SR a zaradené v územnej samospráve.

Tabuľka 42 - Iné ako daňové príjmy územnej samosprávy

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Spolu	4 579 278	4 945 571	4 346 967	5 327 245	4 895 268	5 024 084	5 123 307
Nedaňové príjmy	1 090 772	1 285 414	1 167 086	1 247 249	1 345 437	1 372 996	1 393 679
Granty a transfery	3 488 506	3 660 157	3 179 881	4 079 996	3 549 831	3 651 088	3 729 628

Zdroj: MF SR

Tabuľka 43 - Nedaňové príjmy územnej samosprávy

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Nedaňové príjmy	1 090 772	1 285 414	1 167 086	1 247 249	1 345 437	1 372 996	1 393 679
Príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku	196 671	217 403	206 696	231 696	236 317	239 099	241 660
Administratívne poplatky a iné poplatky a platby	732 552	880 271	812 758	875 777	967 349	992 087	1 010 151
Kapitálové príjmy	70 389	92 801	64 315	64 458	64 467	64 467	64 467
Úroky z tuzemských a zahraničných úverov, pôžičiek, NFV a vkladov	927	1 119	2 060	2 886	2 033	2 033	2 033
Iné nedaňové príjmy	90 233	93 820	81 257	72 432	75 271	75 310	75 368

Zdroj: MF SR

V rámci nedaňových príjmov územnej samosprávy sa predpokladá, že obce dosiahnu v roku 2024 sumu 685 mil. eur.

Ide najmä o *príjmy z podnikania a z vlastníctva majetku* v sume 200 mil. eur, a to z nájomného z prenajatých pozemkov, budov, strojov a zariadení.

Ďalej sa predpokladajú *príjmy* v sume 368 mil. eur z *administratívnych a iných poplatkov a platieb* (správne poplatky, za ubytovacie a stravovacie služby, zo vstupného, za relácie v miestnom rozhlase a pod.).

Kapitálové príjmy sa predpokladajú vo výške 60,0 mil. eur, a to najmä z predaja budov, bytov a z predaja pozemkov.

Príjmy z úrokov z vkladov (z úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí, vkladov a ážia) a *iných nedaňových príjmov* (ako napr. od rozpočtovej organizácie a príspevkovej organizácie, neziskovej organizácie, fyzickej osoby, obcí a vyšších územných celkov a iných subjektov verejnej správy, náhrad z poistného plnenia, z odvodov z hazardných hier, z nezrovnalostí a vratiek) sa predpokladajú v sume 57,0 mil. eur.

Pre **vyššie územné celky** (ďalej len „VÚC“) sa na rok 2024 rozpočtujú nedaňové príjmy v celkovej výške 122 mil. eur.

Tieto *príjmy* by sa mali dosiahnuť najmä z *administratívnych a iných poplatkov a platieb* v sume 94,0 mil. eur, a to najmä na úseku sociálneho zabezpečenia, z úhrad platených občanmi umiestnenými v zariadeniach sociálnych služieb, za poskytované služby, ako sú stravovanie, bývanie a zaopatrenie, na úseku školstva z príjmov získaných z poplatkov zo zápisného a školného, za ubytovanie v domovoch mládeže, z nájomného a pod.

Ďalej z *príjmov z podnikania a z vlastníctva majetku* (ako z nájomného z prenajatých pozemkov, budov, strojov a zariadení) sa očakáva 9,78 mil. eur.

Kapitálové príjmy sa predpokladajú vo výške 4,20 mil. eur, a to najmä z predaja budov a z predaja pozemkov.

Príjmy z úrokov z vkladov (z úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí, vkladov a ážia) a *iných nedaňových príjmov* (ako napr. od rozpočtovej organizácie a príspevkovej

organizácie, neziskovej organizácie, fyzickej osoby, od iných subjektov verejnej správy, náhrad z poistného plnenia, z nezrovnalostí a vratiek) sa predpokladajú v sume 14,0 mil. eur.

V príjmoch na rok 2024 sa pre **dopravné podniky** rozpočtujú nedaňové príjmy v sume 85,0 mil. eur.

Najvyšší podiel na nedaňových príjmoch majú *príjmy z platieb administratívnych a iných poplatkov (tržby)* v sume 83,0 mil. eur a z prenájmu budov, priestorov, objektov a strojov v sume 1,57 mil. eur.

Tabuľka 44 - Príjmy územnej samosprávy z grantov a transferov

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Granty a transfery	3 488 506	3 660 157	3 179 881	4 079 996	3 549 831	3 651 088	3 729 628
Tuzemské granty a transfery	3 486 044	3 657 859	3 179 881	4 079 996	3 549 831	3 651 088	3 729 628
Zahraničné granty	2 462	2 298	0	0	0	0	0

Zdroj: MF SR

V rámci grantov a transferov sa predpokladá, že obce dosiahnu príjmy zo štátneho rozpočtu, zo štátnych fondov, z rozpočtov iných obcí na činnosť spoločných úradov obcí a z rozpočtov VÚC na riešenie spoločných úloh v roku 2024 v objeme 1,92 mld. eur. Bežné transfery sa predpokladajú vo výške 1,82 mld. eur, z toho zdroje na financovanie spoločných projektov EÚ a SR v nadväznosti na Plán obnovy a odolnosti predstavujú 15,5 mil. eur. Kapitálové transfery sa predpokladajú vo výške 101 mil. eur, pričom kapitálové zdroje na financovanie spoločných projektov EÚ a SR v nadväznosti na Plán obnovy a odolnosti sa nerozpočtujú.

Transfery zo štátneho rozpočtu do rozpočtov obcí sa v roku 2024 očakávajú v celkovej sume 1,76 mld. eur z týchto kapitôl:

- Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR – finančné prostriedky v sume 1,45 mld. eur, z ktorých je bežný transfer v sume 1,44 mld. eur na financovanie preneseného výkonu štátnej správy na úseku regionálneho školstva a bežný transfer v sume 16,2 mil. eur na financovanie iných aktivít regionálneho školstva, z toho zdroje na financovanie spoločných projektov EÚ a SR v nadväznosti na Plán obnovy a odolnosti predstavujú 15,5 mil. eur,
- Ministerstvo vnútra SR – finančné prostriedky v sume 36,2 mil. eur, kde v rámci preneseného výkonu štátnej správy (v celkovej sume 35,5 mil. eur) sú určené finančné prostriedky na činnosť matričných úradov v sume 10,8 mil. eur, na hlásenie pobytu občanov a register obyvateľov SR v sume 1,81 mil. eur, na register adries podľa zákona č. 125/2015 Z. z. v sume 170 tis. eur, na činnosti na úseku ochrany prírody, ovzdušia, vôd a protipovodňovej ochrany v sume 657 tis. eur a na voľby v sume 22,1 mil. eur. Z ostatných finančných prostriedkov poskytnutých obciam (692 tis. eur) bude financovaná azylová politika, verejný poriadok a bezpečnosť,
- Ministerstvo dopravy SR – na financovanie preneseného výkonu štátnej správy je určená suma 1,40 mil. eur, z toho 236 tis. eur na vykonávanie pôsobnosti špeciálneho stavebného

úradu pre miestne komunikácie a účelové komunikácie a 1,17 mil. eur na úhradu nákladov na úseku bývania,

- Úrad pre územné plánovanie a výstavbu SR – na financovanie preneseného výkonu štátnej správy je určená suma 8,85 mil. eur na úhradu nákladov na úseku stavebného poriadku. Ostatné prostriedky sú určené na podporu územného rozvoja miest a obcí v sume 610 tis. eur,
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR – finančné prostriedky v sume 258 mil. eur, ktoré budú poskytované obciam na dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom vo výške 164 mil. eur, financovanie zariadení sociálnych služieb vo výške 84,6 mil. eur, dotácie na stravu pre dieťa v hmotnej núdzi vo výške 8,74 mil. eur, dotácie na školské potreby pre dieťa v hmotnej núdzi v sume 981 tis. eur a na výkon osobitného príjemcu vo výške 175 tis. eur,
- Úrad vlády SR – finančné prostriedky v sume 325 tis. eur na financovanie podporných aktivít.

Do rozpočtov obcí sa predpokladá poskytnúť v roku 2024 transfery z fondov v celkovej sume 134 mil. eur, z toho z Environmentálneho fondu v sume 115 mil. eur, z Audiovizuálneho fondu v sume 30,0 tis. eur, z Fondu na podporu umenia v sume 1,49 mil. eur, z Fondu na podporu športu v sume 17,0 mil. eur a z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín v sume 500 tis. eur.

Do rozpočtu obcí sa predpokladajú aj finančné prostriedky z Jadrovej a vyradovacej spoločnosti, a. s. vo výške 170 tis. eur.

Na rok 2024 sa rozpočtujú pre **vyššie územné celky** celkové granty a transfery v objeme 638 mil. eur. Bežné transfery sa predpokladajú vo výške 638 mil. eur, z toho na financovanie spoločných projektov EÚ a SR sa nerozpočtujú žiadne prostriedky. Taktiež sa nerozpočtujú žiadne kapitálové transfery.

Transfery zo štátneho rozpočtu do rozpočtov VÚC sa očakávajú v celkovej sume 634 mil. eur z kapitoly:

- Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR – v sume 634 mil. eur na financovanie preneseného výkonu štátnej správy na úseku stredných škôl, ku ktorým plnia VÚC zriaďovateľskú funkciu. Na odstránenie havarijného stavu na školách sa rozpočtuje suma 226 tis. eur,
- Ministerstvo vnútra SR – v sume 31,0 tis. eur na financovanie preneseného výkonu štátnej správy na voľby,
- Úrad vlády SR – finančné prostriedky v sume 325 tis. eur na financovanie podporných aktivít.

Do rozpočtu VÚC sa predpokladá poskytnúť v roku 2024 transfery z fondov v celkovej sume 3,18 mil. eur., z toho bežné transfery z Fondu na podporu umenia sa rozpočtujú vo výške

3,03 mil. eur, z Fondu na podporu kultúry národnostných menšín sa rozpočtujú v sume 150 tis. eur, a z Astronomického ústavu SAV sa rozpočtujú vo výške 5,03 tis. eur.

Pre dopravné podniky sa rozpočtujú celkové granty a transfery v sume 184 mil. eur (z rozpočtov obcí), z toho na bežné transfery v sume 162 mil. eur, najmä na pokrytie straty pri zabezpečení výkonov vo verejnom záujme v mestskej hromadnej doprave a kapitálové transfery v sume 22,3 mil. eur na obstaranie kapitálových aktív.

3.3. Príjmy samostatných účtov štátnych rozpočtových organizácií vstupujúce do rozpočtu verejnej správy

Podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy sú súčasťou príjmov rozpočtovej organizácie aj všetky príjmy rozpočtované na jej samostatných účtoch.

V rámci aktuálneho rozpočtu verejnej správy sú rozpočtované nasledujúce príjmy samostatných účtov štátnych rozpočtových organizácií.

Tabuľka 45 - Príjmy samostatných účtov štátnych rozpočtových organizácií

v tis. eur	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Spolu	2 564 119	4 174 012	2 703 090	1 785 785	2 187 917	2 395 306	2 619 662
Daňové príjmy	476 912	501 165	488 235	488 235	562 414	577 118	592 440
Nedaňové príjmy	635 540	421 002	31 868	31 868	167 388	153 045	162 916
Granty a transfery	941 309	2 700 018	2 182 987	1 265 682	1 458 115	1 665 143	1 864 306
Prevodové položky	510 358	551 827	0	0	0	0	0

Zdroj: MF SR

V rámci daňových príjmov sú rozpočtované príjmy z poistenia na sociálne zabezpečenie ozbrojených zložiek (policajtov, hasičov, vojakov a colníkov) v príslušných kapitolách štátneho rozpočtu. Tieto príjmy z poistného nie sú podrobené hodnoteniu Výborom pre daňové prognózy. Na rok 2024 sa rozpočtujú daňové príjmy samostatných účtov štátnych rozpočtových organizácií vo výške 562 mil. eur.

Nedaňové príjmy sa rozpočtujú na úrovni 167,4 mil. eur a tvoria ich najmä iné nedaňové príjmy kapitoly Ministerstva obrany SR vo výške 130 mil. eur, príjmy z predaja hmotných rezerv a mobilizačných rezerv v kapitole Správa štátnych hmotných rezerv vo výške 20,6 mil. eur a príjmy zo stravného vo výške 16,0 mil. eur, rozpočtované predovšetkým v kapitolách Ministerstva vnútra SR a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Granty a transfery sa rozpočtujú na úrovni 1,46 mld. eur, z čoho najväčší objem predstavuje transfer zo štátneho rozpočtu na Saldo účet štátneho dlhu vo výške 1,38 mld. eur.

3.4. Daňové výdavky

Rovnaké ciele verejnej politiky je z pohľadu rozpočtovej politiky a posudzovania vývoja verejných financií možné dosiahnuť dvoma spôsobmi. Buď prostredníctvom výdavkovej strany rozpočtu alebo cez selektívne daňové zvýhodnenia, ktoré znižujú potenciálne daňové príjmy. Časť vládnych výdavkov je tak obsiahnutá v daňových zákonoch vo forme rôznych

zvýhodnení, oslobodení, či iných preferencií. Táto časť rozpočtu poskytuje v súlade so zverejnenou metodikou MF SR³⁵ detailnejšie informácie o existujúcich daňových výdavkoch.

Povinnosť zverejňovať podrobné informácie o vplyve daňových výdavkov na daňové príjmy, vyplýva členským štátom z článku 14 ods. 2 Smernice Rady 2011/85/EÚ o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov. Povinné reportovania údajov o daňových výdavkoch v rozpočte verejnej správy zaviedol aj Ústavný zákon č. 493/2011 o rozpočtovej zodpovednosti. Motiváciou pre zavedenie tejto povinnosti bolo najmä zvýšenie transparentnosti rozpočtu, ktorá by pomohla objektívnejšie posúdiť náklady politik realizovaných vládou SR. Pravidelné zverejňovanie údajov o daňových výdavkoch umožní identifikovať potenciálne oblasti na dosiahnutie fiškálnych cieľov, zefektívnenie daňového systému, či zabezpečiť monitorovanie ich vývoja.

V súlade s manuálom daňových výdavkov sa pod daňovým benchmarkom okrem legislatívne stanoveného základu dane a štruktúry sadzieb dane rozumejú aj štrukturálne daňové výdavky. Typickým príkladom štrukturálnych daňových výdavkov, ktoré sú súčasťou daňového benchmarku sú účtovné konvencie, odpočítateľnosť povinných platieb, ustanovenia s cieľom uľahčenia administrácie dane ako aj iné ustanovenia vyplývajúce z medzinárodných záväzkov³⁶. Za účelom zabezpečenia konzistentnosti výpočtov medzi jednotlivými rokmi a porovnateľnosti vývoja daňových výdavkov sa za benchmark v prípade jednotlivých daní považujú legislatívne normy platné v roku 2020, na ktorý sa rozpočet schvaľuje.

Daňovým výdavkom sú špeciálne daňové úľavy, ktoré využíva vláda na podporu určitých aktivít alebo daňovníkov v špeciálnych okolnostiach. Na to, aby konkrétna daňová úľava resp. špeciálny daňový režim bol z pohľadu MF SR klasifikovaný ako daňový výdavok, musí súčasne spĺňať nasledujúce podmienky:

- 1) **má vplyv na príjmy a saldo hospodárenia verejnej správy** - daňovým výdavkom je opatrenie, ktoré znižuje (alebo zvyšuje) príjmy verejnej správy. V niektorých prípadoch je dôležité okrem vplyvu na príjmy sledovať aj vplyv na saldo verejnej správy. Typickým príkladom môžu byť napr. štátne sociálne dávky. Ich zdanenie kompenzované adekvátnym zvýšením výdavkov verejnej správy, keďže z pohľadu záchranej siete sú podstatné disponibilné príjmy obyvateľov v hmotnej núdzi, by malo neutrálny vplyv na saldo verejnej správy.
- 2) **sleduje iný cieľ než je samotné zdanenie** - ak je cieľom podpora určitých aktivít alebo daňovníkov alebo ak existuje podobnosť s alternatívnym výdavkovým programom.
- 3) **nejde o štrukturálny daňový výdavok obsiahnutý v definícii daňového benchmarku** - sem zaradíme účtovné konvencie (legislatívne stanovené odpisové sadzby/doby aj v prípade, že sa nezhodujú s účtovnými odpismi), odpočítateľnosť povinných platieb (povinné platby vyplývajúce z iných zákonov sú automaticky považované za daňovo uznateľné výdavky), ustanovenia s cieľom uľahčenia administrácie dane (test príjmu na účely podávania daňového priznania, minimálna daňová povinnosť, zaokrúhľovanie a pod.).

³⁵ Manuál zverejňovania daňových výdavkov <https://finance.gov.sk/sk/finance/institut-financnej-politiky/publikacie-ifp/manualy/zverejnovanie-danovych-vydavkov.html>. Spôsob zverejňovania údajov o daňových výdavkoch reflektuje aj odporúčania EK (viac v manuáli).

³⁶ Príkladom daňového benchmarku v podobe štrukturálneho daňového výdavku je napríklad plnenie medzinárodných zmlúv v oblasti daní (zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia) alebo povinné oslobodenia od dane vyplývajúce z legislatívy v EÚ (najmä v nepriamych daniach).

- 4) **je selektívny** - úľava je určená iba pre vybrané osoby, príjmy alebo sektor a pod. Nezdaniteľná časť základu dane, ktorá ovplyvňuje daňové príjmy a na ktorú majú nárok všetci daňovníci sa nepovažuje za daňový výdavok. Ide tak o ďalší štrukturálny element daňového systému, ináč aj štrukturálny daňový výdavok. Uvedené kritérium však na rozdiel od prvých troch *nemusi byť nevyhnutne splnené*.³⁷

V zmysle zverejnenej metodiky údaje za daňové výdavky sú uvedené za rovnaký časový horizont, na aký sa zostavuje rozpočet verejnej správy³⁸. Klasifikácia daňových výdavkov je založená na príslušnom daňovom základe a účelu, ktorý tieto výdavky sledujú.

Tabuľka 46 - Prehľad daňových výdavkov podľa typu dane alebo poistného

(ESA 2010, tis. eur)*	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Daň z príjmov fyzických osôb	553 060	638 408	1 296 738	1 307 803	994 495	1 004 111
Daň z príjmov právnických osôb	216 932	220 852	240 464	264 700	284 080	292 508
Daň z príjmov vybraná zrážkou	0	0	1 000	13 027	13 361	14 046
Daň z pridanej hodnoty	532 039	572 801	838 770	812 153	821 369	850 794
Spotrebné dane	275 660	210 912	133 362	87 797	86 519	88 548
Sociálne poistenie	101 484	107 206	152 529	134 272	141 881	146 679
Zdravotné poistenie	63 916	67 000	70 106	71 378	75 414	76 011
<i>Negatívne daňové výdavky</i>	<i>-36 309</i>	<i>-30 369</i>	<i>-30 385</i>	<i>-30 402</i>	<i>-30 420</i>	<i>-30 438</i>
<i>- z toho daň z príjmov právnických osôb</i>	<i>-36 005</i>	<i>-30 050</i>	<i>-30 050</i>	<i>-30 050</i>	<i>-30 050</i>	<i>-30 050</i>
<i>- z toho daň z príjmov fyzických osôb</i>	<i>-304</i>	<i>-319</i>	<i>-335</i>	<i>-352</i>	<i>-370</i>	<i>-388</i>
Orientačná výška daňových výdavkov*	1 743 091	1 817 180	2 732 969	2 691 130	2 417 120	2 472 698
v % daňových príjmov**	5,7	5,5	7,5	8,0	7,1	7,0
v % HDP*	1,7	1,7	2,2	2,3	2,0	2,0
Zmena výšky daňových výdavkov*	-72 373	74 089	915 790	-41 839	-274 011	55 579
v % daňových príjmov**	-0,8	-0,3	2,0	0,5	-0,8	-0,1
v % HDP*	-0,2	-0,1	0,6	0,0	-0,3	-0,1

* Súčet samostatne kvantifikovaných daňových výdavkov, čo môže byť spojené s chybou navzájom ovplyvňujúcich sa daňových výdavkov.

** Podiel na súvisiacich daňových príjmoch.

Pri stanovenom benchmarku na úrovni aktuálnej legislatívy dosiahne úroveň daňových výdavkov v roku 2023 výšku 2 733 mil. eur (2,2 % HDP). Celková výška daňových výdavkov je kvôli ich vzájomnému ovplyvňovaniu sa len orientačná. Za nárastom v roku 2023 je viacero faktorov.

Výrazný nárast daňových výdavkov pri DPFO v rokoch 2023 a 2024 je aj pod vplyvom daňového bonusu na dieťa. Ten je dočasne zvýšený od 1. januára 2023 na mesačné hodnoty 140 eur na dieťa do 18 rokov a 50 eur na staršie dieťa. Po 31. decembri 2024 sa bonus zníži na mesačnú hodnotu 100 eur na dieťa do 15 rokov a 50 eur na staršie dieťa. Zároveň sa upravili podmienky pre jeho získanie. Po novom vzniká nárok na daňový bonus od prvého zarobeného

³⁷ Nevyhnutnou podmienkou na identifikovanie daňového výdavku je splnenie prvých troch kritérií. Pre ilustráciu uvádzame príklad daňového výdavku, u ktorého nedochádza k selektívnosti. Ide o aplikáciu daňových odpisov. Rozdielna doba/sadzba daňových odpisov oproti účtovným odpisom sa považuje za štrukturálny daňový výdavok, je súčasťou benchmarku. Umožnenie zrýchleného odpisovania ešte nad rámec daňových odpisov v daňovom zákone sa však už považuje za daňový výdavok. Ide však o neselektívne zvýhodnenie odpisovania pre všetkých nad rámec základnej línie odpisovania majetku v zákone, za účelom podpory investícií do hmotného majetku.

³⁸ Subjekty verejnej správy sú povinné zostavovať svoj rozpočet najmenej na tri rozpočtové roky. Súčasťou návrhu rozpočtu je aj schválený rozpočet na bežný rozpočtový rok, údaje o očakávanej skutočnosti bežného rozpočtového roka a údaje o skutočnom plnení rozpočtu za predchádzajúce dva rozpočtové roky.

aura, avšak jeho celková výška je obmedzená najviac do určitého percenta čiastkového základu dane, ktoré závisí od počtu detí.

Nárast výdavkov pri **DPH** je najmä z dôvodu trvalého zníženia DPH na 10 % pre gastro, vleký, akvaparky a športoviská od 1.1.2023.

Za poklesom výdavkov týkajúcich sa **spotrebných daní** je zvýšenie spotrebnej dane z tabakových výrobkov od 1.2.2023 a spotrebnej dane z liehu od 1.4.2023.

Daňové výdavky pri **sociálnych odvodoch** zvyšuje zavedenie odvodovej odpočítateľnej položky pre sezónnych pracovníkov. Jednoročné zvýšenie v roku 2023 je aj z dôvodu odpustenia odvodov platených zamestnávateľmi v potravinárskom priemysle.

V porovnaní s daňovými výdavkami publikovanými v rozpočte verejnej správy na roky 2023 až 2025 došlo okrem vyššie spomenutých zmien ešte k dvom úpravám. **Výpadok daňových výdavkov RTVS** je z dôvodu, že od 1.7.2023 sú úhrady RTVS zrušené. A teda neexistujú ani žiadne daňové výdavky. Rovnako pri sociálnych odvodoch sa **vypustili výdavky týkajúce sa zavedenia ročného zúčtovania sociálnych odvodov**. Účinnosť zavedenia sa niekoľkokrát posúvala a momentálne nie je v legislatívnom konaní žiaden návrh na zavedenie ročného zúčtovania.

Tabuľka 47 - Zmena daňových výdavkov oproti RVS 2023 - 2025 podľa typu dane alebo poistného

(ESA 2010, tis. eur)	2021	2022	2023	2024	2025
Daň z príjmov fyzických osôb	-28 431	-160 556	12 310	14 194	-310 088
Daň z príjmov právnických osôb	1 695	2 215	4 493	1 543	-2 994
Daň z pridanej hodnoty	0	0	1 000	13 027	13 361
Spotrebné dane	88 083	70 533	284 752	227 291	207 512
RTVS	-18 849	-18 849	-18 849	-18 849	-18 849
Sociálne poistenie	-83 198	-94 521	-77 895	-98 457	-97 058
Zdravotné poistenie	-4 715	-5 819	-4 950	-4 542	-1 395
<i>Negatívne daňové výdavky</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Orientačná zmena výšky daňových výdavkov*	-19 785	-178 400	213 926	115 419	-228 556

Ambíciou v oblasti daňových výdavkov je analogicky, ako v prípade revízie výdavkov, priebežne vyhodnocovať opodstatnenosť a efektívnosť existujúcich výnimiek v zdanení z hľadiska dosahovania svojho účelu a verejne deklarovanej priorit v daňovej oblasti.

Nižšie uvedená tabuľka poskytuje detailnejší prehľad existujúcich daňových výdavkov podľa účelu ich použitia.

Tabuľka 48 - Prehľad daňových výdavkov podľa ich účelu

(ESA 2010, tis. eur)	Daň	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Podpora trhu práce, zamestnanosti (pracou podmienené benefity)		148 577	155 966	200 132	179 877	185 230	189 698
Odvodová úľava pre dlhodobo nezamestnaných	DPFO, SP, ZP	327	0	0	0	0	0
Dohody o prácach vykonávaných mimo pracovný pomer	SP, ZP	89 967	94 475	99 208	104 179	109 398	114 879
Odvodová odpočítateľná položka pre nízko príjmových	ZP	16 473	16 567	16 084	14 524	12 245	9 899
OOP pre dôchodcov na príjmy z dohôd do 200 eur	SP	21 839	22 024	22 267	22 485	22 703	22 923
Nepeňažne príjmy (ubytovanie)	SP, ZP, DPFO	1 439	1 650	1 820	1 791	1 863	1 939
Nepeňažne príjmy (doprava)	SP, ZP, DPFO	18 532	21 250	23 425	23 062	23 983	24 967
OOP na SO sezónni pracovníci	DPFO, SP	0	0	12 850	13 837	15 040	15 092
Odpustenie SO potravinári	SP	0	0	24 478	0	0	0
Sociálna podpora		333 354	344 725	378 847	378 201	377 209	393 020
Oslobodenie príspevku zo soc. fondu na sociálne účely do 2 000 eur	DPFO	796	796	796	796	796	796
Znížená sadzba DPH na vybrané potraviny	DPH	292 370	316 687	344 908	338 933	335 472	349 554
Znížená sadzba DPH na nájomné bývanie	DPH	0	0	9 187	15 930	18 153	18 814
Daň zo zemného plynu - fakultatívne oslobodenia	SD	29 912	27 241	23 956	22 541	22 787	23 856
Dočasná nulová sadzba DPH na respirátory– COVID 19	DPH	10 276	0	0	0	0	0
Charita, dary a príspevky		87 191	87 993	94 354	97 831	90 630	94 328
Asignácia dane - použitie podielu zaplatenej dane	DPFO, DPPO	87 191	87 993	94 354	97 831	90 630	94 328
Podpora rodiny		445 558	535 346	1 183 441	1 182 985	872 244	875 750
Uplatňovanie nezdaniteľnej časti základu dane na manžela(ku)	DPFO	35 837	32 384	34 260	33 004	32 255	32 083
Daňový bonus na deti	DPFO	409 722	502 962	1 149 181	1 149 981	839 989	843 667
Úľavy na DPPO a DPFO z podnikania		79 401	82 258	83 251	84 086	85 109	86 273
Zrýchlené odpisovanie	DPPO	10 076	9 301	8 585	7 925	7 315	6 753
Oslobodenie obchodného podielu	DPPO	22 250	23 536	24 896	26 335	27 857	29 467
Oslobodenie vybraných právnych foriem neziskového sektora	DPPO	1 629	1 723	1 823	1 929	2 040	2 159
Znížená sadzba na 15 % pre firmy s obrátom do 100 tis. eur (v roku 2020) a do 49 790 eur (od roku 2021)	DPPO	21 294	23 416	22 657	22 657	22 656	22 655
Znížená sadzba na 15 % pre sččo s príjmom do 100 tis. (v roku 2020) a do 49 790 eur (od roku 2021)	DPFO	19 652	19 782	20 789	20 741	20 741	20 741
Daňový výdavok na pohonné hmoty	DPPO	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Podpora špecifických odvetví		316 384	264 588	401 878	373 055	386 667	400 335
Finančný leasing a oslobodenie prenájmu obcí a VÚC	DPPO	11 021	11 021	11 021	11 021	11 021	11 021
Daň z elektriny - fakultatívne oslobodenia	SD	14 798	13 938	14 535	13 641	13 753	14 360
Daň z uhlia - fakultatívne oslobodenia	SD	15 996	16 977	12 187	9 789	8 427	7 585
Daň z piva - znížená sadzba pre malé pivovary	SD	1 102	1 219	1 145	1 075	1 070	1 102
Daň z vína - znížená sadzba (0 EUR)	SD	34 320	32 503	32 817	30 719	30 488	31 335
NČZD na kúpeľníctvo	DPFO	2 106	0	0	0	0	0
Rekreačné poukazy	SP, ZP, DPFO	26 095	29 343	34 748	38 924	43 574	44 896
Daň z tabaku - zvýšenie SD na cigarety a tabak od 2021, 2022, 2023	SD	111 694	49 510	3 690	0	0	0
Daň z liehu - zvýšenie sadzby od 1.4.2023	SD	56 571	58 717	33 664	0	0	0
Znížená DPH na ubytovanie	DPH	18 660	35 911	39 111	38 433	38 041	39 637
Znížená DPH na print	DPH	17 443	10 670	10 408	10 227	10 123	10 548
Znížená sadzba DPH na gastro a športoviská	DPH	0	0	204 940	215 448	225 750	235 377
Skrátenie doby odpisu pre elektromobily	DPPO	6 578	4 779	2 613	2 729	3 318	3 317
Oslobodenie cestovných nákladov lekárov na kogresy	zrážka	0	0	1 000	1 050	1 103	1 158
Podpora vedy a výskumu		56 566	45 206	62 823	79 654	95 183	99 043
Úľava na dani pre príjemcov IP	DPPO	12 355	12 232	12 109	11 988	11 868	11 750
Úľava na dani (superodpočet VaV)	DPPO	44 210	24 670	27 532	30 727	34 292	38 271
Superodpočet na investície do priemyslu 4.0	DPPO	0	8 304	23 182	36 939	49 022	49 022
Podpora vzdelávania		23 288	27 698	26 209	25 755	25 492	26 562
Znížená sadzba dane na knihy	DPH	23 288	27 698	26 209	25 755	25 492	26 562

Podpora zdravia		175 581	199 407	223 571	189 156	192 430	196 963
Znížená sadzba DPH na lieky a zdravotnícke pomôcky	DPH	173 202	197 036	221 208	186 800	190 074	194 607
Športové poukazy	SP, ZP, DPFO	2 379	2 371	2 363	2 356	2 356	2 356
Podpora bývania		9 515	9 821	12 303	16 402	18 082	19 548
Oslobodenie príjmu z prenájmu do 500 eur	DPFO	3 481	3 387	3 433	3 213	3 340	3 501
Daňový bonus na hypotéky	DPFO	6 033	6 433	8 870	13 189	14 743	16 047
Podpora kapitálu, úspor a investícií		17 518	24 318	25 443	44 439	49 078	51 011
Oslobodenie príjmu z prevodu opcií, cenných papierov a podielov (účastí) na s.r.o., k.s. a v družstve do výšky 500 eur	DPFO	202	218	240	241	245	254
NČZD na DDS, životné poistenie a účelové sporenie	DPFO	6 573	8 685	9 413	10 804	11 624	12 366
Oslobodenie príjmov z predaja CP prijatých na obchodovanie na burze	DPFO	2 882	2 969	3 193	3 413	3 563	3 563
Osobitný základ dane pre príjmy z kapitálového majetku	DPFO	116	116	116	116	116	116
Dlhodobé investičné sporenie	DPFO	1 897	1 991	2 143	2 132	2 161	2 249
Lubovoľný odpis majetku	DPPO	4 748	4 748	4 748	4 748	4 748	4 748
Opravné položky podľa účtovníctva	DPPO	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100	1 100
Lubovoľný odpis straty	DPPO	0	4 491	4 491	4 491	4 491	4 491
Zníženie daňovo-odvodovej záťaže v súvislosti s predajom virtuálnych mien, cenných papierov a podielových listov	DPFO a zrážka	0	0	0	17 395	21 030	22 123
Iné		50 159	39 855	40 718	39 689	39 766	40 166
Nezdanenie paušálnych náhrad	DPFO	1 200	1 283	1 382	1 523	1 528	1 555
Oslobodenie výhier do výšky 350 eur mesačne	DPFO, SP, ZP	914	919	923	927	932	936
Oslobodenie príplatkov sudcov a prokurátorov od dane	DPFO	84	90	97	107	107	109
Daň z liehu - znížená sadzba pre pestovateľské pálenie	SD	11 268	10 806	11 368	10 033	9 994	10 311
Oslobodenie deputátov a iných nepeňažných príjmov	SP, ZP	62	58	55	51	48	46
Pravidlá nízkej kapitalizácie	DPPO	33 891	35 960	38 154	40 483	42 954	45 575
Oslobodenie príjmov pre krízové situácie od DPPO	DPPO	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Refundit	DPH	2 800	2 800	2 800	2 800	2 800	2 800
Patent box	DPPO	939	939	939	939	939	939
Oprava základu dane	DPH	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Zrušenie oslobodenia do 22 eur (smernica e-commerce)	DPH	-11 000	-23 000	-25 000	-27 174	-29 537	-32 105
Negatívne daňové výdavky		-36 309	-30 369	-30 385	-30 402	-30 420	-30 438
Osobitná sadzba dane pre vybraných ústavných činiteľov	DPFO	-304	-319	-335	-352	-370	-388
Obmedzenie umorovania strát	DPPO	-36 005	-30 050	-30 050	-30 050	-30 050	-30 050

4. Rozpočtovanie výdavkov návrhu vyrovnaného rozpočtu

Pre zostavenie vyrovnaného rozpočtu bolo potrebné v roku 2024 znížiť schodok verejnej správy na úrovni 6,6 % HDP. Základnou bázou pre návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026 bez rozpočtovaného schodku bol vládou schválený Program stability Slovenskej republiky, ktorý uvádzal deficit rozpočtu verejnej správy z predbežne stanoveného rozpočtu na úrovni 4,7 % HDP v roku 2024. Od schválenia Programu stability boli však vládou či parlamentom schválené legislatívne a nelegislatívne materiály zakladajúce značný vplyv na rozpočet verejnej správy. Z mnohých je možné spomenúť najmä novelu školského zákona, právo na umiestnenie dieťaťa do predškolského zariadenia, obedy zadarmo, zmenu zákona o obchodovaní s emisnými kvótami, novelu zákona o sociálnom poistení, novelu zákona o Rozhlase a televízii Slovenska, Národnú stratégiu výskumu, vývoja a inovácií. Okrem zmeny legislatívy bola báza rozpočtu štandardne aktualizovaná o júnovú makro a daňovú prognózu, aktualizáciu EÚ fondov a prostriedkov Plánu obnovy a odolnosti. V nadväznosti na rozpočtové rokovania boli do bázy rozpočtu premietnuté aj úpravy súvisiace najmä so stále prebiehajúcou energetickou krízou, aktualizáciou výdavkov na IT a kapitálových výdavkov, ako aj s premietnutím každoročne opakujúcich sa a pokračujúcich rozpočtových opatrení. Z týchto dôvodov sa báza pre zostavenie vyrovnaného návrhu rozpočtu zvýšila na 6,6 % HDP.

Vzhľadom na značne limitované kompetencie vlády menovanej prezidentkou bolo pri definovaní spôsobu ako dosiahnuť vyrovnaný rozpočet **nutné pristúpiť k enormnému viazaniu výdavkov.** V prvej etape došlo k viazaniu výdavkov v rámci kapitol a ostatných subjektov verejnej správy nasledovne:

- úplná eliminácia kapitálových výdavkov zo zdroja ŠR,
- eliminácia rezerv a vynulovanie niektorých titulov v kapitole Všeobecná pokladničná správa,
- zníženie osobných výdavkov (bez EÚ a POO výdavkov a zdravotníckych zariadení),
- zníženie prevádzkových výdavkov,
- nastavenie hospodárenia samosprávy na vyrovnaný rozpočet znížením výdavkovej obálky.

Z realizácie viazania bola snaha vylúčiť výdavky priamo viazané na legislatívu, výdavky súvisiace so zdravotnou a sociálnou starostlivosťou, či vzdelávaním. Z bázy tak boli vylúčené výdavky na verejné zdravotné poistenie, výdavky zdravotníckych zariadení, výdavky sociálnej poisťovne s výnimkou prevádzkových výdavkov, sociálne dávky a výdavky na regionálne školstvo.

Vzhľadom na významný objem zníženia výdavkov na úrovni 6,6 % HDP bolo potrebné pristúpiť k aktualizácii prognóz pre scenár vyrovnaného rozpočtu, nakoľko takýto rozsah škrtov by výrazným spôsobom zasiahol do ekonomiky SR vrátane výrazného dopadu na trh práce a s tým súvisiaci dopad na daňovo odvodové príjmy. **V nadväznosti na aktualizáciu septembrovej makro a daňovej prognózy pre scenár vyrovnaného rozpočtu bolo potrebné realizovať ďalšie viazanie výdavkov na úrovni 3 mld. eur.** Z tohto dôvodu sa pristúpilo v druhej etape k eliminácii výdavkov na DPH k POO a na spolufinancovanie k EÚ prostriedkom, ako aj k ďalšiemu zníženiu osobných a prevádzkových výdavkov kapitol a ostatných subjektov verejnej správy.

Tabuľka 49 - Hotovostné výdavky subjektov verejnej správy (na nekonsolidovanej báze)

	2021 S	2022 S	2023 R	2023 OS	2024 N	2025 N	2026 N
Mzdy	7 455	8 526	8 409	9 343	6 919	6 589	6 872
Poistné	2 688	2 998	3 026	3 302	2 485	2 370	2 468
Tovary a služby	12 801	14 198	20 920	20 541	12 114	11 801	13 475
Bežné transfery	17 616	16 951	17 549	19 571	19 518	20 811	21 546
Splácanie úrokov	27	28	42	54	73	75	79
Kapitálové výdavky	3 288	3 910	4 339	5 439	861	894	1 106
Kapitálové transfery	1 611	1 847	3 897	3 351	1 106	1 448	1 304
Spolu	45 486	48 458	58 181	61 601	43 076	43 989	46 851

Výsledkom viazania výdavkov pre zostavenie vyrovnaného rozpočtu je zníženie výdavkov návrhu rozpočtu verejnej správy na rok 2024 o 15,1 mld. eur v porovnaní so schváleným rozpočtom na rok 2023 čo predstavuje pokles o 26,0 %, zníženie výdavkov na rok 2025 o 14,2 mld. eur, čo predstavuje pokles o 24,4 % a zníženie výdavkov na rok 2026 o 11,3 mld. eur, čo predstavuje pokles o 19,5 %.

V roku 2024 sa viazanie výdavkov prejavilo poklesom osobných výdavkov o 2,03 mld. eur, t. j. 17,8 %, poklesom prevádzkových výdavkov o 8,81 mld. eur, t. j. 42,1 % a poklesom kapitálových výdavkov o 6,27 mld. eur, t. j. 76,1 %. Bežné transfery medziročne rastú o 1,97 mld. eur, t. j. 11,2 %.

V dôsledku schválenia návrhu vyrovnaného rozpočtu na roky 2024 až 2026 môže na základe rozpisu od jednotlivých subjektov a kapitol štátneho rozpočtu dôjsť k významnému zníženiu zamestnancov verejnej správy v roku 2024, a to o **34 490 osôb** oproti roku 2023. Uvedené zníženie počtu zamestnancov by viedlo k znemožneniu výkonu organizácií ústrednej štátnej správy, bola by vážne ohrozená bezpečnosť Slovenskej republiky a došlo by k obmedzeniu personálneho obsadenia a výkonu na zahraničných zastupiteľstvách. Zároveň by právnické osoby neboli schopné uhrádzať záväzky voči svojim zamestnancov, ktoré by vznikli z dôvodu prepúšťania. Na základe uvedených predpokladov by sektor verejnej správy v roku 2024 **zamestnával 404 897 osôb**.

Vládny návrh rozpočtu uvažuje s inými výdavkami kapitoly NKÚ SR, ako návrh rozpočtu NKÚ SR predložený do výboru NR SR. § 21a odseku 2 zákona č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky je ustanovené, že „Návrh rozpočtu kapitoly Úradu predloží Úrad na schválenie príslušnému výboru Národnej rady Slovenskej republiky. Príslušný výbor Národnej rady Slovenskej republiky predloží schválený návrh rozpočtu kapitoly Úradu vláde do 30. júna bežného roka. Vláda rozhodne o návrhu rozpočtu kapitoly Úradu. Ak vláda vykoná v návrhu rozpočtu kapitoly Úradu zmeny, pri predkladaní návrhu zákona o štátnom rozpočte Národnej rade Slovenskej republiky ich odôvodní.“.

Nakoľko vláda SR predkladá Národnej rade SR v zmysle ústavného zákona č. 493/2011 Z. z. o rozpočtovej zodpovednosti vyrovnaný návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2024 až 2026,

je odôvodnené, aby aj návrh rozpočtu Najvyššieho kontrolného úradu bol zosúladený s vládnym návrhom rozpočtu verejnej správy.